

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 26.1.2000
COM(2000)26 τελικό

**Οικονομική μεταρρύθμιση: Έκθεση για τη λειτουργία των κοινοτικών αγορών
προϊόντων και κεφαλαιαγορών**

(υποβλεθείσα από την Επιτροπή)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	9
A. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	10
1. Οικονομική ολοκλήρωση: οι κεφαλαιαγορές εξακολουθούν να υστερούν έναντι των αγορών προϊόντων όσον αφορά την ολοκλήρωση	10
- <u>Αγορές προϊόντων: εμπόριο και ξένες επενδύσεις</u>	10
- <u>Κεφαλαιαγορές</u>	11
2. Η προώθηση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας είναι απαραίτητη για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων	12
B. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ	13
1. Η μεγαλύτερη ολοκλήρωση ωφέλησε την οικονομική και κοινωνική συνοχή	13
2. Αντίκτυπος της ολοκλήρωσης στις λιανικές τιμές καταναλωτή: υπάρχει και άλλο περιθώριο για βελτιώσεις	14
III. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	16
A. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	16
1. Επιχειρηματικό πνεύμα και κανονιστική απλούστευση	16
2. Τελευταίοι τεχνικοί φραγμοί στις εμπορικές συναλλαγές	18
B. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ	19
1. Κρατικές ενισχύσεις	19
2. Δημόσιες συμβάσεις	21
3. Φορολογία	22

IV. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	23
A. ΑΝΟΙΓΜΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	23
1. <i>Υπηρεσίες κοινής ωφέλειας</i>	23
2. <i>Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες</i>	26
B. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	27
1. <i>Ηλεκτρονικό εμπόριο</i>	27
2. <i>Διανομή</i>	29
V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	30

Περίληψη

Πρόκειται για τη δεύτερη ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη λειτουργία των αγορών προϊόντων και των κεφαλαιαγορών που εκπονήθηκε σε συνέχεια της εντολής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Κάρντιφ. Το εν λόγω Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να προβούν στην εκπόνηση ετήσιων εκθέσεων για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς τους σχετικά με την κανονιστική μεταρρύθμιση των αγορών προϊόντων και των κεφαλαιαγορών. Η διαδικασία αυτή συμβάλλει στην προώθηση της οικονομικής μεταρρύθμισης μέσω της υποβολής στοιχείων που λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής και αποτελεί τη βάση για τις προτάσεις της Επιτροπής που στοχεύουν στην ενημέρωση των δράσεων-στόχων που περιλαμβάνονται στη στρατηγική της Εσωτερικής Αγοράς. Τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Κολωνίας και του Ελσίνκι επισήμαναν πρόσφατα τη σημασία της οικονομικής μεταρρύθμισης ως βασικής συνιστώσας της στρατηγικής μας για την απασχόληση και της πολιτικής μας για τη μακροοικονομική σταθερότητα.

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σε μια κρίσιμη στιγμή της ευρωπαϊκής οικονομίας. Παρά το ευνοϊκό, σε γενικές γραμμές, παγκόσμιο οικονομικό κλίμα, η Ευρώπη αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις στην προσπάθειά της να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της συνολικά. Η ύπαρξη ευέλικτων, ολοκληρωμένων και ανοικτών αγορών αποτελεί προϋπόθεση για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη μακρόπνοη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η σημερινή οικονομική ανάκαμψη προσφέρει την κατάλληλη ευκαιρία για τη διεξαγωγή οικονομικών μεταρρυθμίσεων που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη δυναμικών και αποτελεσματικών αγορών που ενθαρρύνουν την καινοτομία και το επιχειρηματικό πνεύμα. Κατά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επιμέρους εθνικές οικονομίες.

Η έκθεση συμβάλλει στη διαδικασία οικονομικής μεταρρύθμισης κατά δύο τρόπους:

Πρώτον, παρακολουθεί και αξιολογεί τις επιδόσεις των αγορών προϊόντων και των κεφαλαιαγορών προκειμένου να επισημάνει την ύπαρξη κανονιστικών αδυναμιών σε επίπεδο ΕΕ.

Εξετάζονται οι πρόσφατες τάσεις στη διαδικασία ολοκλήρωσης του εμπορίου, των επενδύσεων και της κεφαλαιαγοράς.

- Το εμπόριο εξακολουθεί να αποτελεί δυναμικό παράγοντα ολοκλήρωσης της αγοράς.
- Οι διασυνοριακές άμεσες επενδύσεις, συγχωνεύσεις και εξαγορές εξακολουθούν να διαδραματίζουν κορυφαίο ρόλο στην τρέχουσα διαδικασία διαρθρωτικής μεταρρύθμισης της Εσωτερικής Αγοράς. Μόνο στο διάστημα 1997-1998, διπλασιάστηκε η αξία των ενδοκοινοτικών ξένων επενδύσεων. Η αξία των διασυνοριακών συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ επιχειρήσεων της ΕΕ έφθασε σε πρωτόγνωρα επίπεδα το 1998. Προς το παρόν, δεν υπάρχουν ενδείξεις ύφεσης της τάσης αυτής.
- Η ολοκλήρωση της κεφαλαιαγοράς επιταχύνεται, παρόλο που εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικό περιθώριο όσον αφορά την ολοκλήρωση των αγορών αξιόγραφων. Η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου ώθησε, κυρίως, τους

θεσμικούς επενδυτές να διαφοροποιήσουν τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου τους αυξάνοντας το μερίδιο των αξιόγραφων που εκδίδονται από εταιρείες που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη. Οι εκδότες αξιόγραφων επιδιώκουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες συγκέντρωσης κεφαλαίων από ολόκληρη την ΕΕ. Η διάθεση ανάληψης κινδύνου εκ μέρους των επενδυτών μεταβάλλεται και η μέση αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας στην Ευρώπη μειώνεται διαρκώς. Στην Ένωση εμφανίζονται τώρα νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα και αγορές – για παράδειγμα ο συνολικός όγκος εκδόσεων διεθνών ομολόγων σε ευρώ ισοδυναμεί τώρα στην πράξη με τον όγκο των εκδόσεων σε δολάρια ΗΠΑ. Οι εξελίξεις αυτές, εξεταζόμενες από κοινού, προαναγγέλλουν την εμφάνιση ρευστών και σύγχρονων αγορών αξιόγραφων, που θα εξυπηρετούν τις εταιρείες της ΕΕ. Ωστόσο, στην έκθεση υπογραμμίζεται μια σειρά νομικών, διοικητικών και διαρθρωτικών εμποδίων που εξακολουθούν να κατακερματίζουν την αγορά αξιόγραφων της ΕΕ.

Ένα επιπλέον στοιχείο που αποδεικνύει την ολοκλήρωση των αγορών είναι η συνέχιση της σύγκλισης των τιμών λιανικής πώλησης, αν και με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Η διασπορά των τιμών όσον αφορά την ιδιωτική κατανάλωση μεταξύ των κρατών της ΕU15 μειώθηκε από 22,3% το 1990 σε 14,7% περίπου το 1998. Ωστόσο, η σύγκλιση δεν γίνεται πάντα προς χαμηλότερα επίπεδα τιμών. Επιβάλλεται λοιπόν η άρση των φραγμών για την είσοδο στην αγορά, αλλά η προϋπόθεση αυτή δεν αρκεί προκειμένου η ολοκλήρωση να οδηγήσει σε βελτίωση των επιδόσεων της αγοράς. Η πλήρης ανάπτυξη του ανταγωνισμού πρέπει να υποστηρίζεται από αυστηρές αντιμονοπωλιακές πολιτικές.

Στην έκθεση παρουσιάζονται, επίσης, στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο η ολοκλήρωση βοήθησε τις φτωχότερες χώρες της Κοινότητας να καλύψουν την υστέρηση που είχαν έναντι των υπόλοιπων χωρών. Η πρόοδος που σημειώθηκε στις απομακρυσμένες περιφέρειες της ΕΕ διέψευσε τη θεωρία ότι η αποτελεσματικότητα και η κοινωνική συνοχή αποτελούν αντικρουόμενους στόχους.

Δεύτερον, η έκθεση περιλαμβάνει τις κατευθύνσεις πολιτικής που είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της οικονομικής μεταρρύθμισης.

Μεταξύ των κατευθύνσεων πολιτικής που έχουν καθοριστεί για την ελάφρυνση και τη βελτίωση της ποιότητας του κανονιστικού πλαισίου και την άρση των φραγμών για την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών, περιλαμβάνονται:

- σύσταση προς τα κράτη μέλη για τη μείωση του γενικού οικονομικού και ρυθμιστικού κόστους δημιουργίας νέων επιχειρήσεων και για τη συστηματική αναθεώρηση του υπάρχοντος ρυθμιστικού πλαισίου με στόχο τη βελτίωση της ποιότητάς του
- πρόταση για την εξέταση της επέκτασης της εφαρμογής της νέας στρατηγικής για την τεχνική εναρμόνιση και σε νέους τομείς
- σύσταση προς τα κράτη μέλη για τη διατήρηση της τρέχουσας συνολικής πτωτικής τάσης στον όγκο των κρατικών ενισχύσεων και την καταβολή περαιτέρω προσπαθειών για τη μείωση των τομεακών (και ιδιαίτερα των ad hoc) ενισχύσεων
- πλήρης και ταχεία εφαρμογή του προγράμματος δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με σκοπό την ενίσχυση των επιχειρηματικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων, τη βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επενδυτών και τη σταθεροποίηση του χρηματοοικονομικού συστήματος

- στους κλάδους κοινής ωφέλειας, έγκριση και πλήρης εφαρμογή του κοινοτικού ρυθμιστικού πλαισίου και αυστηρή εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού
- δημιουργία ενός συνεκτικού πλαισίου για την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών και την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής που θα συνδυάζει κρατικές και βιομηχανικές ρυθμίσεις με κανόνες για την προστασία των καταναλωτών που είναι απαραίτητοι για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών
- κατάργηση των περιορισμών που εμποδίζουν τη μεταρρύθμιση στους τομείς της διανομής.

Η εφαρμογή αυτής της σειράς συστάσεων θα συμβάλλει στη δημιουργία μιας ανθούσας επιχειρηματικής οικονομίας ικανής να ελέγχει την τεχνολογική πρόοδο με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία της Ευρώπης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει:

1. να αξιοποιήσουν το σημερινό ευνοϊκό οικονομικό κλίμα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω της εισαγωγής οικονομικών μεταρρυθμίσεων που θα συνάδουν με τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και τους υπόλοιπους κοινωνικούς στόχους·
2. να προσφέρουν το καλύτερο δυνατό ανταγωνιστικό και κανονιστικό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό οι δημόσιες αρχές έχουν τρία σημαντικά καθήκοντα: 1) να εγγυώνται υψηλά επίπεδα ανταγωνισμού στην αγορά ώστε οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές να έχουν όντως αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα και να βελτιώσουν τη θέση του καταναλωτή· 2) να εξετάσουν και, όπου είναι απαραίτητο, να προσαρμόσουν τις κανονιστικές ρυθμίσεις ώστε να διαμορφωθεί ένα απλό αλλά ταυτόχρονα υψηλής ποιότητας ρυθμιστικό πλαίσιο· και 3) να διασφαλίσουν την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων στις συζητήσεις για την εξεύρεση αποτελεσματικών τρόπων για την προώθηση της ολοκλήρωσης·
3. να χρησιμοποιούν τις πολιτικές της Εσωτερικής Αγοράς και τις εθνικές μικροοικονομικές πολιτικές για την προώθηση της οικονομικής μεταρρύθμισης και της ανταγωνιστικότητας. Η Εσωτερική Αγορά μπορεί να χρησιμεύσει ως πλαίσιο για την αντιμετώπιση των κανονιστικών αδυναμιών που αποτελούν τροχοπέδη για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη σε ολόκληρη την ΕΕ.

Μόνο οι σταθερές οικονομικές επιδόσεις μπορούν να εγγυηθούν μια μακροπρόθεσμη περίοδο δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, που είναι η μόνη επιτυχημένη και μακρόπνοη απάντηση στον κοινωνικό αποκλεισμό. Στην έκθεση παρουσιάζονται οι τρόποι δημιουργίας ενός κανονιστικού κλίματος που θα ευνοεί τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης προσανατολισμένων προς τις επιχειρήσεις. Υπό την έννοια αυτή, η έκθεση εμπίπτει στις προπαρασκευαστικές εργασίες της Επιτροπής για το ειδικό Συμβούλιο της Λισσαβόνας που έχει προγραμματιστεί για τις 23 και 24 Μαρτίου.

I ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρόκειται για τη δεύτερη ετήσια έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των αγορών προϊόντων και κεφαλαιαγορών που εξέδωσε η Επιτροπή ανταποκρινόμενη στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Κάρντιφ τον Ιούνιο 1998. Σύμφωνα με την εντολή του Συμβουλίου, στην έκθεση παρουσιάζονται δείκτες αποτελεσματικής ολοκλήρωσης της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων για τις διαφορές των τιμών και την εφαρμογή μέτρων που αφορούν την Εσωτερική Αγορά, με στόχο την παρακολούθηση της διαδικασίας οικονομικής μεταρρύθμισης σε κοινοτικό επίπεδο και τη χάραξη πολιτικών οι οποίες στοχεύουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών προϊόντων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Η έκθεση της Επιτροπής, παράλληλα με τις εθνικές εκθέσεις που εκπονούν τα κράτη μέλη στους τομείς αρμοδιότητάς τους για τις αγορές προϊόντων και κεφαλαίων, παρέχει στοιχεία για την προετοιμασία των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής.

Στη διάρκεια του έτους που πέρασε από τη δημοσίευση της πρώτης έκθεσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε επανειλημμένα τη σημασία των μεταρρυθμίσεων της αγοράς προϊόντων και κεφαλαίων και τη σπουδαιότητα της εκτεταμένης οικονομικής μεταρρύθμισης για την μακροοικονομική σταθερότητα στη Νομισματική Ένωση. Στο Σύμφωνο για την Απασχόληση που εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας τονίζεται ο ρόλος της διαδικασίας του Κάρντιφ που αφορά την οικονομική και διαρθρωτική μεταρρύθμιση, ως συμπλήρωμα της διαδικασίας του Λουξεμβούργου για την απασχόληση και το μακροοικονομικό διάλογο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι έλαβε υπό σημείωση την επιτυχία των προσανατολισμών για την απασχόληση και τόνισε την εξαιρετική σημασία του συντονισμού των οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών και της πολιτικής για την απασχόληση για την καταπολέμηση της ανεργίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι επιβεβαίωσε τη θέση ότι η βελτίωση των επιδόσεων της αγοράς αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διαδικασία μιας ευρείας μεταρρύθμισης. Τα συμπεράσματα της προεδρίας επισημαίνουν τη σημασία της οικονομικής μεταρρύθμισης και συγκεκριμένα της ελευθέρωσης και των φορολογικών μεταρρυθμίσεων για την υποστήριξη μιας ευνοϊκής οικονομικής προοπτικής. Για να διασφαλιστεί και να προωθηθεί η ανταγωνιστικότητα, η απασχόληση και οι συνθήκες διαβίωσης σε ένα κόσμο ελεύθερων συναλλαγών και συνεχούς τεχνολογικής αλλαγής, τα κράτη μέλη και η Κοινότητα πρέπει να κλιμακώσουν τις προσπάθειές τους για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων. Επιπλέον, η ΟΝΕ απαιτεί ευέλικτες αγορές ικανές να προσαρμόζονται σε καταστάσεις οικονομικής κρίσης χωρίς απώλεια θέσεων εργασίας και ανταγωνιστικότητας.

Οι υγιείς θεμελιώδεις αρχές της ευρωπαϊκής οικονομίας και η τρέχουσα θετική οικονομική συγκυρία προσφέρουν ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό πλαίσιο για την οικονομική μεταρρύθμιση ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν ορισμένα από τα διαρθρωτικά προβλήματα που είχαν αποδυναμώσει τα αποτελέσματα της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης στο παρελθόν. Τα χαμηλά ποσοστά πληθωρισμού, τα αυξανόμενα επενδυτικά και εισοδηματικά επίπεδα και οι καλύτερες προοπτικές απασχόλησης διευκολύνουν την πραγματοποίηση της οικονομικής μεταρρύθμισης. Προσφέρεται τώρα μία σημαντική ευκαιρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προβεί σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να μετατραπεί σε μία ταχέως αναπτυσσόμενη οικονομία υψηλής απασχόλησης, ικανή να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Είναι πλέον καιρός να αξιοποιηθεί η μακροοικονομική σταθερότητα που δημιούργησε η ΟΝΕ για τη διαμόρφωση ενός δυναμικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο οποίο θα μπορούν να

καρποφορήσουν η καινοτομία και η δημιουργικότητα και το επιχειρηματικό πνεύμα θα μπορεί να μετατρέψει τις επενδύσεις και τις τεχνολογικές ευκαιρίες σε περισσότερες νέες θέσεις εργασίας διατηρώντας παράλληλα τις αξίες της κοινωνίας μας.

Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της διαδικασίας

Η ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης είναι σημαντική για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της Εσωτερικής Αγοράς και του ενιαίου νομίσματος, αλλά το κόστος του συντονισμού θα πρέπει να παραμένει στα ελάχιστα δυνατά επίπεδα. Το Συμβούλιο ECOFIN εκπόνησε έκθεση για το Συμβούλιο του Ελσίνκι στην οποία εξετάζονται τα μέσα που είναι προς το παρόν διαθέσιμα καθώς και η εμπειρία που αποκτήθηκε από το πρώτο έτος συντονισμού της οικονομικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο της ONE, που έχει σημαντικές συνέπειες για τη διαδικασία του Κάρντιφ. Υπογραμμίζεται ο κεντρικός ρόλος των γενικών προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής στη διαδικασία συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και δίνεται έμφαση στην ανάγκη διασφάλισης της συνοχής μεταξύ των διαφορετικών συνθέσεων του Συμβουλίου. Η πλέον σημαντική αλλαγή που σημειώθηκε από διαδικαστική σκοπιά ήταν η μείωση του αριθμού των εκθέσεων που εκπονεί η Επιτροπή. Οι εκθέσεις Κάρντιφ I και II που εκδόθηκαν το περασμένο έτος θα αντικατασταθούν από την εν λόγω ενιαία ετήσια έκθεση. Επιπλέον, η Επιτροπή θα εκδώσει αναλύσεις για τη διαδικασία αξιολόγησης των εθνικών σχεδίων οικονομικής μεταρρύθμισης στο πλαίσιο της επιτροπής οικονομικής πολιτικής. Η ειδική σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισσαβόνα θα επανεξετάσει τις υφιστάμενες ρυθμίσεις για το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής.

Η έκδοση από το Συμβούλιο Εσωτερικής Αγοράς της νέας στρατηγικής για την Εσωτερική Αγορά [COM(1999)624] προσδίδει μία νέα διάσταση στην εν λόγω έκθεση. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας παρακολούθησης που εκτίθενται στη συνέχεια και τα συμπεράσματα της αξιολόγησης της λειτουργίας των αγορών προϊόντων και των κεφαλαιαγορών που παρουσιάζονται στην εν λόγω έκθεση θα αποτελέσουν τη βάση για τη μελλοντική ετήσια ενημέρωση των δράσεων-στόχων που περιλαμβάνονται στην εν λόγω νέα στρατηγική για την Εσωτερική Αγορά. Για το λόγο αυτό, η έκθεση εφιστά ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένα θέματα που αποτελούν την πεμπτουσία της Εσωτερικής Αγοράς όπως είναι η σύγκλιση των τιμών και η οικοδόμηση της ενιαίας αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται, επίσης, με τους νέους προσανατολισμούς που περιλαμβάνονται στην έκθεση του Συμβουλίου του ECOFIN στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι.

Στόχοι και διάρθρωση της έκθεσης

Σύμφωνα με την εντολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Κάρντιφ, κύριος στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να παρουσιάσει τα σημαντικότερα αποτελέσματα της διαδικασίας παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιδόσεων των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων που εφάρμοσε η Επιτροπή στη διάρκεια του παρελθόντος έτους. Η προσέγγιση αυτή είναι σημαντική για την επισήμανση των σοβαρότερων εμποδίων που παρακωλύουν την οικονομική μεταρρύθμιση από την πλευρά της οικονομικής αποτελεσματικότητας.

Η έκθεση περιλαμβάνει συμπεράσματα και συστάσεις στις οποίες παρουσιάζονται μέτρα πολιτικής που θεωρούνται απαραίτητα για την προώθηση της οικονομικής μεταρρύθμισης ή σκόπιμα για την άρση των φραγμών που εμποδίζουν την

αποτελεσματική λειτουργία των αγορών. Περιλαμβάνονται νέες πρωτοβουλίες που κρίνονται απαραίτητες για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της αγοράς ή την προώθηση της οικονομικής μεταρρύθμισης καθώς και δράσεις πολιτικής που έχουν ήδη εξαγγελθεί, οι οποίες σύμφωνα με τη δική μας αξιολόγηση, απαιτούν άμεση εφαρμογή. Η διαμόρφωση συγκεκριμένων προτάσεων πολιτικής δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο της εν λόγω έκθεσης. Οι προσανατολισμοί οικονομικής πολιτικής που αφορούν τις διάφορες χώρες θα περιληφθούν στους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικής πολιτικής με βάση τα στοιχεία των εθνικών εκθέσεων για την οικονομική μεταρρύθμιση που θα υποβάλουν τα κράτη μέλη και την παρούσα έκθεση. Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση θα χρησιμοποιηθούν, επίσης, για την εξέταση δράσεων-στόχων που αφορούν τη στρατηγική της Εσωτερικής Αγοράς.

Η διάρθρωση και η μορφή της έκθεσης βασίζεται στις κατευθύνσεις της έκθεσης του Κάρντιφ I που ενέκρινε η Επιτροπή το περασμένο έτος και έγινε ευνοϊκά δεκτή από το Συμβούλιο. Έχουν γίνει τροποποιήσεις προκειμένου να συνεκτιμηθούν οι προτάσεις που διατύπωσε το Συμβούλιο Εσωτερικής Αγοράς και τα συμπεράσματα της αξιολόγησης από το Συμβούλιο ECOFIN του πρώτου σταδίου της διαδικασίας του Κάρντιφ που διεξήγαγε το ECOFIN. Το πεδίο εφαρμογής της διευρύνθηκε προκειμένου να συμπεριλάβει ορισμένες κοινωνικές διαστάσεις των επιδόσεων της αγοράς. Επιπλέον, η έκδοση του παρόντος έτους περιλαμβάνει έναν μεγάλο αριθμό στατιστικών δεικτών για τη διευκόλυνση της εργασίας στα επόμενα στάδια της διαδικασίας του Κάρντιφ.

Η έκθεση αποτελείται από τρεις κύριους τομείς. Το τμήμα II παρουσιάζει μία συνολική αξιολόγηση των επιδόσεων της αγοράς. Συμπεριλαμβάνονται οικονομικές πτυχές όπως η ολοκλήρωση της αγοράς που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική διάθεση πόρων και την ανάπτυξη καθώς και άλλες διαστάσεις των επιδόσεων της αγοράς, ιδιαίτερα δε διάφορα πλεονεκτήματα υπέρ των καταναλωτών και η οικονομική και κοινωνική συνοχή κατά την έννοια της Συνθήκης. Το τμήμα III αναφέρει τα κύρια πορίσματα της διαδικασίας παρακολούθησης ορισμένων βασικών οριζόντιων θεμάτων που αφορούν τις επιδόσεις των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων και την οικονομική μεταρρύθμιση. Η Επιτροπή, κατά την επιλογή αυτών των βασικών θεμάτων, έλαβε υπόψη της τα αποτελέσματα των εκθέσεων του Κάρντιφ I και II του παρελθόντος έτους καθώς και την έκθεση της ομάδας εργασίας οριζόντιων θεμάτων για την Εσωτερική Αγορά καθώς και τη συγκεκριμένη έκθεση για την πρώτη διαδικασία του Κάρντιφ που εκπονήθηκε από την επιτροπή οικονομικής πολιτικής. Τέλος, το τμήμα IV αναφέρεται στην ενίσχυση της οικονομικής μεταρρύθμισης στον τομέα των υπηρεσιών. Οι λόγοι για τους οποίους δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον εν λόγω τομέα είναι η οικονομική σημασία του για την απασχόληση και την προστιθέμενη αξία, τα ειδικά προβλήματα που δημιουργούνται από τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον εν λόγω τομέα και η ανάγκη να αναληφθεί δράση σε κοινοτικό επίπεδο για το άνοιγμα και την ολοκλήρωση των αγορών υπηρεσιών και τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου για τις δραστηριότητες υπηρεσιών¹.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η οικονομική ολοκλήρωση των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων βελτιώνει τις επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας μέσω της αύξησης του μεγέθους της αγοράς, της

¹ Η έκθεση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με αναλυτικές πληροφορίες για την ολοκλήρωση της αγοράς κεφαλαίων, τις τραπεζικές εργασίες, την ενιαία αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τη σύγκλιση των τιμών.

μείωσης των δαπανών και της προώθησης του ανταγωνισμού. Άλλοι οικονομικοί παράγοντες και ειδικά, η καινοτομία, η δημιουργικότητα, η οικονομική και χρηματοοικονομική ολοκλήρωση θα πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στην οικονομία παγκοσμιοποιημένης γνώσης του νέου αιώνα. Η έκθεση εστιάζεται στα θέματα αυτά για τη σφαιρική αξιολόγηση των επιδόσεων της αγοράς από οικονομική σκοπιά.

A. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

1. Οικονομική ολοκλήρωση: οι κεφαλαιαγορές εξακολουθούν να υστερούν έναντι των αγορών προϊόντων όσον αφορά την ολοκλήρωση

- Αγορές προϊόντων: εμπόριο και άμεσες ξένες επενδύσεις

Το πρόγραμμα της Εσωτερικής Αγοράς για την άρση των εμπορικών φραγμών και την απελευθέρωση της αγοράς εξακολουθεί να εντείνει την ολοκλήρωση των αγορών των κρατών μελών. Από το 1993, η ανάπτυξη του εμπορίου βιομηχανικών προϊόντων στο εσωτερικό της ΕΕ ξεπέρασε σημαντικά την ανάπτυξη του ΑΕγχΠ. Το γεγονός αυτό αποκτά πρόσθετη σημασία λόγω της συρρίκνωσης του μεριδίου του μεταποιητικού τομέα στο ΑΕγχΠ (βλ. γραφική παράσταση 1 και πίνακες 1 & 2). Στον τομέα των υπηρεσιών, η ολοκλήρωση τομέων που στο παρελθόν υπόκειντο σε κανονιστικές ρυθμίσεις, η άρση των τελευταίων φραγμών στο εμπόριο και άλλες διαρθρωτικές αλλαγές που οφείλονται συχνά στην τεχνολογική αλλαγή θα επιτρέψουν οπωσδήποτε μεγαλύτερο βαθμό εμπορικής αλληλεξάρτησης.

Το εμπόριο εξακολουθεί να αποτελεί ένα ζωτικό και σταθερό μέσο ολοκλήρωσης των κοινοτικών αγορών, αλλά στη σημερινή Εσωτερική Αγορά, οι διασυνοριακές επενδύσεις και η δραστηριότητα στον τομέα των συγχωνεύσεων και εξαγορών, ειδικά όσον αφορά τις υπηρεσίες, αποτελούν τους κινητήριους μοχλούς της ολοκλήρωσης. Μόνο στο διάστημα 1997 έως 1998 η αξία των ενδοκοινοτικών ξένων επενδύσεων σχεδόν διπλασιάστηκε, γεγονός που αντικατοπτρίζει μια αποφασιστική και σταθερή επιχειρηματική στρατηγική ανάπτυξης με στόχο την αξιοποίηση των προσοδοφόρων ευκαιριών της αγοράς· η εξέλιξη αυτή ενδεχομένως οφείλεται στη νέα ώθηση που παρείχε η ΟΝΕ προς την ολοκλήρωση (βλ. πίνακα 3).

Οι διασυνοριακές επενδύσεις χρησιμοποιούνται συχνά για τη χρηματοδότηση συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ επιχειρήσεων. Η έντονη δραστηριότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών αποτελεί μία σοβαρή ένδειξη της επιδίωξης των επιχειρήσεων να αναπτυχθούν με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης στη διευρυμένη αγορά της ΕΕ και η πρόσφατη δραστηριότητα εξαγορών και συγχωνεύσεων της ΕΕ γίνεται όλο και εντονότερη (βλ. πίνακα 4). Η αξία των διασυνοριακών συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ επιχειρήσεων της ΕΕ το 1998 έφτασε σε σημείο ρεκόρ και αποτέλεσε το επιστέγασμα μιας αυξητικής τάσης η οποία δεν δείχνει σημάδια ύφεσης - το αντίθετο μάλιστα αφού από τις μέχρι σήμερα ενδείξεις φαίνεται ότι το 1999 θα καταρριφθεί το ρεκόρ του 1998. Με άλλα λόγια, όσον αφορά την ολοκλήρωση της αγοράς, σημειώθηκε δραστική αύξηση της σημασίας των συγχωνεύσεων και εξαγορών έναντι του εμπορίου. Η τομεακή κατάτμηση αυτής της αναπτυσσόμενης διασυνοριακής δραστηριότητας εξαγορών και συγχωνεύσεων μεταβάλλεται: στις υπηρεσίες αναλογεί ένα όλο και μεγαλύτερο μερίδιο του συνολικού αριθμού πράξεων (53% το 1998 έναντι 42% το 1992).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, από το 1993 και εξής, το εξωκοινοτικό εμπόριο αυξάνεται ταχύτερα από το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Με άλλα λόγια, οι αγορές της ΕΕ ολοκληρώνονται με ταχείς ρυθμούς όχι μόνο μεταξύ τους, αλλά και με αγορές που δεν ανήκουν στην ΕΕ. Η εξέλιξη αυτή έρχεται να διαψεύσει εκείνους που είδαν την

Εσωτερική Αγορά ως μέσο για την οικοδόμηση ενός "ευρωπαϊκού οχυρού". Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται σε μια πρόσφατη μελέτη του ΟΟΣΑ² που καταδεικνύει ότι, την παραμονή του "Γύρου της Χιλιετίας" του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, το επίπεδο ανοίγματος της ΕΕ στις εμπορικές συναλλαγές και στις επενδύσεις είναι ισότιμο ή και υψηλότερο από εκείνο των ΗΠΑ και πολύ υψηλότερο από εκείνο της Ιαπωνίας.

Ο διαφανής και αποτελεσματικός έλεγχος των συγχωνεύσεων σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, είναι σημαντικός για τη διατήρηση του ανταγωνισμού σε ένα κλίμα ασφάλειας δικαίου για τις επιχειρήσεις. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να βασίζεται στην αυστηρή εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού και να μην επηρεάζεται από εθνικά θέματα βιομηχανικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η έκδοση οδηγίας για τις προσφορές εξαγοράς επιχειρήσεων. Το Καταστατικό της Ευρωπαϊκής Εταιρείας μπορεί, επίσης, να διευκολύνει την τρέχουσα διαδικασία επέκτασης των εταιρειών. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να μεριμνά για την αποτροπή της δημιουργίας τυχόν νέων φραγμών τομεακού χαρακτήρα στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών.

- Κεφαλαιαγορές

Από τους δείκτες προκύπτει ότι υπάρχει ακόμη σημαντικό περιθώριο για περαιτέρω ολοκλήρωση της κεφαλαιαγοράς στην Ευρώπη (Παράρτημα Α). Για παράδειγμα, τα χαρτοφυλάκια των ευρωπαίων επενδυτών περιέχουν σχετικά χαμηλό ποσοστό ξένων μετοχών. Επιπλέον, η ολοκλήρωση της αγοράς κεφαλαίων δεν έχει ακόμη φτάσει στο σημείο που να μπορεί να εξομαλύνει την κατανάλωση και επομένως να λειτουργεί ως μηχανισμός εξουδετέρωσης των κρίσεων σε όλη τη διάρκεια ζωής των επιχειρήσεων (βλ. πίνακες 5 & 6).

Ωστόσο, η κατάσταση αλλάζει με ταχείς ρυθμούς. Η άρση των περιορισμών στην αγορά μετοχών και ομολόγων που εκδίδονται σε άλλα κράτη μέλη και η έλευση του ενιαίου νομίσματος έχουν παρακινήσει τους θεσμικούς επενδυτές να διαφοροποιήσουν σε διεθνές επίπεδο τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου τους. Οι εκδότες αξιόγραφων που απευθύνονται σε πανευρωπαϊκές αγορές επωφελούνται από αυτές τις νέες τάσεις: ο συνολικός όγκος των εκδόσεων διεθνών ομολόγων σε ευρώ ισοδυναμεί τώρα στην πράξη με τον όγκο των εκδόσεων σε δολάρια ΗΠΑ (βλ. πίνακα 9), και ο αριθμός των διαπραγματευόμενων συμβολαίων παραγώγων πολλαπλασιάζεται κάθε τρίμηνο από τα μέσα του 1998 (βλ. πίνακα 8). Η ΟΝΕ, η κατάργηση ορισμένων κανονιστικών περιορισμών για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, η βελτίωση των μηχανισμών διακανονισμού και πιο πρόσφατα ακόμη, η εφαρμογή του προγράμματος δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αποτελούν τους βασικούς μοχλούς αυτών των διαρθρωτικών αλλαγών.

Η συμπεριφορά των επενδυτών μεταβάλλεται και αυτή ανάλογα. Η ύπαρξη ενός σταθερότερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος, τα χαμηλότερα επιτόκια και το ενιαίο νόμισμα φαίνεται ότι έχουν τονώσει τη διάθεση του μέσου ευρωπαίου επενδυτή για την ανάληψη κινδύνου. Η μέση αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας στην ευρωπαϊκή αγορά εταιρικών ομολόγων παρουσιάζει μείωση ως συνέπεια της αύξησης του αριθμού των νεοεισερχόμενων εκδοτών με κατάταξη υπό "ΑΑΑ". Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι ήδη βελτιώνεται η πρόσβαση των επιχειρήσεων στην αγορά. Ωστόσο, οι αλλαγές αυτές

² OECD, "Trends in market openness", Economics Department working paper n. 221, Αύγουστος 1999.

υπογραμμίζουν, επίσης, την ανάγκη ενίσχυσης της διαφάνειας και αναθεώρησης των κανόνων εποπτείας όπως άλλωστε προτείνει η Επιτροπή στο πρόγραμμα δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Η εξέλιξη αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική για τη σταθερότητα του συστήματος και τους μεμονωμένους επενδυτές, που εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την καλή λειτουργία των κεφαλαιαγορών λόγω της συμμετοχής τους σε συνταξιοδοτικά ή επενδυτικά προγράμματα και στις αγορές μετοχών και ομολόγων.

Σ' αυτό το νέο και ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς, **όλες οι επιχειρήσεις** και ιδιαίτερα οι **ΜΜΕ** θα πρέπει να είναι σε θέση να ωφεληθούν από τις βελτιωμένες χρηματοοικονομικές συνθήκες. Θα πρέπει να διατίθενται πιο κατάλληλες και ποικιλόμορφες πηγές χρηματοδότησης ούτως ώστε να καλύπτονται οι ειδικές χρηματοδοτικές ανάγκες των ΜΜΕ. Όπως υπογραμμίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ, τα επιχειρηματικά κεφάλαια αποτελούν σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ. Παρόλα αυτά το μέγεθος των ευρωπαϊκών κεφαλαίων υστερεί αισθητά έναντι των ΗΠΑ³. Τα περισσότερα ευρωπαϊκά επιχειρηματικά κεφάλαια χρηματοδοτούν την προσπάθεια επέκτασης των ΜΜΕ: μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό χρησιμοποιείται ως αρχικό κεφάλαιο για τη φάση εκκίνησης, γεγονός που εμποδίζει τη δημιουργία ή επέκταση νέων επιχειρήσεων με αναπτυξιακό δυναμικό. Στις ΗΠΑ, το 60% των επιχειρηματικών κεφαλαίων προέρχεται από τα συνταξιοδοτικά ταμεία, ενώ ακόμη και στην πλέον αναπτυγμένη αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων της Ευρώπης, στο Ηνωμένο Βασίλειο, το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει μόνο το 10%. Είναι σαφές ότι οι ευρωπαίοι θεσμικοί επενδυτές μπορούν να διαδραματίσουν έναν κατά πολύ σπουδαιότερο ρόλο στις αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Θα πρέπει να αρθούν οι περιττοί κανονιστικοί περιορισμοί για τους θεσμικούς επενδυτές προκειμένου να υποστηριχθεί ο επιταχυνόμενος ρυθμός ολοκλήρωσης της κεφαλαιαγοράς. Ταυτόχρονα, θα πρέπει οι κανονισμοί σε θέματα διαφάνειας και εποπτείας, να προσαρμοστούν κατάλληλα στη νέα πραγματικότητα της αγοράς με βάση τις κατευθύνσεις που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Η προσπάθεια αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική για τη διασφάλιση της προστασίας των καταναλωτών και της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι πρωτοβουλίες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και στις προτάσεις που υπέβαλε πρόσφατα η Επιτροπή για τον εν λόγω τομέα [COM(1999)493] θα πρέπει να βελτιώσουν τις συνθήκες πρόσβασης στα επιχειρηματικά κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων εκκίνησης, στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ.

2. Η προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας είναι απαραίτητη για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων και της ανταγωνιστικότητας

Η επίτευξη καλύτερων οικονομικών επιδόσεων πρέπει, στο μέλλον, να βασίζεται στην καινοτομία και στη δημιουργικότητα. Δυστυχώς, το μερίδιο της βιομηχανίας της ΕΕ στις συνολικές δαπάνες ΕΤΑ είναι χαμηλό σε σύγκριση με το αντίστοιχο των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας (βλ. πίνακα 10). Τροχοπέδη για τις οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης αποτελούν τα χαμηλά ποσοστά επενδύσεων ΕΤΑ και οι κατακερματισμένες πολιτικές

³ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε την ανακοίνωση της Επιτροπής [COM(1999)493]: "Κεφαλαιακές επενδύσεις: προτάσεις για την προώθηση της εφαρμογής του προγράμματος δράσης".

ΕΤΑ μεταξύ των κρατών μελών. Οι δαπάνες ΕΤΑ, τα τεχνολογικά αποτελέσματα (όπως αντικατοπτρίζονται στις αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας) και η καινοτομία της Ευρώπης θα πρέπει να αυξηθούν σημαντικά προκειμένου να καλυφθεί το χάσμα που χωρίζει την τελευταία από τους διεθνείς ανταγωνιστές της. Το Πέμπτο Πρόγραμμα Πλαίσιο προβλέπει πρόσθετη χρηματοδότηση για την έρευνα και την ανάπτυξη της ΕΕ. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής "Προς έναν ευρωπαϊκό ερευνητικό χώρο" προτείνονται τρόποι για τη βελτίωση του συντονισμού και της δικτύωσης, για τον καλύτερο συντονισμό των κατακερματισμένων προς το παρόν εθνικών συστημάτων ΕΤΑ και για την αποδέσμευση του ευρωπαϊκού δυναμικού ΕΤΑ. Ωστόσο, η βελτίωση των τεχνολογικών επιδόσεων αποτελεί αρμοδιότητα του ιδιωτικού τομέα.

Η αύξηση των αναμενόμενων εσόδων από τις επενδύσεις θα προσφέρει στη βιομηχανία ένα κίνητρο για την πραγματοποίηση επενδύσεων στην τεχνολογία και σε άλλες μορφές άυλου κεφαλαίου. Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (ΔΠΙ) συμβάλλουν σταθερά στην προώθηση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας, και για το λόγο αυτό οι πρόσφατες τροποποιήσεις των διεθνών κανόνων ΔΠΙ θα πρέπει να έχουν ευνοϊκό αντίκτυπο. Τα βελτιωμένα πρότυπα προστασίας και καλύτερης παγκόσμιας εφαρμογής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας θα αυξήσουν τα κίνητρα των επιχειρήσεων για καινοτομία και δημιουργικότητα.

Η βελτίωση των συνθηκών που κυριαρχούν στις αγορές στις οποίες τα ΔΠΙ αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την προώθηση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας. Δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί η αξία όλων των αγορών της ΕΕ για τα ΔΠΙ. Το διεθνές εμπόριο στην τεχνολογία αντιπροσωπεύει το 1 έως 2% του ΑΕγχΠ της ΕΕ και ένα μεγάλο μέρος του εμπορίου αυτού πραγματοποιείται μεταξύ των κρατών μελών. Οι καλές επιδόσεις των εν λόγω αγορών θα αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα στη νέα οικονομία που βασίζεται στη γνώση.

Οι προσπάθειες που ήδη καταβάλλονται ή που έχουν εξαγγελθεί για την προώθηση της ΕΤΑ και την ολοκλήρωση των εθνικών συστημάτων καινοτομίας θα πρέπει να συμπληρωθούν από κοινοτικές πρωτοβουλίες για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, πρότυπα χρησιμότητας, συγγραφικά δικαιώματα, σχέδια και εμπορικά σήματα) προκειμένου να ενθαρρύνουν την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και να διευκολύνουν το εμπόριο στην "ενιαία αγορά τεχνολογίας".

Β. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Η κοινωνική αποδοχή θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος κάθε είδους αξιολόγησης των επιδόσεων της αγοράς, σε συνδυασμό με τις οικονομικές παραμέτρους. Οι αποτελεσματικές επιδόσεις της αγοράς μπορούν να είναι κοινωνικά αποδεκτές μόνο εφόσον ανταποκρίνονται στους κοινωνικούς στόχους και αξίες. Για το λόγο αυτό, στην παρούσα έκθεση συνεκτιμάται η προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και τα συμφέροντα των καταναλωτών^{4 5}.

⁴ Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της αγοράς. Το 1999, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση [COM(1999)263] που αφορά το περιβάλλον και την Εσωτερική Αγορά. Το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για το ίδιο θέμα. Τα περιβαλλοντικά ζητήματα πρέπει να καλύπτονται σε προσεχείς εκθέσεις με βάση την εργασία αυτή. Ορισμένες περιβαλλοντικές

1. Η μεγαλύτερη ολοκλήρωση ωφέλησε την οικονομική και κοινωνική συνοχή

Η Εσωτερική Αγορά συνοψίζει τον τρόπο με τον οποίο οι οικονομικοί στόχοι της απελευθέρωσης και ολοκλήρωσης της αγοράς μπορούν να συμβαδίσουν σε απόλυτη αρμονία με τις κοινωνικές αξίες, όπως είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή κατά την έννοια της Συνθήκης. Η οικονομική και κοινωνική συνοχή μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών βελτιώθηκε αισθητά στην κρίσιμη περίοδο της δημιουργίας της Εσωτερικής Αγοράς. Σύμφωνα με την "Έκτη περιοδική έκθεση για την κοινωνική και οικονομική κατάσταση και την ανάπτυξη των περιφερειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση" το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ στις 10 περιφέρειες με τα χαμηλότερα εισοδηματικά επίπεδα αυξήθηκε από 41 σε 50% του κοινοτικού μέσου όρου στο διάστημα 1986 - 1996. Ωστόσο, είναι δυσχερές η εξακρίβωση του βαθμού στον οποίο υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ αυτών των συγκεντρωτικών οικονομικών αποτελεσμάτων και της Εσωτερικής Αγοράς.

Τα στοιχεία που παρέχονται στην ανακοίνωση για τη "Διαρθρωτική αλλαγή και προσαρμογή της ευρωπαϊκής μεταποιητικής βιομηχανίας" [COM(1999)465] διαψεύδουν τις προβλέψεις ορισμένων οικονομολόγων που ισχυρίζονταν ότι η Εσωτερική Αγορά θα αυξήσει το χάσμα μεταξύ του κέντρου και των "περιφερειακών" οικονομιών της ΕΕ. Αντίθετα με τις προβλέψεις αυτές, στο διάστημα 1988-1998, η γεωγραφική συγκέντρωση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στις διάφορες χώρες μειώθηκε (βλ. γραφικές παραστάσεις 2 και 3). Με άλλα λόγια, οι πιο απομακρυσμένες και μικρότερες χώρες αναπτύχθηκαν ταχύτερα απ'ό,τι τα μεγαλύτερα κράτη μέλη. Επιπλέον, η Εσωτερική Αγορά επέτρεψε την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας και την αύξηση της παραγωγικότητας. Επομένως, η στενότερη ολοκλήρωση της Ευρώπης δεν φαίνεται να οδήγησε σε ένα μοντέλο "κέντρου-περιφέρειας" σε επίπεδο κράτους μέλους.

Επομένως, η μεγαλύτερη ολοκλήρωση φαίνεται ότι συνέβαλε στον εξορθολογισμό της παραγωγής της ΕΕ και στην επιτάχυνση της ανάπτυξης στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της Ένωσης, διαφοροποιώντας τις βιομηχανικές δομές τους. Η διαδικασία υποστηρίχθηκε από την προοδευτική μείωση των σχετικών αποκλίσεων στα κράτη μέλη όσον αφορά τη διαθεσιμότητα τεχνολογίας, κεφαλαίων και εργατικού δυναμικού. Επομένως, η ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση φαίνεται, πράγματι, ότι συμβάλλει αποτελεσματικά στο στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής όπως καθορίζεται στη Συνθήκη. Η τάση αυτή πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο παρακολούθησης στο μέλλον, ιδιαίτερα δε σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά η διαθεσιμότητα δεδομένων και οι δυσκολίες που συνεπάγεται η μέτρηση των διαρθρωτικών αυτών αλλαγών μπορεί να εμποδίσει τη σύνταξη εκθέσεων σε ετήσια βάση.

Οι βελτιώσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα συμβαδίζουν και πρέπει να εξακολουθήσουν να συμβαδίζουν με τη διαδικασία οικονομικής σύγκλισης. Στη στρατηγική της Εσωτερικής Αγοράς, η περαιτέρω ολοκλήρωση άλλων κοινοτικών πολιτικών όπως η οικονομική και κοινωνική συνοχή θα αποτελέσει στρατηγικό στόχο.

πτυχές της ελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αναφέρονται συνοπτικά στο αντίστοιχο παράρτημα.

⁵ Μια άλλη σημαντική πτυχή που πρέπει να εξετασθεί και να γίνει καλύτερα κατανοητή είναι η σχέση μεταξύ των επιδόσεων της αγοράς εργασίας και των αγορών κεφαλαίων και προϊόντων, αλλά το θέμα αυτό δεν εμπίπτει στο πεδίο που καλύπτει η παρούσα έκθεση. Η ύπαρξη διαφορετικών μέσων πολιτικής για την παρακολούθηση των αγορών εργασίας και των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων (Λουξεμβούργο και Κάρντιφ) δεν πρέπει ωστόσο να εμποδίζουν τη συνεκτίμηση των μεταξύ τους σχέσεων.

2. Αντίκτυπος της ολοκλήρωσης στις λιανικές τιμές καταναλωτή: υπάρχει και άλλο περιθώριο για βελτιώσεις

Η υγεία και η ασφάλεια, η δυνατότητα επιλογής, οι τιμές, η ποιότητα, η προσπελασιμότητα και οι δίκαιες και διαφανείς σχέσεις σε επίπεδο αγοράς αποτελούν βασικούς παράγοντες για την καλή λειτουργία της αγοράς από την πλευρά των καταναλωτών. Τα θέματα αυτά θα ενσωματωθούν σταδιακά στις επόμενες εκδόσεις της παρούσας έκθεσης. Στην έκθεση του 1999 δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον τρόπο με τον οποίο η Εσωτερική Αγορά επηρεάζει τις τιμές με αποτέλεσμα να παρέχονται σαφή πλεονεκτήματα στους καταναλωτές.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της Eurostat, η διασπορά των τιμών για την ιδιωτική κατανάλωση στις 15 χώρες της ΕΕ μειώθηκε από 22,3%⁶ το 1990 σε 14,7% περίπου το 1998. Η πτωτική τάση ήταν ιδιαίτερα σημαντική στα εμπορεύσιμα αγαθά: τρόφιμα, είδη υπόδησης και οικιακός εξοπλισμός. Η διασπορά των τιμών παραμένει υψηλή σε ορισμένους μη εμπορεύσιμους τομείς όπως είναι ο κατασκευαστικός τομέας ενώ αντίθετα περιορίστηκε σε άλλους μη εμπορεύσιμους τομείς όπως ο τομέας της ψυχαγωγίας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Η σύγκλιση στις τιμές των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αντικατοπτρίζει τις εξελίξεις στη διαδικασία ελευθέρωσης: στους τομείς της ενέργειας, στους οποίους ο ρυθμός ελευθέρωσης παρουσίασε μεγάλες διακυμάνσεις από χώρα σε χώρα, η διασπορά των τιμών είναι μεγαλύτερη τώρα από ό,τι ήταν το 1990 αντίθετα με τον τομέα των τηλεπικοινωνιών, στον οποίο οι τιμές παρουσίασαν γρήγορα σύγκλιση χάρη στον ανταγωνισμό και στην τεχνολογία (βλ. πίνακες 11 έως 13).

Η έμμεση φορολογία και οι κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες εξηγούν σε ένα μεγάλο βαθμό τα τρέχοντα επίπεδα διασποράς των τιμών. Περίπου το 20% των διακυμάνσεων των τιμών τελικής κατανάλωσης (βλ. πίνακα 14) οφείλονται σε διαφορές του ΦΠΑ. Οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών συνέβαλαν σημαντικά στη διεύρυνση της διασποράς των τιμών στο διάστημα 1992 - 1995 (ειδικά το 1995), επειδή τα κράτη μέλη που έχουν ήδη σχετικά χαμηλές τιμές γνώρισαν σημαντικές υποτιμήσεις των νομισμάτων τους. Ως αποτέλεσμα, η σύγκλιση των τιμών φαίνεται να σταματά μετά το 1993. Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία της EU15 για τα επόμενα 3 χρόνια, όταν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες θα είναι σταθερότερες, δείχνουν συνεχή σύγκλιση, μολονότι αυτή θα είναι βραδύτερη από ό,τι ήταν στο διάστημα 1985 - 1995. Επιπλέον, τα έξι κράτη μέλη που επηρεάστηκαν λιγότερο από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών στην περίοδο 1992-95 δεν δείχνουν τάσεις για μεγαλύτερη διασπορά των τιμών (βλ. πίνακα 15).

Από την πλευρά των καταναλωτών, είναι σημαντικό να εξεταστεί το επίπεδο στο οποίο συγκλίνουν οι τιμές λιανικής. Σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, η ολοκλήρωση οδηγεί σε σύγκλιση προς χαμηλότερα επίπεδα τιμών. Σε λιγότερο ανταγωνιστικές αγορές, η σύγκλιση μπορεί να προσανατολιστεί προς υψηλότερα επίπεδα τιμών. Παρόλο που είναι δύσκολη η εξακρίβωση αυτών των τάσεων, υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν ότι στις αγορές στις οποίες ο ανταγωνισμός είναι έντονος π.χ. τηλεπικοινωνίες, η σύγκλιση των τιμών τείνει προς χαμηλότερες τιμές. Ωστόσο, δεν ισχύει κάτι τέτοιο πάντα για όλους

⁶ Τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία υποδηλώνουν το συντελεστή διακύμανσης, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της απόκλισης ως ποσοστό διακύμανσης των τιμών σε όλες τις χώρες έναντι της μέσης τιμής που ορίζεται για την ΕΕ.

τους τομείς (βλ. Παράρτημα Β, για περισσότερες πληροφορίες βλέπε "Οικονομία ΕΕ: Επισκόπηση 1999" - SEC(1999)1950)).

Τα στοιχεία που αφορούν τη σύγκλιση των τιμών πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή για διάφορους λόγους. Πρώτον, θα πρέπει να βελτιωθεί η ποιότητα των διαθέσιμων δεδομένων. Δεύτερον, η ολοκλήρωση αποτελεί μόνο έναν από τους πολλούς παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν τη σύγκλιση των τιμών. Ο ανταγωνισμός των αγορών, η διαδικασία κάλυψης της υστέρησης και παράγοντες όπως η αποτελεσματικότητα στον τομέα της διανομής επηρεάζουν, επίσης, την εξέλιξη της διασποράς των τιμών. Επομένως, η σύγκλιση των τιμών θα πρέπει να θεωρείται ως βασικός παράγοντας της διαδικασίας οικονομικής μεταρρύθμισης και όχι μόνο ως ένας δείκτης οικονομικής ολοκλήρωσης.

Η οικονομική ολοκλήρωση δεν αποτελεί το μοναδικό μοχλό σύγκλισης των τιμών και για το λόγο αυτό, απαιτείται μια εκτεταμένη οικονομική μεταρρύθμιση ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση των τιμών προς χαμηλότερα επίπεδα στη σημερινή Εσωτερική Αγορά. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται ο συνδυασμός εθνικών και κοινοτικών μέτρων για την προώθηση του ανταγωνισμού, της κανονιστικής μεταρρύθμισης και της περαιτέρω ολοκλήρωσης. Εξίσου σημαντικά θα είναι, επίσης, και άλλα μέτρα που θα στοχεύουν στη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών στις αγορές και θα επιτρέψουν στους καταναλωτές και εν γένει στους αγοραστές να προωθήσουν τη διαδικασία σύγκλισης των τιμών, κυρίως δε στους τομείς που ελευθερώθηκαν πρόσφατα. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας στον τομέα της διανομής θα διαδραματίσει, επίσης, καθοριστικό ρόλο.

III. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Οι ευέλικτες αγορές που απαιτεί η ΟΝΕ προϋποθέτουν την κατάργηση των φραγμών που εξακολουθούν να παρακωλύουν την ολοκλήρωση των αγορών προϊόντων και κεφαλαίων. Θα πρέπει, επίσης, να σταματήσουν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αρθούν οι φραγμοί στη λειτουργία της *Εσωτερικής Αγοράς* που οφείλονται σε κρατικές ενισχύσεις, πρακτικές δημόσιων συμβάσεων, κανονισμούς ή φορολογικά μέτρα. Η επισήμανση αυτών των τελευταίων εμποδίων και η αξιολόγηση των σχετικών συνεπειών τους αποτελούν σημαντικές δυσκολίες της οικονομικής μεταρρύθμισης.

Παρά τα σχετικά στενά όρια τους, οι συνοπτικοί δείκτες του βαθμού ρύθμισης της οικονομίας που καταρτίζονται από τον ΟΟΣΑ μπορούν να είναι χρήσιμοι γι' αυτό το σκοπό, εφόσον σκοπός τους είναι να καταδεικνύουν κατά πόσο οι κανονισμοί ανταποκρίνονται στους μηχανισμούς της αγοράς. Επιπλέον, επιτρέπουν τη διεξαγωγή διακρατικών συγκρίσεων. Οι δείκτες επισημαίνουν σημαντικές διαφορές στα διάφορα κράτη μέλη και τονίζουν την ανάγκη εξεύρεσης λύσεων ειδικά προσαρμοσμένων για κάθε χώρα (βλ. πίνακα 16).

Όσον αφορά τη συνολική ρύθμιση της αγοράς προϊόντων, οι χώρες της ΕΕ φαίνεται ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία, έχουν χειρότερες επιδόσεις από τις ΗΠΑ αλλά καλύτερες από ορισμένες χώρες του ΟΟΣΑ όπως η Ιαπωνία, ή η Νορβηγία. Ο κρατικός έλεγχος της οικονομίας (περιλαμβανομένων μεταβλητών όπως η συμμετοχή του κράτους στη δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων ή το μέγεθος του τομέα κρατικών επιχειρήσεων) αποτελεί, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, την κύρια αιτία κανονιστικής δυσκαμψίας στην ΕΕ. Αλλά η ΕΕ δεν αποτελεί εξαίρεση και άλλες χώρες του ΟΟΣΑ όπως η Κορέα, η Ελβετία και ιδιαίτερα η Νορβηγία, παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα

σ'αυτόν το δείκτη. Οι χώρες της ΕΕ έχουν πολύ χαμηλούς εμπορικούς και επενδυτικούς φραγμούς. Ίσως τα πλέον αξιοπρόσεκτα αποτελέσματα είναι εκείνα που παρέχονται από το δείκτη φραγμών στην επιχειρηματική δραστηριότητα, επειδή οι διαφορές στις ευρωπαϊκές χώρες είναι αρκετά σημαντικές.

Για τους σκοπούς πολιτικής, είναι απαραίτητη η εξέταση σε επίπεδο χώρας και Κοινότητας της συμπεριφοράς των μεταβλητών πίσω από αυτούς τους συνοπτικούς δείκτες. Στη συνέχεια, σχολιάζονται πέντε από ορισμένα βασικά θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία των αγορών. Η επιλογή τους έγινε με βάση τις προτεραιότητες της Επιτροπής και τα συμπεράσματα από την πρώτη Σύνοδο Κορυφής του Κάρντιφ και περιλαμβάνουν διαρθρωτικά θέματα που έχουν άμεσο αντίκτυπο στο επιχειρηματικό περιβάλλον, καθώς και σε συναφή θέματα πολιτικής που έχουν αντίκτυπο στη λειτουργία της αγοράς.

A. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. Επιχειρηματικό πνεύμα και κανονιστική απλούστευση

Η δημιουργία μιας νέας επιχείρησης εξακολουθεί να αποτελεί μια ιδιαίτερα αποθαρρυντική διαδικασία σε πολλά κράτη μέλη: σύνθετοι οικονομικοί και διοικητικοί κανονισμοί, ανεπαρκείς πηγές χρηματοδότησης, ακατάλληλοι κανόνες πτώχευσης και αφερεγγυότητας, περιορισμένες πληροφορίες και συμβουλές και ανεπαρκής κατάρτιση αποτελούν ορισμένους από τους παράγοντες που εμποδίζουν τη δημιουργία και ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων. Ο αντίκτυπος αντικατοπτρίζεται στο συνολικό ποσοστό των φάσεων εκκίνησης που είναι αισθητά χαμηλότερο από εκείνο των ΗΠΑ, καθώς και στο ποσοστό επιβίωσης των νέων επιχειρήσεων. Η κατάσταση αυτή απαιτεί άμεση οικονομική και κανονιστική μεταρρύθμιση. Η ύπαρξη σημαντικών διαφορών στις διαδικασίες εγγραφής των εταιρειών σε μητρώα στα διάφορα κράτη μέλη (βλ. γραφικές παραστάσεις 4 & 5) επιβάλλουν την ανάληψη δράσης για τη βελτίωση της κατάστασης ιδιαίτερα μέσω της ανταλλαγής παραδειγμάτων ορθών πρακτικών όπως:

- Δημιουργία μονοαπευθυντικής υπηρεσίας για τις φάσεις εκκίνησης. Η ύπαρξη των υπηρεσιών αυτών έχει απλουστεύσει σημαντικά τις διοικητικές διαδικασίες και την παροχή συμβουλών και πληροφοριών. Τα περισσότερα κράτη μέλη είτε έχουν ήδη δημιουργήσει ή σκοπεύουν να δημιουργήσουν παρόμοια κέντρα (π.χ. στην Ισπανία η Ενιαία θυρίδα επιχειρήσεων, στην Πορτογαλία τα Κέντρα επιχειρηματικών διατυπώσεων ή στη Γαλλία η υπηρεσία “Guichet Unique”). Ορισμένα κράτη μέλη (π.χ. το Ηνωμένο Βασίλειο) προσπαθούν να παρακολουθήσουν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και μετά τη φάση εκκίνησης.
- Μείωση του χρόνου δημιουργίας των επιχειρήσεων. Η Γαλλία καταβάλλει προσπάθειες ώστε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες εγγραφής των νέων εταιρειών ενώ η Πορτογαλία στοχεύει να μειώσει την περίοδο που απαιτείται για την έναρξη μίας επιχείρησης από 6 μήνες σε 20 ημέρες.
- Μείωση της γραφειοκρατίας. Η Φινλανδία σχεδιάζει να εισαγάγει ένα ενιαίο έντυπο εγγραφής. Το ολλανδικό πρόγραμμα με τίτλο “Για χαμηλότερες διοικητικές δαπάνες” έχει ήδη περιορίσει τον αριθμό των κανονισμών που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις και έχει δημιουργήσει ένα κεντρικό σημείο συλλογής όλων των στοιχείων που αφορούν τους μισθωτούς.

Η ύπαρξη ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τη δημιουργία εταιριών περιορισμένης ευθύνης μπορεί επίσης να αποτελεί σημαντικό φραγμό για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων ιδιαίτερα όσον αφορά τις ΜΜΕ. Σε 10 κράτη μέλη, υπάρχει μία ελάχιστη απαίτηση κεφαλαίου ύψους 8.000 ευρώ αλλά στη Γερμανία καθορίζεται σε 25.000 ευρώ. Αντίθετα, οι επιχειρήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο ή στην Ιρλανδία δεν χρειάζεται να έχουν ελάχιστο κεφάλαιο. Δυστυχώς, η ευρωπαϊκή τάση φαίνεται να προσανατολίζεται προς την αύξηση των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων (π.χ. Ελλάδα, Φινλανδία). Εν τω μεταξύ, ακόμη και αν οι άμεσες δαπάνες εγγραφής μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης δεν φαίνεται να είναι απαγορευτικές, οι συνολικές δαπάνες (δηλαδή τέλη που καταβάλλονται σε δικηγόρους, λογιστές, πράκτορες ή συμβούλους) μπορούν να είναι πολύ υψηλότερες απ' ό,τι στις ΗΠΑ. Οι εκτιμήσεις κυμαίνονται από 3.400 ευρώ στη Γαλλία, σε 2.200 ευρώ στην Ιταλία, 420 ευρώ στο Ηνωμένο Βασίλειο, 300 στην Ισπανία και 250 στην Ιρλανδία. Ο μέσος όρος των ΗΠΑ είναι 500 ευρώ.

Η Επιτροπή προς το παρόν συντονίζει μία σειρά δράσεων με τα κράτη μέλη με σκοπό τη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου κανονιστικού πλαισίου στην ΕΕ. Ένας τρόπος για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η προτεινόμενη νομοθεσία να ανταποκρίνεται σε ορισμένα ποιοτικά κριτήρια και, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, να υπόκειται σε ανάλυση επιχειρηματικού αντίκτυπου. Οι επιχειρήσεις μπορούν να επανεξετάσουν ένα περιορισμένο αριθμό νομοθετικών προτάσεων συμμετέχοντας στο πιλοτικό πρόγραμμα Business Test Panel.

Μια δεύτερη κοινοτική πρωτοβουλία, η πρωτοβουλία SLIM, στοχεύει στην απλούστευση και στη βελτίωση της ποιότητας της υπάρχουσας νομοθεσίας. Μια πρόσφατη αναθεώρηση της πρωτοβουλίας αυτής επιβεβαιώνει το σημαντικό ρόλο της για την επίτευξη καλύτερων κανονισμών στην ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ορισμένων βελτιώσεων που θα στοχεύουν στην επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας, στην προώθηση των διασυνδέσεων με ανάλογες εθνικές πρακτικές και στην ταχύτερη έκδοση συστάσεων. Η αναθεώρηση, επίσης, υπογραμμίζει την ανάγκη υιοθέτησης μιας προσέγγισης που θα εστιάζεται περισσότερο στο θέμα της νομοθετικής απλούστευσης μέσω της βελτίωσης του στρατηγικού ρόλου της SLIM στο γενικό πρόγραμμα της Επιτροπής κανονιστικής βελτίωσης και μεταρρύθμισης. Κατά συνέπεια, οι μελλοντικές εφαρμογές της πρωτοβουλίας SLIM θα πρέπει να αναλαμβάνονται στην κατεύθυνση ευρέων αλλά σαφώς καθορισμένων στόχων (καλύτερες ρυθμίσεις) που θα καθορίζονται σε επίπεδο Επιτροπής και θα έχουν την υποστήριξη των κρατών μελών.

Τέλος, στο πρόγραμμα δράσης BEST που εκπονήθηκε σε συνέχεια των συστάσεων της Task Force για την απλούστευση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (BEST), εξετάζονται για πρώτη φορά από κοινού οι διαφορετικοί τομείς πολιτικής που έχουν αντίκτυπο στο επιχειρηματικό πνεύμα και στις επιχειρήσεις. Δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε θέματα που αφορούν κυρίως τις ΜΜΕ π.χ. νέα προσέγγιση στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και στο χώρο εργασίας, καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στην καινοτομία και καλύτερη δημόσια διοίκηση.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν τις προσπάθειές τους για τη μείωση του γενικού οικονομικού και κανονιστικού κόστους που συνεπάγεται η έναρξη νέων επιχειρήσεων. Οι συστηματικές αναθεωρήσεις του υπάρχοντος κανονιστικού πλαισίου θα πρέπει να διεξάγονται σε τομεακή βάση και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους τομείς εκείνους που υπόκεινται σε ειδικά ρυθμιστικά καθεστώτα. Η Επιτροπή θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων πρωτοβουλιών για την απλούστευση του

2. Τελευταίοι τεχνικοί φραγμοί στις εμπορικές συναλλαγές

Στην έκθεση του περασμένου έτους σημειώνεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένοι τεχνικοί φραγμοί στο εμπόριο στο εσωτερικό της Κοινότητας. Όπως προβλέπεται στη Συνθήκη, για σοβαρούς λόγους όπως είναι η δημόσια υγεία ή η ασφάλεια, τα κράτη μέλη μπορούν ορισμένες φορές να απαιτούν όπως τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά τους πληρούν ορισμένες τεχνικές απαιτήσεις. Ωστόσο, σε ορισμένες επιμέρους περιπτώσεις η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών απαιτήσεων μπορεί να εμποδίζει το διασυνοριακό εμπόριο κατά τρόπο αντίθετο προς το πνεύμα της συνθήκης. Υπάρχουν ορισμένα κοινοτικά μέσα για την άρση αυτών των τεχνικών φραγμών στο εμπόριο και θα πρέπει να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά τους. Πράγματι, η ΕΕ έχει εφαρμόσει τρεις προσεγγίσεις για την άρση των τεχνικών φραγμών στο εμπόριο: εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε μη εναρμονισμένους τομείς· αναλυτική τεχνική εναρμόνιση (παλαιά προσέγγιση)· και νομοθετική εναρμόνιση που περιορίζεται στην έκδοση των βασικών προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που τίθενται σε κυκλοφορία (η Νέα Προσέγγιση).

Το 1999 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση [COM(1999)299] και μία εκτενή πρώτη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στους τομείς των αγαθών και των υπηρεσιών. Τα έγγραφα αυτά προτείνουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες τις οποίες θα πρέπει να αναλάβουν τα κράτη μέλη και η Επιτροπή για μια περισσότερο αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης⁷. Η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής παρακολούθησης στη διάρκεια των επόμενων εξαμηνιαίων εκθέσεων. Στη συνέχεια, ως συμπλήρωμα στην ανάλυση αυτή, εξετάζεται συνοπτικά ο αντίκτυπος της Νέας Προσέγγισης στην εναρμόνιση της τεχνικής ρύθμισης των προϊόντων.

Το εμπόριο που καλύπτεται από τη Νέα Προσέγγιση στο εσωτερικό της ΕΕ αποκτά διαρκώς μεγαλύτερη σημασία και σήμερα αντιπροσωπεύει περίπου το 31% του συνολικού εμπορίου βιομηχανικών προϊόντων. Αυτό σημαίνει ότι η Νέα Προσέγγιση επέτυχε να ανοίξει το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Υπάρχουν 20 οδηγίες για τη Νέα Προσέγγιση, παρόλο που δύο από αυτές καλύπτουν πάνω από το 80% του εμπορίου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Νέας Προσέγγισης - η μία καλύπτει την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα και η άλλη την ασφάλεια των μηχανημάτων. Η πρώτη οδηγία αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία όσον αφορά το μερίδιο των προϊόντων της νέας προσέγγισης που καλύπτει (βλ. γραφικές παραστάσεις 6 & 7).

Η γραφική παράσταση 8 δείχνει τη συγκριτική εξέλιξη των εξαγωγών ηλεκτρομαγνητικών προϊόντων στην ΕΕ έναντι της εξέλιξης των συνολικών εξαγωγών μεταποιητικών προϊόντων στο εσωτερικό της ΕΕ. Η εξέλιξη καθορίζεται σε 100 το 1991 επειδή η οδηγία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1992· εάν όντως η οδηγία συνέβαλε στη διευκόλυνση του διασυνοριακού εμπορίου των προϊόντων που περιέχουν ηλεκτρομαγνητικά στοιχεία, τότε θα πρέπει να έχει σημειωθεί αύξηση μετά τη θέση της σε ισχύ. Στο πρώτο έτος εφαρμογής της οδηγίας δεν σημειώθηκε κάποιος ιδιαίτερος αντίκτυπος στο ενδοκοινοτικό εμπόριο για τα προϊόντα αυτά. Ωστόσο, μετά το 1993,

⁷ Στις 28.10.1999, το Συμβούλιο δέχθηκε ευνοϊκά τις δεσμεύσεις αυτές και εξέδωσε ψήφισμα για την αμοιβαία αναγνώριση.

όταν πλέον ήταν διαθέσιμα τα πρότυπα και η οδηγία είχε εκτελεστεί, οι ενδοκοινοτικές εξαγωγές των προϊόντων που καλύπτονται από την οδηγία άρχισαν να αυξάνονται ταχύτερα από τις ενδοκοινοτικές εξαγωγές των εν γένει μεταποιητικών προϊόντων.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η οδηγία συμβάλλει στη βελτίωση του διασυνοριακού εμπορίου των εν λόγω προϊόντων. Κυκλικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον τομέα δεν μπορούν να εξηγήσουν αυτή την άνοδο του ενδοκοινοτικού εμπορίου επειδή ο επενδυτικός κύκλος, που αποτελεί έναν καλό δείκτη για την εσωτερική ζήτηση πολλών από τα προϊόντα που καλύπτει η οδηγία, δεν δείχνει ιδιαίτερη αλλαγή την περίοδο γύρω από το 1993.

Τα γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι η Νέα Προσέγγιση μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό μέσο καταπολέμησης των διασυνοριακών τεχνικών εμπορικών φραγμών στην ΕΕ. Ωστόσο, η αποτελεσματική εφαρμογή αυτού του μέσου προϋποθέτει την ταυτόχρονη συνύπαρξη τριών διαφορετικών παραγόντων: οδηγιών, προτύπων και αποτελεσματικής εκτέλεσης.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν την επέκταση της εφαρμογής της Νέας Προσέγγισης σε νέους τομείς. Στην περίπτωση που αυτή εφαρμόζεται ήδη, η ανάπτυξη προτύπων και η αποτελεσματική εφαρμογή της είναι σημαντική.

B. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

1. Κρατικές ενισχύσεις

Τα συνολικά επίπεδα των κρατικών ενισχύσεων στα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι μάλλον υψηλά, με κίνδυνο τη δημιουργία στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό στην *Εσωτερική Αγορά*. Στο διάστημα 1995-97 οι 15 χώρες της ΕΕ δαπάνησαν κατά μέσο όρο περισσότερα από 95 δισ. ευρώ ετησίως για ενισχύσεις (κατά προσέγγιση 1,2% του ΑΕγχΠ). Οι τάσεις είναι ενθαρρυντικές αλλά εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένοι λόγοι ανησυχίας. Μία ενθαρρυντική τάση αποτελεί η μείωση των κρατικών ενισχύσεων ως ποσοστό του ΑΕγχΠ από το 1990 και εξής, ιδιαίτερα σε κράτη μέλη στα οποία οι κρατικές ενισχύσεις αντιπροσώπευαν πάνω από το 1,5% του ΑΕγχΠ το 1990. Ωστόσο, για ορισμένα κράτη μέλη, η καθοδική τάση φαίνεται να σταμάτησε την περίοδο 1993-1995 και 1995-97 (βλ. γραφική παράσταση 9).

Ωστόσο, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του περασμένου έτους, θα πρέπει να εξεταστεί η σύνθεση των κρατικών ενισχύσεων, και όχι μόνο ο συνολικός τους όγκος, προκειμένου να διασαφηνιστεί ο αντίκτυπός τους στον ανταγωνισμό στην *Εσωτερική Αγορά*. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις κατηγορίες:

- (1) Περιφερειακές κρατικές ενισχύσεις: περιλαμβάνουν ενισχύσεις που χορηγούνται με βάση το άρθρο 87(3)α και γ, οι οποίες το 1997 αντιπροσώπευαν το 0,3% του ΑΕγχΠ (βλ. γραφική παράσταση 12). Κατ' αρχήν, οι ενισχύσεις αυτές, χορηγούνται κυρίως βάσει του μετοχικού κεφαλαίου⁸.

⁸ Κατ' αρχήν, οι περιφερειακές κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να είναι περισσότερο σημαντικές σε χώρες που παρουσιάζουν μεγαλύτερες εισοδηματικές αποκλίσεις. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη γραφική παράσταση 12, φαίνεται να μην υπάρχει άμεση συνάφεια μεταξύ της σχετικής

- (2) Οριζόντιες κρατικές ενισχύσεις: στοχεύουν, κυρίως, στην προώθηση της αποτελεσματικότητας κατά μη τομεακό τρόπο μέσω της αντιστάθμισης των απωλειών αγοράς (π.χ. ενισχύσεις για την καινοτομία, εξοικονόμηση ενέργειας, ΜΜΕ, περιβάλλον)· οι ενισχύσεις αυτές το 1997 αντιπροσώπευαν το 0,1% του ΑΕγχΠ (βλ. γραφική παράσταση 10).
- (3) Τομεακές κρατικές ενισχύσεις: στοχεύουν σε παραδοσιακούς βιομηχανικούς τομείς (άνθρακας, ναυπηγεία και χάλυβας) και έχουν σχεδιαστεί προκειμένου να υποστηρίξουν τις επενδύσεις· κατά πάσα πιθανότητα ο αντίκτυπος που έχουν στον ανταγωνισμό προκαλεί τη μεγαλύτερη δυνατή στρέβλωση. Αντιπροσώπευαν περίπου το 0,16% του ΑΕγχΠ. Εάν συμπεριληφθούν οι ενισχύσεις στις υπηρεσίες μεταφορών, τότε την περίοδο 1995-1997 (βλ. γραφική παράσταση 11) οι τομεακές ενισχύσεις αντιπροσώπευαν το 0,67% του ΑΕγχΠ.

Εκτός από την Ιρλανδία, στην οποία σημειώθηκε αύξηση των ενισχύσεων στους τομείς του χάλυβα και των σιδηροδρόμων, όλες οι χώρες μείωσαν ή τουλάχιστον κράτησαν σταθερές τις τομεακές ενισχύσεις τους (ως ποσοστό επί του ΑΕγχΠ). Ορισμένες χώρες (π.χ. η Δανία) φαίνεται να υποκαθιστούν τις τομεακές ενισχύσεις με τις οριζόντιες. Στην Ελλάδα, οι περιφερειακές ενισχύσεις φαίνεται ότι υποκαθιστούν τις τομεακές ενισχύσεις. Ωστόσο, στις τομεακές κρατικές ενισχύσεις εξακολουθεί να αναλογεί ένα τεράστιο μερίδιο από τις συνολικές ενισχύσεις, μερίδιο το οποίο παρέμεινε σταθερό από το 1990 έως το 1997. Με άλλα λόγια, παρόλο που το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων έχει παρουσιάσει πτωτική τάση, το μερίδιο των ενισχύσεων που πιθανώς έχουν το χειρότερο αντίκτυπο στον ανταγωνισμό δεν φαίνεται να αλλάζει (βλ. γραφική παράσταση 14).

Οι κρατικές ενισχύσεις *ad hoc* μπορεί να είναι ιδιαίτερα αντι-ανταγωνιστικές και για το λόγο αυτό η χρήση τους αποτελεί πηγή ανησυχίας. Πρόκειται για τομεακές ενισχύσεις που δεν καλύπτονται από κάποιο εγκεκριμένο πρόγραμμα ή πλαίσιο και κατά κύριο λόγο συνοδεύουν προγράμματα αναδιάρθρωσης ανταποκρινόμενες συχνά σε βραχυπρόθεσμες ανάγκες. Παρόλο που οι συνολικές ενισχύσεις *ad hoc* μειώθηκαν από 15,3% που ήταν την περίοδο 1993-95, εξακολουθούσαν όμως να αντιπροσωπεύουν περίπου το 13% των συνολικών κοινοτικών ενισχύσεων την περίοδο 1995-1997 (την περίοδο αυτή σημειώθηκε σημαντική αύξηση στις *ad hoc* ενισχύσεις στη βιομηχανία στην Ισπανία (βλ. πίνακες 17 & 17α). Οι *ad hoc* ενισχύσεις στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών αυξήθηκε σταθερά από το 1993 και το 1997 αυξήθηκε και πάλι κατά 11% περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των ενισχύσεων χορηγήθηκε στη Γαλλία, αλλά η Ιρλανδία, η Ιταλία και η Πορτογαλία ακολούθησαν και αυτές την ίδια πορεία. Τα αποτελέσματα αυτά επηρεάζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την έκταση του φαινομένου σε ορισμένες χώρες αλλά οι μελλοντικές τάσεις θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο προσεκτικής παρακολούθησης ενόψει των καθοριστικών αλλαγών που συντελούνται προς το παρόν στον εν λόγω τομέα.

*Η τρέχουσα συνολική πτωτική τάση του όγκου των κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να διατηρηθεί. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλλουν πρόσθετες προσπάθειες για να αποφύγουν τις τομεακές ενισχύσεις και ιδιαίτερα τις *ad hoc* ενισχύσεις.*

2. Δημόσιες συμβάσεις

Οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν βασικό τομέα της *Εσωτερικής Αγοράς*, τόσο λόγω της οικονομικής σπουδαιότητάς του όσο και λόγω του ότι αποτελεί μέσο για την άμεση οικονομική επιρροή των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Οι αγορές του δημόσιου τομέα προμηθειών, υπηρεσιών και (κατασκευαστικών) έργων είναι σημαντικές για την οικονομία της ΕΕ (υπολογίζεται ότι το 1998 αντιπροσώπευσαν το 24% του ΑΕγχΠ ή 1.000 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί σε περισσότερο από το ήμισυ του ΑΕγχΠ της Γερμανίας). Επομένως, για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας της ΕΕ έχει καίρια σημασία οι αγορές δημόσιων συμβάσεων να είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό σε ολόκληρη την ΕΕ. Κατά τον τρόπο αυτό οι φορολογούμενοι θα επιτύχουν καλύτερες τιμές, θα βελτιωθεί η ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών που τους παρέχονται και θα γίνει δυνατή η αποτελεσματική διάθεση των πόρων.

Οι αγορές δημόσιων συμβάσεων μπορούν να είναι αποτελεσματικές μόνο εάν όλα τα ενεχόμενα μέρη (αγοραστές, προμηθευτές και δημόσιες αρχές) διαθέτουν ορθές πληροφορίες για την αγορά. Η Επιτροπή, προς το παρόν, συζητά με τα κράτη μέλη μια προκαταρκτική σειρά εννέα δεικτών για τη μέτρηση των τάσεων της αγοράς και του διαχρονικού αντίκτυπου της πολιτικής δημόσιων συμβάσεων, ανταποκρινόμενη στη δέσμευση της που περιέχεται στην ανακοίνωση για τις δημόσιες συμβάσεις⁹.

Οι εν λόγω δείκτες παρέχουν ετήσιες εκτιμήσεις για το σύνολο των δημόσιων συμβάσεων, το ποσό που καλύπτεται από τις οδηγίες δημόσιων συμβάσεων, το ποσό που δημοσιεύεται προς το παρόν στην Επίσημη Εφημερίδα, τον αριθμό των φορέων που δημοσιεύουν προσκλήσεις υποβολής προσφορών, τον αριθμό των δημοσιευόμενων προσκλήσεων καθώς και το ποσό των διασυνοριακών συμβάσεων που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της ΕΕ. Το 1998 εξαπλασιάστηκε, σε σχέση με το 1993, ο αριθμός των αναθετουσών αρχών των κρατών μελών που δημοσίευσαν προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Ενώ το 1992 δημοσιεύθηκαν 30.863 προσκλήσεις από διάφορους φορείς στην ΕΕ, έως το 1998 ο αριθμός αυτός έφθασε στις 73.688 προσκλήσεις υποβολής προσφορών που κάλυπταν ένα πολύ ευρύτερο φάσμα υπηρεσιών, προμηθειών και δημοσίων έργων.

Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η συνολική αξία αυτών των προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Η ανάθεση κάθε σύμβασης θα πρέπει να συνοδεύεται από τη δημοσίευση μιας ανακοίνωσης για την ανάθεση της σύμβασης. Επειδή ορισμένες πολύ μεγάλες συμβάσεις πολλές φορές αντιπροσωπεύουν σημαντικό όγκο δημόσιων συμβάσεων, ακόμη και αν λείπουν λίγες πληροφορίες, η έλλειψη αυτή μπορεί να στρεβλώσει σημαντικά τα αποτελέσματα. Λαμβανομένου αυτού υπόψη, η ανώτατη συνολική αξία των προσκλήσεων υποβολής προσφορών που δημοσιεύθηκαν το 1993 ήταν 59 δισ.€, έναντι 137 δισ.€ το 1998 (βλ. γραφική παράσταση 15 και πίνακες 18, 19, 20 & 21).

Ο αριθμός των προσκλήσεων υποβολής προσφορών αυξάνεται σταθερά αλλά υπάρχει ακόμη σημαντικό περιθώριο βελτιώσεων όσον αφορά τη δημοσίευση ανακοινώσεων σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων καθώς και την ποσότητα και την ποιότητα των πληροφοριών που αυτές περιέχουν, ώστε να αυξηθεί η διαφάνεια της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των βελτιωμένων στατιστικών για την παρακολούθηση της

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11.3.98 [COM(98)143 τελικό] Δημόσιες συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

συνολικής ανάπτυξης των δημόσιων συμβάσεων. Θα πρέπει επίσης να εξακριβωθεί κατά πόσον η αυξημένη διαφάνεια οδηγεί σε αυξημένο ανταγωνισμό στις αγορές δημόσιων συμβάσεων. Η ανάπτυξη δεικτών τιμών για τις δημόσιες συμβάσεις μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά σ' αυτό το σκοπό.

Όπως εξηγείται στην ανακοίνωση για τις δημόσιες συμβάσεις¹⁰, η Επιτροπή θα παρουσιάσει σύντομα μία σειρά μέτρων για την απλούστευση, διασάφηση και βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος δημόσιων συμβάσεων. Επίσης θα αναπτύξει δείκτες για τη μέτρηση των τάσεων της αγοράς και του διαχρονικού αντίκτυπου των δημόσιων συμβάσεων. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο θα πρέπει να εφαρμοστεί και εκτελεστεί κατάλληλα.¹¹

3. Φορολογία

Η Επιτροπή έχει καθορίσει και προτείνει μια συντονισμένη προσέγγιση για την καταπολέμηση του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού και των πιθανών στρεβλωτικών συνεπειών του στη διάθεση των πόρων και στα φορολογικά συστήματα των διαφόρων χωρών. Την 1η Δεκεμβρίου 1997 το Συμβούλιο συμφώνησε πάνω σ' αυτήν την προσέγγιση, στην οποία περιλαμβάνονται μέτρα που αφορούν τη φορολογία των εταιρειών, τη φορολογία των αποταμιεύσεων και το πρόβλημα των παρακρατήσεων φόρων στις διασυνοριακές πληρωμές τόκων και δικαιωμάτων μεταξύ συνεργαζόμενων εταιρειών.

Στην περίπτωση της φορολογίας των εταιρειών, η Επιτροπή πρότεινε έναν "κώδικα δεοντολογίας" με σκοπό την αντιμετώπιση της τεχνητής διάβρωσης της φορολογικής βάσης που προκύπτει από τον επιζήμιο φορολογικό ανταγωνισμό (μεταφορά των τεχνολογικών βάσεων σε άλλες χώρες). Η πρόληψη της διάβρωσης της φορολογικής βάσης αντιπροσωπεύει τη μεσοπρόθεσμη προϋπόθεση για τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης στο παραγωγικό σύστημά μας.

Στην περίπτωση της φορολογίας των αποταμιεύσεων, η Επιτροπή πρότεινε μια οδηγία που στοχεύει στη μείωση των οικονομικών στρεβλώσεων στην *Εσωτερική Αγορά* που δημιουργούνται από την απουσία αποτελεσματικής φορολογίας ορισμένων διασυνοριακών πληρωμών τόκων στο εσωτερικό της Κοινότητας. Η πρόταση βασίζεται στο επονομαζόμενο "πρότυπο συνύπαρξης" που επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να επιλέξει μεταξύ ενός φόρου παρακράτησης ύψους 20% ή την παροχή πληροφοριών σε άλλα κράτη μέλη σχετικά με τις πληρωμές τόκων σε μη μόνιμους κατοίκους. Η πρόταση αυτή δεν έχει αντίκτυπο στα τρέχοντα φορολογικά καθεστώτα που ισχύουν για τους μόνιμους κατοίκους.

Η πρόταση για ένα κοινό σύστημα φορολογίας των πληρωμών τόκων και δικαιωμάτων ακολουθεί την αρχή της ουδετερότητας για τη φορολόγηση των κεφαλαίων, που ήδη εφαρμόζοταν στο παρελθόν για τις θυγατρικές εταιρείες. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η παρακράτηση του φόρου στην πηγή μπορεί να σημαίνει περιττές δαπάνες για τις εταιρείες ή ακόμη και διπλή φορολογία σε ορισμένες περιπτώσεις.

¹⁰ COM(98)143 τελικό της 11.03.98, Δημόσιες συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹¹ Τον Οκτώβριο του 1999, σε κανένα από τα 15 κράτη μέλη δεν είχε εφαρμοστεί ορθά καμία από τις έντεκα οδηγίες που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις.

Στο πλαίσιο της ανάλυσης της φορολογίας των εταιρειών και της ανάγκης καταπολέμησης του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού, το Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να εκπονήσει μελέτη για τη φορολογία των εταιρειών έως τα μέσα του 2000. Η μελέτη αυτή θα αναλύει τις διαφορές στα πραγματικά επίπεδα των εταιρικών φόρων στα κράτη μέλη και θα επισημαίνει τις κυριότερες φορολογικές διατάξεις που ενδέχεται να παρακωλύουν τη διασυνοριακή οικονομική δραστηριότητα στην ενιαία αγορά. Σ' αυτή τη βάση, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αξιολόγηση του αντίκτυπου στη γεωγραφική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας και των επενδύσεων. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής θα πρέπει να επιτρέψουν, αφενός, την καλύτερη επισήμανση των επιδράσεων της φορολογικής βάσης στα πραγματικά επίπεδα φορολογίας των εταιρειών, και αφετέρου, την επισήμανση των φορολογικών μέτρων που μπορούν να προταθούν για τη συμβολή στην ολοκλήρωση της *Εσωτερικής Αγοράς* και κατά συνέπεια στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Η διοικητική συνεργασία διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για τα φορολογικά συστήματα που βασίζονται στην αρχή της μη διάκρισης και προσανατολίζονται προς την *Εσωτερική Αγορά*. Ο βασικός στόχος της νέας πρότασης της Επιτροπής για την παροχή αμοιβαίας βοήθειας για την είσπραξη των φόρων στην οποία άλλωστε προτείνεται και η συμπερίληψη της άμεσης φορολογίας, είναι η προστασία των εθνικών και κοινοτικών χρηματοοικονομικών συμφερόντων από την απάτη που συνιστά όλο και μεγαλύτερη απειλή.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει ξεκινήσει μία συνολική επανεξέταση της λειτουργίας της διαδικασίας ελέγχου του ΦΠΑ και της διοικητικής συνεργασίας, που θα την παρουσιάσει στην τρίτη έκθεση βάσει του άρθρου 14 (κανονισμός 218/1992). Μια παρόμοια λειτουργία είναι σημαντική για την ανταγωνιστικότητα και την ουδετερότητα - σε επίπεδο φορολογίας - της ενιαίας αγοράς και την προστασία του νόμιμου εμπορίου.

Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ενίσχυση του συντονισμού των φορολογικών πολιτικών και της διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας. Κατά τον τρόπο αυτό θα προωθηθούν φορολογικά συστήματα που ευνοούν την ανάπτυξη της απασχόλησης, θα διατηρηθούν τα φορολογικά έσοδα και θα διασφαλίζονται οι καλύτερες δυνατές επιδόσεις της Εσωτερικής Αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η φορολογία των επιχειρήσεων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο. Τα κράτη μέλη καλούνται να δώσουν τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή στην εξεύρεση λύσεων στον εν λόγω τομέα.

IV. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΤΑΠΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν ένα όλο και μεγαλύτερο μερίδιο του ΑΕγχΠ της ΕΕ και στον εν λόγω τομέα απασχολείται διπλάσιος αριθμός εργαζομένων απ' ό,τι στη βιομηχανία και στη γεωργία μαζί. Την τελευταία δεκαετία, ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων εργασίας και ανάπτυξης του τομέα ξεπέρασε σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη τις συνολικές οικονομικές επιδόσεις, με αποτέλεσμα το μερίδιο των υπηρεσιών στη συνολική οικονομία να αυξηθεί σε ολόκληρη την ΕΕ. Εντούτοις, η απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών στην Ευρώπη παραμένει σε χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα των ΗΠΑ. Οι επιδόσεις ορισμένων βασικών τομέων όπως είναι ο τομέας της διανομής ή των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχουν καίρια σημασία για την ευρωπαϊκή οικονομία και

για το λόγο αυτό απαιτείται ειδική παρακολούθηση αυτών των αγορών¹². Η συνέχιση των προσπαθειών για την ολοκλήρωση και το άνοιγμα των αγορών υπηρεσιών και η βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου για ορισμένες δραστηριότητες υπηρεσιών αποτελούν τις βασικές προτεραιότητες στον εν λόγω τομέα.

A. ΑΝΟΙΓΜΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Υπηρεσίες δημόσιας ωφέλειας

Η πρόοδος που συντελείται στο άνοιγμα στον ανταγωνισμό αυτών των βασικών υπηρεσιών εξακολουθεί να αποφέρει σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Η εκτέλεση στις 19 Φεβρουαρίου της οδηγίας 96/92 ανέδειξε το 1999 σε καθοριστική χρονιά για την ελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας των κρατών μελών. Μόνο η Γαλλία και το Λουξεμβούργο δεν επέτυχαν να τηρήσουν την προθεσμία¹³. Επιπλέον, τα περισσότερα κράτη μέλη προτίμησαν από τις πρωτοβουλίες που προτείνονται στην οδηγία εκείνες οι οποίες οδηγούν στις πλέον διαφανείς και ανοικτές δομές αγοράς. Τα κράτη μέλη έθεσαν φιλόδοξους στόχους απελευθέρωσης της αγοράς όσον αφορά μερίδια και τμήματα αγοράς ανοικτά στον ανταγωνισμό. Ωστόσο, ο τελικός στόχος για τις αγορές ενέργειας της Ευρώπης δεν είναι μόνο η ελευθέρωση, αλλά η οικοδόμηση μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, παρόλο που κάτι τέτοιο δημιουργεί ορισμένα πρόσθετα προβλήματα. Τα οικονομικά οφέλη της ελευθέρωσης ήδη έχουν αρχίσει να γίνονται αισθητά από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά ορισμένων χωρών. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, την Πορτογαλία, τη Γαλλία, το Βέλγιο και την Ισπανία, οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος (χωρίς τους φόρους) για τα νοικοκυριά και τη βιομηχανία μειώθηκαν πριν ακόμα ανοίξει ο τομέας στον ανταγωνισμό (βλ. πίνακες 22α & β και Παράρτημα Γ).

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, από την 1η Ιανουαρίου 1998, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες ωφελούνται από ένα γενικά ελευθερωμένο πλαίσιο. Η ισχύς που διαθέτουν πλέον στην αγορά οι παραδοσιακές επιχειρήσεις μειώνεται λόγω της εισόδου στην αγορά νέων επιχειρήσεων και της αύξησης του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, οι καταναλωτές ωφελούνται από τις μειωμένες τιμές (στο διάστημα 1997-1999 τα τέλη για τις επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 25%, ενώ τα τέλη για τους κατοίκους κατά 40%). Τα τέλη διασύνδεσης και το κόστος των μισθωμένων γραμμών μειώνεται επίσης, παρόλο που το απόλυτο επίπεδό τους εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά υψηλό σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, στην Πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες [COM(1999)537] επισημαίνονται ορισμένα προβλήματα. Μεταξύ των πλέον σημαντικών περιλαμβάνονται: αποκλίσεις στην αποτελεσματικότητα των εθνικών κανονιστικών αρχών, ελάχιστη εναρμόνιση των κοινοτικών καθεστώτων διασύνδεσης και χορήγησης αδειών, περιορισμένος ανταγωνισμός στην αγορά τοπικής πρόσβασης και πιθανοί φραγμοί στην είσοδο στην αγορά που προκύπτουν από την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου για τη λογιστική καταγραφή του κόστους και τη χρηματοδότηση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας (βλ. πίνακες 23α & β).

¹² Δεν υπάρχει η απαραίτητη αναλυτική εργασία λόγω της έλλειψης στατιστικών πληροφοριών. Θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος.

¹³ Στην Ιρλανδία έχει παραχωρηθεί παρέκκλιση ενός έτους και στην Ελλάδα δύο ετών.

Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα της ελευθέρωσης των αερομεταφορών είναι θετικά: η είσοδος στην αγορά νέων επιχειρήσεων είναι ικανοποιητική και υπάρχουν τώρα πολλοί μεγάλοι ανταγωνιστές στην αγορά. Ο αριθμός των αεροπορικών εταιρειών αυξήθηκε από 132 το 1993 σε 164 το 1998· το μερίδιο στην αγορά των παραδοσιακών εθνικών αεροπορικών εταιρειών μειώνεται σταθερά ενώ ο αριθμός των δρομολογίων στα οποία δραστηριοποιούνται περισσότερο από δύο επιχειρήσεις τριπλασιάστηκε από το 1992 (βλ. πίνακες 24 α & β). Η ελευθέρωση ωφέλησε τους καταναλωτές και τους παρέχονται πλέον καλύτερες υπηρεσίες με χαμηλότερο κόστος. Ωστόσο, η προδιαγραφόμενη τάση για τις τιμές δεν είναι απολύτως ικανοποιητική. Η πρακτική των προσφορών εισιτηρίων έχει αποκτήσει μεγαλύτερη διάδοση αλλά η πιο ανταγωνιστική δομή της αγοράς δεν οδηγεί πάντα σε σημαντικές μειώσεις των τιμών των πλήρως ελαστικών ναύλων. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την ευρωπαϊκή βιομηχανία αερομεταφορών [COM(1999)182 τελικό] καταδεικνύεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται μεγάλες διαφορές στις τιμές των ναύλων ανά χιλιόμετρο στην Ευρώπη και εκφράζεται ανησυχία για τους ναύλους ορισμένων δρομολογίων. Η Επιτροπή έχει εκπονήσει μια ειδική διαδικασία παρακολούθησης για την εξέλιξη των ναύλων. Η έλλειψη και το υψηλό κόστος υποδομής των αεροδρομίων καθώς και η συμφόρηση του εναέριου χώρου εξακολουθούν να αποτελούν τους βασικούς παράγοντες που παρακωλύουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας αερομεταφορών συνολικά. Οι μικρές και μεσαίες αεροπορικές εταιρείες δεν μπορούν να βελτιώσουν ταχύτερα τη θέση τους στην αγορά εξαιτίας αυτών των φραγμών. Παρά τον κανονισμό 95/93 και την οδηγία του Συμβουλίου 96/67/ΕΟΚ, η ύπαρξη διαφορετικών ρυθμιστικών πρακτικών στα κράτη μέλη όσον αφορά την κατανομή του διαθέσιμου χρόνου χρήσης στους αερολιμένες και σε άλλους τομείς όπως οι υπηρεσίες εδάφους εμποδίζουν, επίσης, την ανάπτυξη πλήρως ανταγωνιστικών αγορών. Τέλος, είναι απαραίτητο η ενιαία αγορά αεροπλοΐας να αποκτήσει μία γνήσια εξωτερική διάσταση προκειμένου να σταματήσει η στρέβλωση της *Εσωτερικής Αγοράς* που προκαλείται από συμφωνίες του τύπου "ανοικτοί ουρανοί".

Το άνοιγμα του ταχυδρομικού τομέα υπήρξε δύσκολο. Το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία 97/67/ΕΚ στην οποία καθορίζονται οι αρχές τιμολόγησης, το πλαίσιο της παροχής καθολικής υπηρεσίας και η διαφάνεια των λογαριασμών. Έως τα τέλη Οκτωβρίου 1999, οκτώ χώρες και συγκεκριμένα το Βέλγιο, η Δανία, η Ελλάδα, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο είχαν εφαρμόσει πλήρως την οδηγία ΕΕ. Στη Γερμανία, την Αυστρία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και την Ισπανία η μεταφορά έχει γίνει εν μέρει. Η Επιτροπή εξετάζει, προς το παρόν, με ποιο τρόπο θα πρέπει να αντιμετωπίσει αυτήν την κατάσταση (βλ. πίνακα 25).

Υπάρχουν ορισμένα χαρακτηριστικά που είναι κοινά για τις περισσότερες από αυτές τις διαδικασίες.

- Πρώτον, η κατάργηση των παραδοσιακών δομών παροχής υπηρεσιών προϋποθέτει πολλές φορές τη δημιουργία νέων αγορών που δεν είναι απαραίτητες σε ένα περιβάλλον μονοπωλίων με κάθετη ολοκλήρωση. Τις περισσότερες φορές πρόκειται για ένα σύνθετο θέμα για τεχνικούς λόγους (π.χ. παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας) ή επειδή πρέπει να χρησιμοποιηθούν κοινά δίκτυα για την παροχή των υπηρεσιών (όπως δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, έλεγχος εναέριας κυκλοφορίας) ή επειδή πρέπει να κατανεμηθούν ισχυροί πόροι (π.χ. αερολιμένες). Η δημιουργία νέων αγορών προϋποθέτει την ανάπτυξη νέου σχεδιασμού της αγοράς που θα συνδέει τους προμηθευτές και τους καταναλωτές και θα οργανώνει τις δραστηριότητες κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.

- Ένα δεύτερο κοινό χαρακτηριστικό είναι η ύπαρξη ορισμένων σημείων συμφόρησης στις διαδικασίες (όπως συμφωνίες πρόσβασης στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, έλεγχος της εναέριας κυκλοφορίας ή κατανομή του χρόνου χρήσης στους αερολιμένες). Συχνά, η ύπαρξη επιχειρήσεων με δεσπίζουσα θέση που ελέγχουν τα στρατηγικά στοιχεία του ενεργητικού αποτελούν και τη βασική αιτία αυτών των προβλημάτων.
- Τρίτον, η διασφάλιση της υποχρέωσης καθολικής υπηρεσίας αποτελεί συχνά καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη μιας κοινωνικά αποδεκτής αγοράς. Ορισμένες φορές, ο σχεδιασμός χρηματοδοτικών ρυθμίσεων ικανών να διατηρήσουν τον ανταγωνισμό καθώς και η ανάγκη προάσπισης των συμφερόντων των μετόχων μπορεί να παρουσιάζουν δυσκολίες αλλά θα πρέπει να αναζητούνται κοινωνικά αποδεκτές λύσεις.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν πλήρως το κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο στους τέσσερις τομείς, ιδιαίτερα δε στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας. Η αωστηρή εκτέλεση των κανόνων του ανταγωνισμού και εφόσον κρίνεται απαραίτητο, η ανάπτυξη του κανονιστικού πλαισίου, θα διασφαλίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στις αγορές που άνοιξαν πρόσφατα στον ανταγωνισμό. Τα μέτρα αυτά έχουν κεφαλαιώδη σημασία στην περίπτωση που η ύπαρξη σημείων συμφόρησης ή η ανάγκη διασφάλισης των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας θέτουν τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν σε προνομιακά ανταγωνιστική θέση. Θα πρέπει να διαμορφώνονται ειδικές λύσεις για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων όπως η παρακολούθηση των ναύλων των αερομεταφορών ή ο καθορισμός τιμών πρόσβασης στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών.

2. Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες

Οι ευρωπαϊκές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μεταβάλλονται ριζικά και με ταχείς ρυθμούς. Στον τραπεζικό τομέα, η υπό εξέλιξη διαδικασία σύγκλισης και διαρθρωτικής ενοποίησης αργεί ακόμη να ολοκληρωθεί. Η αύξηση του ανταγωνισμού που δημιουργείται από την τεχνολογική μεταβολή, οι εξελίξεις στο ρυθμιστικό τομέα, η διαδικασία παράκαμψης της διαμεσολάβησης και η εισαγωγή του νέου νομίσματος, επηρεάζουν τη διάρθρωση των ισολογισμών και των επιδόσεων του συνολικού ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος. Ο αυξημένος ανταγωνισμός για τη δημιουργία αποταμιεύσεων στις αγορές δανειοδότησης και καταθέσεων έχουν μειώσει την κερδοφορία στις παραδοσιακές λιανικές τραπεζικές δραστηριότητες. Ωστόσο, τα εισοδήματα από δραστηριότητες για τις οποίες δεν απαιτείται καταβολή φόρου έχουν αυξηθεί σημαντικά. Ο αυξημένος ανταγωνισμός από τις αγορές ευρω-αξιόγραφων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του μεγέθους των επιχειρηματικών τραπεζικών δραστηριοτήτων (βλ. Παράρτημα Δ).

Οι ευρωπαϊκές τραπεζικές δραστηριότητες δεν είναι αρκετά προσοδοφόρες σε σύγκριση με εκείνες των ΗΠΑ, όπου οι ρυθμιστικές μεταρρυθμίσεις στο δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1990 προώθησαν τον ανταγωνισμό του τραπεζικού τομέα και την αναδιάρθρωσή του (βλ. πίνακα 27). Η αναζήτηση νέων ευκαιριών για την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας και των οικονομιών πεδίου οδήγησαν τις ευρωπαϊκές τράπεζες σε συγχωνεύσεις, όχι κατ' ανάγκην εις βάρος του ανταγωνισμού. Ο αριθμός των συγχωνεύσεων του τραπεζικού τομέα τετραπλασιάστηκε από τα μέσα έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990. Στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 1999, περίπου το 25% της αξίας όλων των ολοκληρωμένων συγχωνεύσεων και εξαγορών περιελάμβανε χρηματοοικονομικοί οργανισμοί. Πρόκειται κυρίως για εθνικές αναδιαρθρώσεις και συγκεντρώσεις. Η διασυννοριακή ενοποίηση είχε κατά κύριο λόγο περιφερειακό

χαρακτήρα ιδιαίτερα στις σκανδιναβικές χώρες, στις χώρες της Ιβηρικής Χερσονήσου και στις χώρες της Μπενελούξ. Οι τράπεζες, κυρίως, επιδίωξαν τη δημιουργία μεγάλων εθνικών ομίλων ικανών να ανταγωνιστούν στην ευρωπαϊκή αγορά (βλ. πίνακα 28).

Η τεχνολογική μεταβολή και ο σχετικά απλός χαρακτήρας ορισμένων προϊόντων διευκολύνει την ολοκλήρωση των πανευρωπαϊκών τραπεζικών αγορών του λιανικού τομέα αλλά το υψηλό κόστος των διασυνοριακών συναλλαγών εμποδίζει την όλη διαδικασία. Το υψηλό κόστος των διασυνοριακών συναλλαγών οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί αρκετά τα συστήματα πληρωμών λιανικής στην Ευρώπη. Απαιτούνται αλλαγές στα ενδοτραπεζικά και διατραπεζικά επίπεδα προκειμένου να επιτευχθεί πλήρης ολοκλήρωση των συστημάτων λιανικών πωλήσεων για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Για την επίλυση αυτού του μακροχρόνιου προβλήματος επιβάλλεται η εφαρμογή μιας συντονισμένης στρατηγικής στην οποία θα συμμετέχει το ΕΣΚΤ, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και ο ιδιωτικός τομέας, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες 1999.

Η αγορά ασφαλιστικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται από βραδεία αλλά προοδευτική ολοκλήρωση και από μια ισχυρή συγκεντρωτική ώθηση. Η ολοκλήρωση είναι σχετικά βραδεία στη βιομηχανία ασφαλειών ζωής λόγω των διαφορετικών εθνικών φορολογικών συστημάτων. Τα διαφορετικά φορολογικά συστήματα εμποδίζουν, επίσης, τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς για τα συνταξιοδοτικά ταμεία. Για το λόγο αυτό, στο πρόγραμμα δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες διατυπώνεται το αίτημα για καλύτερο συντονισμό των φορολογικών ρυθμίσεων που διέπουν τις επικουρικές συνταξιοδοτικές παροχές. Επιπλέον, στο πρόγραμμα δράσης υποστηρίζεται η κατάργηση των περιττών εθνικών περιορισμών στις επενδυτικές δραστηριότητες των συνταξιοδοτικών ταμείων, προκειμένου να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής χρηματοοικονομικής αγοράς.

Η αυξημένη ζήτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού πλην των κρατικών ομολόγων προωθεί τις αγορές στοιχείων ενεργητικού εταιρειών και υπάρχει πεδίο για περαιτέρω ανάπτυξη στις ευρωπαϊκές αγορές τίτλων. Το μέγεθος των ευρωπαϊκών χρηματιστηριακών αγορών σε σχέση με το σύνολο της παγκόσμιας χρηματιστηριακής κεφαλαιοποίησης ήταν περίπου 25% το 1998, κατά τι χαμηλότερο από εκείνο των χρηματιστηρίων της Βόρειας Αμερικής.

Επιβάλλεται η πλήρης και ταχεία εφαρμογή του προγράμματος δράσης χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, και ιδιαίτερα όσον αφορά τα ακόλουθα σημεία:

- η ανάπτυξη συστημάτων λιανικών πληρωμών είναι ουσιαστική για τη διευκόλυνση της ολοκλήρωσης των πανευρωπαϊκών τραπεζικών αγορών·*
- θα πρέπει να ενισχυθεί η τραπεζική διαχείριση και ο τραπεζικός έλεγχος μέσω της θέσπισης προτύπων χρηματοοικονομικής συμβατότητας που θα είναι κοινά σε ολόκληρη την Ένωση·*
- η επανεξέταση των εθνικών κωδίκων και της διαχείρισης των επιχειρήσεων που προβλέπεται από το Πρόγραμμα δράσης θα πρέπει επίσης να προσφέρει νέες διεξόδους για την επίτευξη προόδου·*
- είναι απαραίτητη η αναθεώρηση των υφιστάμενων διατάξεων ούτως ώστε να υπάρχουν στέρεες εποπτικές δομές προσαρμοσμένες στη νέα πραγματικότητα αγοράς των διαφόρων τμημάτων του τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών·*
- η Επιτροπή θα ετοιμάσει μια πρόταση Οδηγίας για τα συνταξιοδοτικά ταμεία στα μέσα του 2000*
- τέλος, η θέσπιση συγκλινόντων κανόνων όπως προτείνεται στο Πρόγραμμα δράσης μπορεί να διευκολύνει την ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών χρηματιστηριακών αγορών.*

B. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Ηλεκτρονικό εμπόριο

Το ηλεκτρονικό εμπόριο έχει τη δυνατότητα - εάν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες - να δημιουργήσει αγορές σε επίπεδο ΕΕ σε τομείς οι οποίοι μέχρι τώρα δεν ήταν εμπορεύσιμοι και να προσφέρει ευκαιρίες σε επιχειρήσεις που μέχρι τώρα δραστηριοποιούνταν σε τοπικές αγορές. Η παροχή πληροφοριών με υψηλή προστιθέμενη αξία μέσω του δικτύου, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματά του ως προς την ταχύτητα και την ποιότητα σε σύγκριση με τα παραδοσιακά μέσα διάδοσης, αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην αύξηση των υπηρεσιών που προσφέρονται σε απευθείας σύνδεση.

Ο συντελεστής αύξησης του ηλεκτρονικού εμπορίου εξαρτάται πάρα πολύ από τις συνθήκες ανταγωνισμού στους τομείς της τεχνολογίας των πληροφοριών και των τηλεπικοινωνιών. Παρόλο που η ελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών οδήγησε σε σημαντική μείωση των τιμών, τα τέλη μίσθωσης γραμμών σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες εξακολουθούν να παραμένουν σχετικά υψηλά. Όσον αφορά τα συστήματα παράδοσης, το επίπεδο διείσδυσης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις επιχειρήσεις ποικίλλει από χώρα σε χώρα και είναι ιδιαίτερα χαμηλό στις ΜΜΕ. Η κατάσταση αυτή σε συνδυασμό με τα χαμηλά επίπεδα γνώσης των τεχνολογιών ΤΠΕ, μπορεί τελικά να εμποδίσει την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη.

Η ανακοίνωση 1997 για το ηλεκτρονικό εμπόριο [COM(97)157 τελικό] θέτει το στόχο ενός σαφούς, προβλέψιμου και συνεκτικού ρυθμιστικού πλαισίου που θα συμβάλλει στην άνθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου διασφαλίζοντας τους θεμιτούς στόχους του δημόσιου συμφέροντος και ιδιαίτερα των καταναλωτών. Η ανάπτυξη της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στο νέο αυτό μέσο θα επηρεάσει καθοριστικά την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Επιπλέον, απαιτείται ένα κατάλληλο και αποτελεσματικό πλαίσιο δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για την προστασία και την προώθηση της δημιουργικότητας.

Τον Νοέμβριο του 1998 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση οδηγίας (COM(98)586 τελικό) σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην *Εσωτερική Αγορά*, που καθορίζει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία εκδίδονται κοινή θέση το Δεκέμβριο 1999. Η εν λόγω οδηγία διασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών στην Κοινωνία των Πληροφοριών μέσω της διασάφησης της εφαρμογής των θεμελιωδών αρχών της *Εσωτερικής Αγοράς* (αρχή της χώρας καταγωγής και αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης). Οι αρχές που καθορίζονται στην οδηγία ισχύουν για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις κεφαλαιαγορές, υπό την προϋπόθεση ορισμένων πολύ περιορισμένων εξαιρέσεων για την προστασία των καταναλωτών συμπεριλαμβανομένων και των επενδυτών¹⁴.

Η ύπαρξη ενός νομικού πλαισίου και τα αποτελεσματικά διασυννοριακά ένδικα μέσα πρέπει να συμπληρωθούν με εξωδικαστικά διασυννοριακά συστήματα προστασίας που θα βασίζονται σε διαφανείς και αναγνωρισμένους κώδικες δεοντολογίας (που είναι σχετικά πιο προσπελάσιμοι στους καταναλωτές). Οι καταναλωτές πρέπει να είναι σε θέση να επιλύουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τους ηλεκτρονικούς προμηθευτές τους φθηνά και εύκολα. Η δημιουργία ενός αναγνωρισμένου και αξιόπιστου ελεγκτικού συστήματος για όσους συναλλάσσονται στο web, που θα περιλαμβάνει την έκδοση “σφραγίδων ποιότητας”, και θα υποστηρίζεται από ένα χαμηλού κόστους και αποτελεσματικό εξωδικαστικό μηχανισμό προστασίας, θα διασφαλίζει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Ωστόσο, η δημιουργία ή η διαχείριση ενός παρόμοιου συστήματος δεν αποτελεί αρμοδιότητα της Επιτροπής η οποία, όμως, μπορεί να υποστηρίξει τις ενώσεις καταναλωτών για την ανάπτυξη ενός παρόμοιου συστήματος.

Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία ενός εκτεταμένου πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην *Εσωτερική Αγορά*: έχουν ήδη εκδοθεί οδηγίες που καλύπτουν θέματα διαφάνειας, νομικής προστασίας των υπηρεσιών πρόσβασης υπό όρους και των ηλεκτρονικών υπογραφών.

Η δημιουργία ενός εκτεταμένου πλαισίου για την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της Κοινωνίας των Πληροφοριών στην ΕΕ προϋποθέτει την αποτελεσματική εφαρμογή των οδηγιών που έχουν ήδη εκδοθεί. Επιπλέον, το πλαίσιο αυτό απαιτεί την άμεση συμπλήρωση, μέσω της τελικής έκδοσης της οδηγίας για τις νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου και για το ηλεκτρονικό χρήμα. Επίσης, το Συμβούλιο θα πρέπει να καταλήξει σε κοινή θέση σχετικά με τις προτάσεις οδηγιών που αφορούν τα ΔΠΙ και τις πωλήσεις από απόσταση (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δεδομένων που αφορούν τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες). Απαιτείται μια ολοκληρωμένη πολιτική που θα συνδυάζει κανονισμούς που προέρχονται από τις δημόσιες αρχές και τη βιομηχανία και κανόνες προστασίας των καταναλωτών προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των τελευταίων. Πρέπει να παρακολουθούνται οι συνθήκες αγοράς που επικρατούν σε άλλους τομείς που έχουν αντίκτυπο στο ηλεκτρονικό εμπόριο, όπως για παράδειγμα οι τηλεπικοινωνίες. Απαιτείται, επίσης, μια νέα στρατηγική που θα επιτρέπει την επίλυση του προβλήματος της εφαρμογής της έμμεσης φορολογίας στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

2. Διανομή

¹⁴

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνώρισε την επείγουσα ανάγκη έκδοσης της εν λόγω οδηγίας και την υποστήριξε θερμά στην πρώτη ανάγνωση. Τον Αύγουστο 1999 εκδόθηκε τροποποιημένη πρόταση (COM(1999)427 τελικό). Το Συμβούλιο Εσωτερικής Αγοράς της 7ης Δεκεμβρίου 1999 κατέληξε σε πολιτική συμφωνία για την έκδοση κοινής θέσης για την εν λόγω οδηγία.

Η βελτίωση του τομέα της διανομής είναι σημαντική για τις επιδόσεις των αγορών προϊόντων. Μια αποτελεσματικότερη και πιο ανταγωνιστική διανομή μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των τιμών και μεγαλύτερη ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών για τους καταναλωτές. Προς το παρόν, ο τομέας χαρακτηρίζεται από σημαντικές διαφορές στο επίπεδο παραγωγικότητας των διαφόρων χωρών. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού και οι κανονιστικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να βελτιώσουν τις επιδόσεις του τομέα. Οι περιορισμοί στη χρήση της γης για μεγάλης επιφάνειας σημεία πώλησης και οι περιορισμοί που αφορούν τις ώρες λειτουργίας αποτελούν δυο σημαντικά είδη ρυθμίσεων που περιορίζουν τον ανταγωνισμό στον τομέα της διανομής. Η πρόοδος που σημειώθηκε πρόσφατα στην επίτευξη μεγαλύτερης ελευθέρωσης των ωραρίων λειτουργίας των καταστημάτων αντισταθμίστηκε από μια αυστηρότερη ρύθμιση όσον αφορά την επέκταση των σημείων λιανικής πώλησης μεγάλης επιφάνειας.

Οι κανόνες χωροταξίας (περιλαμβανομένων των χωροταξικών περιορισμών στις αστικές περιοχές) μπορούν να έχουν μία σειρά συνέπειες στις επιδόσεις του λιανικού τομέα: μειώνουν τα δυνητικά πλεονεκτήματα που μπορούν να προσφέρουν τα μεγάλα σημεία πώλησης στους καταναλωτές και περιορίζουν τα αποτελέσματα της καινοτομίας ιδιαίτερα όσον αφορά την ανάπτυξη σύγχρονων εμπορικών σχημάτων. Στις χώρες με αυστηρούς κανονισμούς ανοίγουν λιγότερα καταστήματα (π.χ. στην Ιταλία). Φαίνεται να υπάρχει όλο και μεγαλύτερη τάση για περισσότερο αυστηρούς κανόνες χωροταξίας για τα καταστήματα λιανικών πωλήσεων σε χώρες που κατά παράδοση ήταν πιο φιλελεύθερες. Έτσι ανοίγουν λιγότερα πολυκαταστήματα σε χώρες όπως η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. πίνακα 30).

Οι περιορισμοί στις ώρες λειτουργίας περιορίζουν την επιλογή των καταναλωτών, αλλά προστατεύουν τα μικρά καταστήματα που δυσκολεύονται να επεκτείνουν τις ώρες λειτουργίας τους (βλ. πίνακα 29). Ωστόσο, η συνολική τάση προσανατολίζεται προς πιο ευέλικτους κανόνες στις ώρες λειτουργίας, εφόσον οι περιορισμένες ώρες λειτουργίας θεωρείται όλο και περισσότερο ότι δυσχεραίνουν τους καταναλωτές και αντιβαίνουν στη γενικότερη ζήτηση για ευέλικτες ρυθμίσεις στο ωράριο λειτουργίας. Οι περιορισμοί στις ώρες λειτουργίας φαίνεται ότι έχουν γίνει πιο ήπιοι στη Βόρεια Ευρώπη ειδικότερα και ιδιαίτερα στη Δανία, την Αυστρία, τις Κάτω Χώρες και τη Γερμανία. Οι περιφερειακές ή τοπικές αρχές παρεμβαίνουν όλο και περισσότερο στις συζητήσεις για τη μεταβολή των ρυθμίσεων που διέπουν τις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων.

Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να μειώσουν τους κανόνες που παρακωλύουν τη μεταρρύθμιση στους τομείς της διανομής. Η έκδοση και η εφαρμογή του προτεινόμενου νέου κανονισμού για την εφαρμογή του άρθρου 81(3) για τις κάθετες συμφωνίες μεταξύ παραγωγών και διανομέων θα πρέπει να έχει θετικό αντίκτυπο στον τομέα της διανομής.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η ΕΕ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΥΝΟΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΝΑΔΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Η Ευρώπη θα μπορέσει να εισέλθει σε μία φάση μακροπρόθεσμης οικονομικής επέκτασης εάν, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η ONE, προβεί σε οικονομικές μεταρρυθμίσεις για τη δημιουργία ενός περισσότερο καινοτόμου, δυναμικού

και αποτελεσματικού οικονομικού περιβάλλοντος. Η εμπειρία μας από την οικοδόμηση της *Εσωτερικής Αγοράς* καταδεικνύει ότι οι βελτιώσεις σε επίπεδο αποτελεσματικότητας, οικονομικής ολοκλήρωσης και ανταγωνισμού της αγοράς μπορούν να συμβαδίσουν με το είδος της διαδικασίας οικονομικής σύγκλισης που απαιτεί η κοινωνική συνοχή· οι αγορές υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας μπορούν να ανοιχθούν αποτελεσματικά στον ανταγωνισμό ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η παροχή προσιτών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος· τα συμφέροντα των ΜΜΕ, των καταναλωτών και η περιβαλλοντική προστασία μπορούν να διατηρηθούν και πολλές φορές να βελτιωθούν μέσω της διαδικασίας μεταρρύθμισης. Στο παρελθόν, η Ευρώπη επέτυχε να συνδυάσει την ανάπτυξη και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις με την επέκταση της παραγωγής, την αύξηση της ευημερίας και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης όταν υπήρχε πραγματικά η επιθυμία και η ικανότητα για αλλαγή. Κάτι τέτοιο είναι σημαντικό για να υπάρξει ευρεία πολιτική στήριξη της οικονομικής μεταρρύθμισης.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει τώρα η Ευρώπη είναι πώς θα μπορέσει να συμβιβάσει τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με τη διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Πρέπει να εφαρμοστούν διάφορες πολιτικές προκειμένου να γίνουν συμβατοί αυτοί οι τρεις στόχοι. Η Ένωση και τα κράτη μέλη θα έχουν την ευκαιρία στην ειδική σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισσαβόνα στις 23/24 Μαρτίου 2000 να αναπτύξουν σε βάθος τα θέματα αυτά.

2. Η ΕΕ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΥΝΑΤΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΟΥΝ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΝ ΚΑΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΟΥΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Οι αποτελεσματικές αγορές απαιτούν ένα προβλέψιμο και διαφανές περιβάλλον δικαίου. Ωστόσο, οι αγορές εξαρτώνται και από άγραφες ρυθμίσεις και πρακτικές προκειμένου να ελαχιστοποιείται το κόστος συναλλαγών μεταξύ προμηθευτών και χρηστών. Οι ρυθμίσεις αυτές αποτελούν την πραγματική “οικονομική υποδομή” των αγορών και είναι απαραίτητες προκειμένου οι αγορές να αποτελούν αποτελεσματικά οικονομικά μέσα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς προϋποθέτει την επανεξέταση των υφιστάμενων ρυθμίσεων αγοράς προκειμένου να διασφαλιστεί ότι είναι κατάλληλα προσαρμοσμένες στις νέες γεωγραφικές διαστάσεις τους. Κάτι τέτοιο συμβαίνει με τα νέα συστήματα διακανονισμού και πληρωμών για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ή τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας στην Ευρώπη. Σε άλλες περιπτώσεις, και κυρίως στο ηλεκτρονικό εμπόριο, απαιτούνται εξ ολοκλήρου νέες ρυθμίσεις για τη δημιουργία μίας εξ ολοκλήρου νέας αγοράς. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται ρύθμιση, αλλά έχουν εξαιρετική σημασία οι πρόσθετες αλλαγές προκειμένου να προσαρμοστεί η οικονομική υποδομή των αγορών στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται από την *Εσωτερική Αγορά*. Οι αλλαγές αυτές μπορούν να εισαχθούν μόνο από τη βιομηχανία ή τις τοπικές αρχές και οι πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα πρέπει να διαδραματίσουν τον κυριότερο ρόλο για την ανάπτυξη νέων και πιο αποτελεσματικών σχεδιασμών αγοράς σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Η οικονομική μεταρρύθμιση πρέπει να αρχίσει από τη βάση της κοινωνίας. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτούς τους τρεις τομείς.

- i. Πρώτον, όπως αποδεικνύει η προηγούμενη εμπειρία στους τομείς των τηλεπικοινωνιών ή της τεχνικής τυποποίησης, η Κοινότητα διαθέτει ένα

συγκριτικό πλεονέκτημα όσον αφορά τη δυνατότητα που έχει να λειτουργεί ως καταλύτης αλλαγών φέρνοντας σε επαφή τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να συζητήσουν και να αναζητήσουν αποτελεσματικές λύσεις για την προώθηση της ολοκλήρωσης. Η τρέχουσα πρωτοβουλία της Φλωρεντίας για την ανάπτυξη τεχνικών λύσεων για την ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με ελάχιστη παρέμβαση του δημόσιου τομέα αποτελεί παράδειγμα ορθής πρακτικής στο εν λόγω πλαίσιο.

ii. Δεύτερον, τόσο οι εθνικές όσο και οι κοινοτικές αρχές πρέπει να αναθεωρήσουν τις τρέχουσες ρυθμιστικές διατάξεις στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες υπάρχουν βάσιμες υποψίες για υπερβολικό κανονιστικό φόρτο ή κόστος συναλλαγής που παρακωλύει την αποτελεσματικότητα της αγοράς. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν ένα απλό αλλά ταυτόχρονα υψηλής ποιότητας κανονιστικό περιβάλλον κατάλληλο για τους καταναλωτές, τους παραγωγούς και την κοινωνία γενικά.

iii. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού ούτως ώστε οι δυνάμεις της αγοράς να οδηγούν σε ικανοποιητικά αποτελέσματα που θα μετατρέπουν τις διαρθρωτικές αλλαγές σε πλεονεκτήματα υπέρ των καταναλωτών και θα βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα.

3. Η ΕΕ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Για τη διεξαγωγή των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με απόλυτη τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, θα απαιτηθούν δυο κατηγορίες μέσων:

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναζητήσουν κατάλληλες λύσεις μικροοικονομικής πολιτικής για τα ειδικά διαρθρωτικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις αγορές προϊόντων, κεφαλαίων και στις λοιπές αγορές. Αμέσως μόλις η Ένωση επιτύχει το συνδυασμό της συνοχής και της ολοκλήρωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώξουν την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων συμβατών με τις οικείες κοινωνικές αρχές ή οικονομικά χαρακτηριστικά.
- Η οικονομική μεταρρύθμιση προϋποθέτει τον επαναπροσδιορισμό της Εσωτερικής Αγοράς ως ακρογωνιαίο λίθο των μικροοικονομικών πολιτικών της ΕΕ. Η συμπερίληψη των προβληματισμών μικροοικονομικής πολιτικής στους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικής πολιτικής θα πρέπει να συμπληρωθούν από μια πρόσθετη ώθηση προς την οικονομική ολοκλήρωση όπως απαιτεί η ΟΝΕ.

4. ΕΝΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΘΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΗΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Τα δυνητικά οφέλη της οικονομικής και κανονιστικής μεταρρύθμισης της ΕΕ θα είναι πολύ μεγαλύτερα εάν λάβουν χώρα σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον ανοίγματος της αγοράς και ρυθμιστικής μεταρρύθμισης, ιδιαίτερα δε όσον αφορά ορισμένους τομείς υπηρεσιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπως οι αερομεταφορές, το ηλεκτρονικό εμπόριο ή οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η παγκοσμιοποίηση του ανταγωνισμού επιβάλλει τη ρυθμιστική σύγκλιση σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρώπη μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δύναμη που έχει αποκτήσει από το σημαντικό άνοιγμα στο παγκόσμιο εμπόριο και τις επενδύσεις, για να προωθήσει την ελευθέρωση σε ορισμένες αυστηρά ρυθμιζόμενες προς το παρόν παγκόσμιες αγορές - για παράδειγμα, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Επιπλέον, οι χώρες που επιδιώκουν την προσχώρησή τους στην Ένωση θα πρέπει να συμβαδίσουν με την πορεία οικονομικής μεταρρύθμισης της ΕΕ και να προσαρμόσουν ανάλογα τις δομές της αγοράς τους προκειμένου να επιτρέψουν στις οικονομίες τους να αξιοποιήσουν πλήρως τα οφέλη που προσφέρει η διεύρυνση.

**Οικονομική μεταρρύθμιση:
Έκθεση για τη λειτουργία των κοινοτικών
αγορών προϊόντων και κεφαλαιαγορών**

**Υποβληθείσα από την Επιτροπή σε συνέχεια των
συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του
Κάρντιφ**

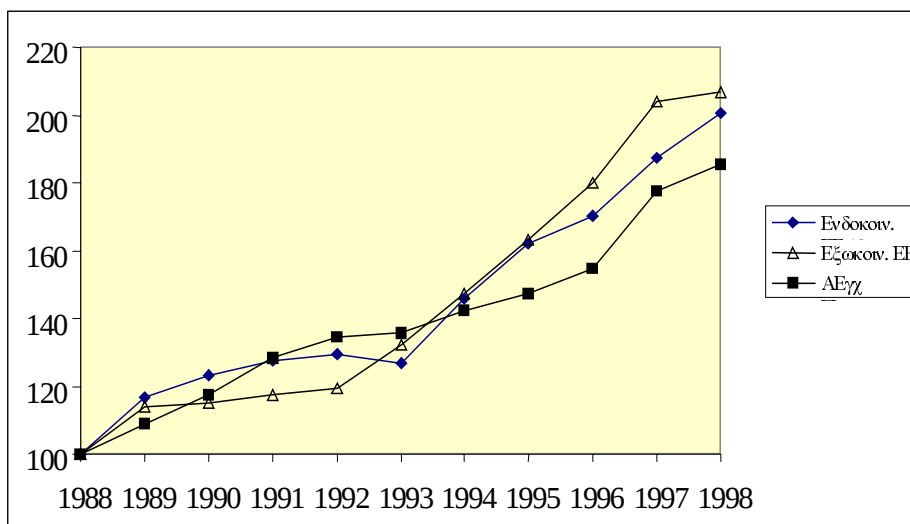
Στατιστικά παραρτήματα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

*Οικονομική ολοκλήρωση: οι κεφαλαιαγορές εξακολουθούν να υστερούν
έναντι των αγορών προϊόντων όσον αφορά την ολοκλήρωση*

Αγορές προϊόντων: εμπόριο και ξένες επενδύσεις

Γραφική παράσταση 1 - Εξέλιξη του ΑΕγχΠ της ΕΕ και των εξαγωγών προϊόντων μεταποίησης

Πηγή: Βάση δεδομένων COMEXT - Eurostat

Πίνακας 1 – Σχετική σημασία των συναλλαγών στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών

	Ενδοκοινοτική μεταποίηση (εξαγωγές ως ποσοστό του ΑΕγχΠ)			Σημασία των τομέων της μεταποίησης και των υπηρεσιών σε σχέση με το ΑΕγχ (τομεακή προστιθέμενη αξία ως ποσοστό του ΑΕγχΠ)			
	Μέσος όρος 88-92	Μέσος όρος 93-97	διαφορά	1993		1997	
				Μεταποιητικός τομέας	Υπηρεσί ες	Μεταποιητικός τομέας	Υπηρεσίες
EU12	11.6%	13.1%	1.5%	19.8	48.0	19.3	48.8
B-L	39.0%	41.2%	2.1%	18.1	53.6	18.1	54.9
D	14.4%	11.4%	-3.0%	21.7	43.6	19.9	45.7
DK	14.7%	16.1%	1.3%	17.1	42.7	17.1	42.0
E	6.0%	9.8%	3.8%	17.9	51.3	18.1	51.4
EL	3.2%	4.3%	1.1%	12.9	49.5	12.0	52.3
F	10.5%	11.2%	0.7%	18.4	49.8	18.2	49.7
I	9.0%	10.8%	1.7%	20.0	51.1	20.0	51.9
IRL	35.1%	39.7%	4.6%	28.8	38.3	31.4	38.8
NL	29.5%	30.5%	1.0%	17.7	44.9	17.8	46.6
P	16.9%	16.7%	-0.2%	22.9	45.3	22.1	43.1
UK	8.1%	10.4%	2.3%	19.7	50.3	19.7	52.2

Πηγή: Βάσεις δεδομένων COMEXT και CRONOS – Eurostat

Πίνακας 2 – Εξέλιξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών ως ποσοστό του ΑΕγχΠ (1992-1997) – Σύγκριση με το μεταποιητικό τομέα το 1997

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	Ενδοκοινοτικές συναλλαγές στο μεταποιητικό τομέα το 1997
A	16.3%	16.9%	16.1%	17.2%	18.2%		40.8
B-L	18.1%	18.4%	19.7%	16.6%	17.3%	18.3%	93.8
D	4.7%	4.6%	4.5%	4.7%	4.9%	5.0%	25.6
DK	:	:	:	:	:		40.0
E	5.7%	7.5%	8.0%	8.0%	8.5%	8.6%	27.3
EL	:	9.0%	9.5%	8.4%	8.4%		17.9
F	6.7%	6.4%	6.1%	4.8%	4.7%	5.0%	26.8
FIN	:	7.4%	7.3%	8.1%	7.7%	7.5%	35.1
I	5.2%	5.7%	5.7%	5.9%	5.8%	6.0%	22.4
IRL	:	:	:	:	:		79.8
NL	15.1%	14.8%	14.7%	14.1%	14.3%	14.9%	74.1
P	:	10.5%	10.4%	10.8%	10.7%	9.7%	45.4
S	:	:	:	:	:		39.5
UK	4.5%	4.7%	4.9%	5.2%	5.4%	5.0%	24.6

Πηγή: Βάσεις δεδομένων COMEXT και CRONOS – Eurostat

Πίνακας 3 - Ροές άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) στην ΕΕ (σε εκατ. ευρώ)

	ΑΞΕ κατά χώρα προορισμού		Σχετική σημασία των ροών ΑΞΕ (ΑΞΕ/ΑΕγχΠ)
	Μέσος όρος 1992-98	Ποσοστό επί του συνόλου	Μέσος όρος 92-98
A	1443	2.2%	0.8%
B-L	9008	13.5%	4.1%
D	7274	10.9%	0.4%
DK	1269	1.9%	0.9%
E	4230	6.4%	0.9%
EL	492	0.7%	0.5%
F	7434	11.2%	0.6%
FIN	1749	2.6%	1.6%
I	4486	6.7%	0.5%
IRL	1551	2.3%	3.0%
NL	10483	15.8%	3.4%
P	1049	1.6%	1.3%
S	4636	7.0%	2.4%
UK	11450	17.2%	1.2%

Πηγή: Eurostat

Πίνακας 4 - Συγκριτικές και εξαγορές

	1992	1995	1998*
Αριθμός πράξεων (ανά στοχούμενο τομέα)			
Βιομηχανία	57.6%	54.4%	47.4%
Υπηρεσίες	42.4%	45.6%	52.6%
Εξέλιξη σε αξία (ΕΕ, 1992=100)	100	114	256

* οι πρώτοι εννέα μήνες

Πηγή: Βάση δεδομένων M&A

Κεφαλαιαγορές

Πίνακας 5 – Ποσοστό εγχώριων χαρτοφυλακίων επενδεδυμένο σε ξένες μετοχές

	1997	Μέσος όρος 1990-97
D	18.5	18.8
E¹	10.2	9.5
F	12.4	9.4
I	19.0	12.7
UK	15.3	17.3

¹ 1996 και 1990-96 για την Ισπανία

Πηγή: Στατιστικές Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών ΟΟΣΑ

Πίνακας 6.α – “Εθνική προτίμηση”: Συσχέτιση των πραγματικών ποσοστών αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης, 1961-1998

	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	US	EU-15
B	1.00																
DK	0.10	1.00															
D	0.54	0.34	1.00														
EL	0.51	0.27	0.61	1.00													
E	0.65	0.25	0.56	0.47	1.00												
F	0.63	0.37	0.56	0.63	0.80	1.00											
IRL	0.32	0.15	0.13	0.20	0.20	0.11	1.00										
I	0.64	0.10	0.46	0.47	0.75	0.72	0.08	1.00									
L	0.47	0.14	0.62	0.36	0.46	0.45	0.13	0.32	1.00								
NL	0.60	0.45	0.74	0.64	0.70	0.67	0.30	0.54	0.48	1.00							
A	0.54	0.07	0.47	0.50	0.61	0.51	-0.07	0.43	0.32	0.41	1.00						
P	0.51	-0.08	0.24	0.17	0.55	0.35	0.13	0.37	0.43	0.32	0.46	1.00					
FIN	0.37	0.29	0.30	0.32	0.49	0.58	-0.02	0.47	0.38	0.32	0.22	0.08	1.00				
S	0.51	0.42	0.45	0.33	0.73	0.63	0.11	0.61	0.53	0.59	0.29	0.41	0.63	1.00			
UK	0.19	0.06	-0.04	0.10	0.21	0.23	0.35	0.15	0.15	0.01	0.06	0.06	0.41	0.21	1.00		
US	0.28	0.50	0.28	0.40	0.31	0.43	0.39	0.10	0.03	0.40	0.21	-0.05	0.27	0.27	0.48	1.00	
EU-15	0.76	0.35	0.75	0.67	0.87	0.88	0.25	0.81	0.58	0.77	0.57	0.43	0.60	0.73	0.36	0.44	1.00

Πηγή: Ameco

Πίνακας 6.β – “Εθνική προτίμηση”: Συσχέτιση των πραγματικών ποσοστών αύξησης του ΑΕγχΠ, 1961-98

	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	US	EU-15
B	1.00																
DK	0.51	1.00															
D	0.70	0.59	1.00														
EL	0.57	0.49	0.59	1.00													
E	0.73	0.43	0.56	0.58	1.00												
F	0.86	0.53	0.68	0.65	0.82	1.00											
IRL	0.01	-0.02	-0.02	0.05	0.01	-0.04	1.00										
I	0.74	0.39	0.52	0.46	0.69	0.77	-0.12	1.00									
L	0.36	0.28	0.42	0.11	0.24	0.23	0.08	0.13	1.00								
NL	0.76	0.57	0.72	0.54	0.56	0.72	0.12	0.55	0.38	1.00							
A	0.70	0.41	0.68	0.53	0.61	0.72	-0.08	0.59	0.27	0.64	1.00						
P	0.72	0.35	0.57	0.47	0.59	0.74	0.01	0.66	0.23	0.59	0.64	1.00					
FIN	0.53	0.34	0.27	0.41	0.48	0.54	0.14	0.41	0.21	0.33	0.42	0.36	1.00				
S	0.67	0.47	0.43	0.50	0.61	0.66	0.04	0.59	0.07	0.58	0.42	0.36	0.71	1.00			
UK	0.32	0.50	0.32	0.38	0.34	0.39	0.10	0.30	0.44	0.38	0.25	0.49	0.40	0.39	1.00		
US	0.29	0.51	0.44	0.38	0.35	0.41	0.03	0.32	0.28	0.43	0.13	0.36	0.20	0.21	0.59	1.00	
EU-15	0.88	0.64	0.83	0.69	0.81	0.92	0.01	0.80	0.39	0.80	0.75	0.77	0.55	0.70	0.57	0.52	1.00

Πηγή: Ameco

Πίνακας 7 – Συνολική έκδοση μετοχών (Αρχική δημόσια και μεταγενέστερες προσφορές) (εκατ. €)

	1997	1998	Μεταβολή %
A	3195,1	644,6	-79,8
B	1484,7	2462,6	65,9
D	7843,8	20816,4	165,4
DK	830,7	2468,6	197,2
E	NA	10095,8	NA
EL	1663,8	2203,0	32,4
F	17829,0	26610,1	49,3
FIN	877,7	3017,5	243,8
I	5142,8	10218,1	98,7
IRL	2269,5	1194,3	-47,4
L	538,2	3332,7	519,2
NL	16688,7	35361,1	111,9
P	609,5	3109,0	410,1
S	1832,5	798,1	-56,4
UK	19688,4	15548,6	-21,0
EU-15 ¹	80494,3	127784,6	58,7
EU-15		137880,4	

¹ εκτός από την Ισπανία

Πηγή: International Federation of European Stock Exchanges

Πίνακας 8 – Χρηματιστηριακοί δείκτες πανευρωπαϊκών και εθνικών αγορών προθεσμιακών συμβολαίων

Dow Jones STOXX 50 και DAX				
Αριθμός διαπραγματευόμενων (Η μερίσιος μέσος ανά τρίμηνο)				
	III.1998	IV.1998	I.1999	II.1999
Προθεσμιακές				
DJ Stoxx 50 1	2229	4973	13685	18790
Προθεσμιακές				
DAX 2	30917	26344	58304	47328
Δικαιώματα				
DJ Stoxx 50 1	834	2113	3775	11117
Δικαιώματα				
DAX 2	130927	122203	126189	117866

1) DJ Euro Stoxx 50 και DJ Stoxx 50

2) περιλαμβανομένων των μικροσυναλλαγών στον DAX

Πηγή: Deutsche Börse

Πίνακας 9 - Διεθνείς εκδόσεις ομολογιών

Διεθνείς εκδόσεις ομολογιών (σε δισ. ευρώ)			
	1997	1998	1999¹
<i>EURO</i>	192.8	285.0	445.40
<i>USD</i>	454.2	524.3	516.40
<i>YEN</i>	114.2	64.9	71.73
ΣΥΝΟΛΟ	886.8	1014.7	1033.50

1 Τρία τρίμηνα του 1999

Πηγή: Bank for International Settlements, Quarterly Review, Νοέμβριος 1999

Για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων απαιτείται η ενθάρρυνση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας

Πίνακας 10 – Δείκτες τεχνολογικών επιδόσεων της ΕΕ

	A	B	D	DK	E	EL	F	FIN	I	IRL	L	NL	P	S	UK	ΗΠΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΟΟΣΑ	ΕΕ
<i>Ακαθόριστες δαπάνες E&A (ΑΔΕΑ) ως ποσοστό του ΑΕγχΠ, 1997</i>	1,52	-	2,31	2,03	0,86	-	2,78	2,23	1,08	1,43	-	-	0,65	3,85	1,87	2,71	2,92	2,21	1,83
<i>Ετήσια αύξηση των ΑΔΕΑ, 1997</i>	2,80	δ.α.	2,9	4,20	2,80	δ.α.	14,30 ¹⁵	-1,05 ¹	7,60	11,20	δ.α.	4,10 ¹	9,40	δ.α.	-0,80	5,60	3,90	4,50	2,40
<i>Ποσοστό των ΑΔΕΑ χρηματοδοτούμενο από τη βιομηχανία, 1997</i>	49,30	-	61,6	50,20	44,7	-	62,90	-	44,30	69,60	-	-	21,10	67,70	49,50	64,30	74,00	62,30	-
<i>Εφευρετικότητα (αριθμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά 10.000 κατοίκους), 1996</i>	2,33	0,88	5,25	2,53	0,59	0,39	4,32	2,25	1,24	2,22	2,14	1,59	0,09	4,72	3,11	4,03	-	5,82	2,62
<i>Ποσοστό διάδοσης (Αλλοδαπές/εγχώριες αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας), 1996</i>	11,07	26,72	6,76	37,99	8,11	3,39	24,36	9,52	-	9,69	-	37,68	8,87	27,71	12,61	9,46	0,58	4,28	8,01
<i>Ένταση καινοτομίας: Ποσοστό του κύκλου εργασιών που οι καινοτόμες εταιρείες διαθέτουν για δαπάνες καινοτομίας, 1997-1998</i>	3,50	2,20	4,1	δ.α.	1,80	δ.α.	4,30	3,9	δ.α.	3,30	δ.α.	3,80	δ.α.	7	3,20	δ.α.	δ.α.	δ.α.	3,80
<i>Τεχνολογικό ισοζύγιο πληρωμών: εισπράξεις ως ποσοστό των ΑΔΕΑ, 1997</i>	5,97	87,48 ¹⁶	23,96	-	20,47 ¹⁷	-	1,76	6,71 ¹	9,30	-	-	97,60 ¹⁸	33,20	4,61	18,86 ²	15,89	5,62		
<i>Τεχνολογικό ισοζύγιο πληρωμών: πληρωμές ως ποσοστό των ΑΔΕΑ, 1997</i>	21,95	72,17 ²	28,19	-	23,40	-	14,34 ¹	3,41 ¹	14,24 ²	-	-	96,50 ³	92,37	0,71	15,72	4,44	2,96		

Πηγή : STI, ΟΟΣΑ και Eurostat, Κοινотική Έρευνα για την Καινοτομία, Statistics in Focus.

¹⁵ Στοιχεία για το 1996

¹⁶ Στοιχεία για το 1995

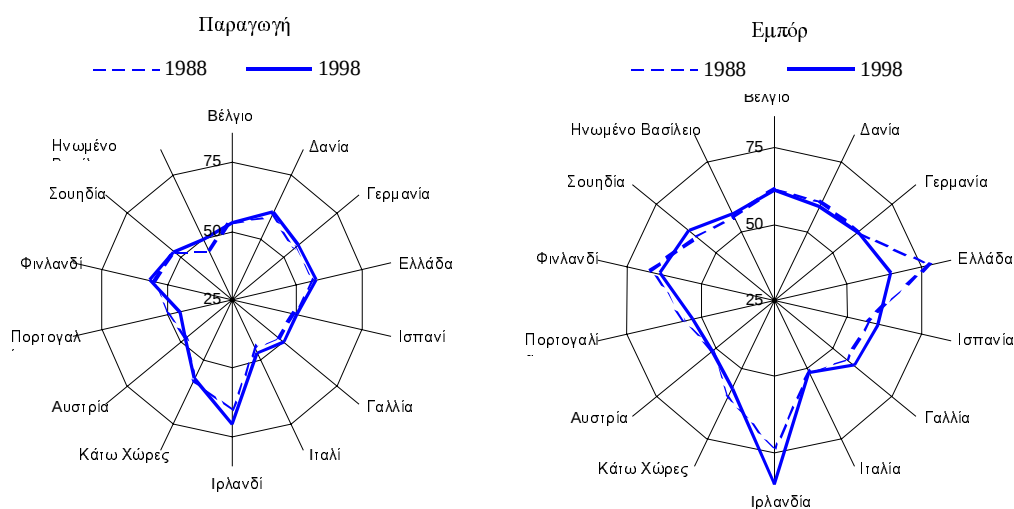
¹⁷ Στοιχεία για το 1993

¹⁸ Στοιχεία για το 1992

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ: Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

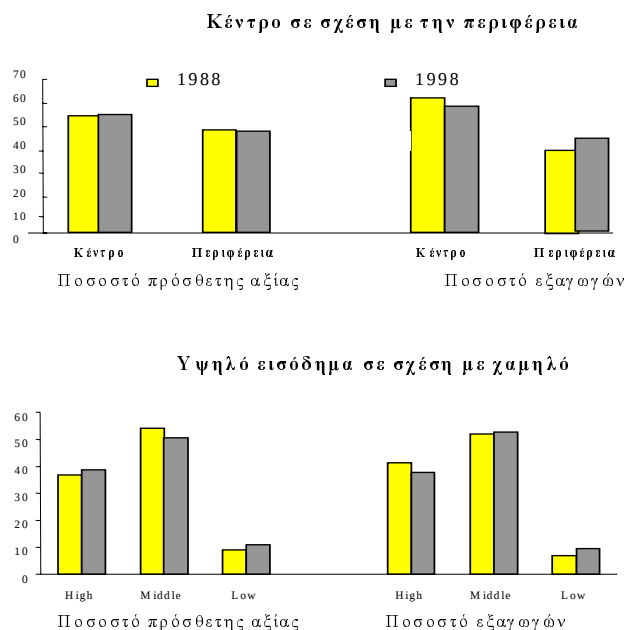
Οικονομική και κοινωνική συνοχή

Γραφική παράσταση 2 - Εξειδίκευση της παραγωγής και του εμπορίου: 1988 έως 1998 - (μερίδιο των πέντε μεγαλύτερων τομέων)

Πηγή: υπολογισμοί WIFO με χρήση στοιχείων SBS και COMEXT

Γραφική παράσταση 3 - Γεωγραφική συγκέντρωση παραγωγής και εξαγωγών

Πηγή: υπολογισμοί WIFO με χρήση στοιχείων SBS και COMEXT

Ο αντίκτυπος της ολοκλήρωσης στις τιμές λιανικής πώλησης

Πίνακας 11 - Τάσεις της διασποράς τιμών μετά την αφαίρεση των φόρων 1985-1998 (τυπική απόκλιση)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	1985	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ιδιωτική τελική κατανάλωση	21,9	18,8	18,8	15,9	16,4	18,1	16,0	14,8	14,7
Κατασκευαστικός τομέας	19,2	22,1	20,7	21,4	22,0	22,5	21,8	23,3	23,9
Μηχανήματα και εξοπλισμός	9,1	6,2	7,8	6,8	8,5	9,3	7,8	6,1	6,7

Πηγή: 1985-1997 Eurostat·1998 εκτιμήσεις ΓΔ Εσωτερική Αγορά

Πίνακας 12 - Διασπορά τιμών στην ΕΕ15: Γενικές κατηγορίες, 1990-1998 (συντελεστής μεταβλητότητας)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ιδιωτική τελική κατανάλωση	0,21	0,19	0,18	0,16	0,16	0,18	0,16	0,15	0,15
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	0,26	0,21	0,21	0,17	0,18	0,17	0,16	0,17	0,17
Είδη ένδυσης και υπόδησης	0,16	0,12	0,12	0,14	0,11	0,14	0,13	0,08	0,08
Ακαθάριστα μισθώματα ακινήτων, καύσιμα και ενέργεια	0,30	0,29	0,30	0,28	0,28	0,29	0,26	0,25	0,25
Εξοπλισμός και λειτουργία του νοικοκυριού	0,16	0,17	0,13	0,11	0,12	0,14	0,10	0,08	0,08
Μεταφορές και επικοινωνίες	0,17	0,16	0,15	0,14	0,18	0,17	0,16	0,15	0,15
Αναψυχή, εκπαίδευση και πολιτισμός	0,22	0,17	0,16	0,13	0,14	0,17	0,16	0,11	0,10
Κατασκευαστικός τομέας	0,19	0,22	0,21	0,22	0,23	0,23	0,22	0,23	0,24
Μηχανήματα και εξοπλισμός	0,06	0,06	0,08	0,07	0,08	0,09	0,08	0,06	0,07

Πηγή: 1990-1997 Eurostat·1998 εκτιμήσεις ΓΔ Εσωτερική Αγορά

Πίνακας 13 - Διασπορά τιμών στην ΕΕ15: αναλυτική κατανομή ανά τομέα 1990-1998 (συντελεστής μεταβλητότητας)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Τρόφιμα									
Ψωμί και δημητριακά	0,31	0,26	0,25	0,20	0,22	0,20	0,18	0,17	0,16
Κρέας	0,26	0,22	0,23	0,20	0,21	0,20	0,19	0,18	0,19
Ψάρι	0,18	0,18	0,14	0,14	0,14	0,18	0,17	0,16	0,16
Γάλα, τυρί και αυγά	0,14	0,15	0,12	0,08	0,09	0,10	0,10	0,12	0,12
Έλαια και λίπη	0,37	0,25	0,28	0,22	0,22	0,13	0,11	0,15	0,15
Φρούτα, λαχανικά, πατάτες	0,23	0,21	0,21	0,20	0,20	0,19	0,19	0,18	0,18
Άλλα τρόφιμα	0,20	0,17	0,20	0,17	0,18	0,15	0,14	0,14	0,13
Ποτά									
Μη αλκοολούχα ποτά	0,36	0,33	0,25	0,19	0,21	0,24	0,25	0,36	0,35
Αλκοολούχα ποτά	0,59	0,44	0,40	0,31	0,34	0,36	0,37	0,29	0,29
Είδη ένδυσης και υπόδησης									
Είδη ένδυσης περιλαμβανομένων των επιδιορθώσεων	0,17	0,12	0,12	0,14	0,12	0,15	0,14	0,07	0,07
Είδη υπόδησης περιλαμβανομένων των επιδιορθώσεων	0,19	0,18	0,17	0,20	0,13	0,15	0,12	0,12	0,12
Ακαθάριστα μισθώματα ακινήτων, καύσιμα και ενέργεια									
Ακαθάριστα μισθώματα ακινήτων	0,37	0,38	0,37	0,33	0,33	0,34	0,31	0,30	0,30
Καύσιμα και ενέργεια	0,13	0,11	0,15	0,17	0,17	0,18	0,17	0,17	0,17
Εξοπλισμός και λειτουργία του νοικοκυριού									
Έπιπλα, επικάλυψη δαπέδων και επισκευές	0,14	0,10	0,12	0,08	0,09	0,13	0,10	0,09	0,08
Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα οικιακής χρήσης και επισκευές	0,25	0,27	0,27	0,26	0,18	0,20	0,17	0,16	0,17
Ηλεκτρικές συσκευές και επισκευές	0,14	0,09	0,07	0,13	0,12	0,16	0,14	0,10	0,10
Άλλα οικιακά αγαθά και υπηρεσίες	0,27	0,24	0,21	0,15	0,17	0,17	0,16	0,15	0,15
Μεταφορές και επικοινωνίες									
Μέσα ατομικής μεταφοράς	0,26	0,24	0,24	0,22	0,19	0,21	0,20	0,19	0,19
Εκμετάλλευση μέσων μεταφοράς	0,21	0,21	0,18	0,16	0,16	0,18	0,17	0,16	0,16
Αγορασμένες υπηρεσίες μεταφοράς	0,26	0,27	0,27	0,27	0,28	0,27	0,27	0,27	0,26
Επικοινωνίες	0,35	0,34	0,30	0,31	0,30	0,18	0,19	0,18	0,18
Αναψυχή και πολιτισμός									
Εξοπλισμός αναψυχής και επισκευές	0,18	0,13	0,09	0,10	0,12	0,14	0,13	0,10	0,10
Υπηρεσίες αναψυχής και πολιτισμού	0,28	0,25	0,23	0,21	0,20	0,20	0,18	0,13	0,13
Βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά	0,27	0,22	0,17	0,14	0,15	0,18	0,18	0,18	0,17

Πηγή: 1990-1997 Eurostat· 1998 εκτιμήσεις ΓΔ Εσωτερική Αγορά

Πίνακας 14 – Κατ’ εκτίμηση διασπορά τιμών στην ΕΕ15 πριν από την αφαίρεση των φόρων, 1990-97 (συντελεστής μεταβλητότητας)

	Με έμμεσους φόρους	Χωρίς έμμεσους φόρους
Ιδιωτική τελική κατανάλωση	0,15	0,13
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	0,17	0,14
Τρόφιμα	0,14	0,11
Ποτά	0,36	0,26
Καπνός	0,32	0,31
Είδη ένδυσης και υπόδησης	0,08	0,09
Ακαθάριστα μισθώματα ακινήτων, καύσιμα και ενέργεια	0,25	0,24
Εξοπλισμός και λειτουργία του νοικοκυριού	0,08	0,07
Μεταφορές και επικοινωνίες	0,15	0,12
Επικοινωνίες	0,18	0,19
Αναψυχή, εκπαίδευση και πολιτισμός	0,11	0,09

Πηγή: Eurostat και ΓΔ ECOFIN

Πίνακας 15 - Διασπορά τιμών σε 6 χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Κάτω Χώρες) με σχετικώς σταθερά ποσοστά διμερών συναλλαγών (συντελεστής μεταβλητότητας)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ιδιωτική τελική κατανάλωση	0,11	0,10	0,10	0,09	0,07	0,07	0,07	0,09	0,09
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	0,14	0,13	0,14	0,12	0,12	0,12	0,13	0,14	0,15
Τρόφιμα	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11	0,10	0,12	0,13	0,13
Ποτά	0,25	0,23	0,20	0,14	0,15	0,17	0,18	0,20	0,21
Καπνός	0,29	0,31	0,27	0,21	0,19	0,19	0,20	0,19	0,18
Είδη ένδυσης και υπόδησης	0,10	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06
Ακαθάριστα μισθώματα ακινήτων, καύσιμα και ενέργεια	0,10	0,09	0,10	0,08	0,06	0,07	0,10	0,11	0,11
Εξοπλισμός και λειτουργία του νοικοκυριού	0,09	0,09	0,09	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04
Μεταφορές και επικοινωνίες	0,15	0,14	0,13	0,11	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Επικοινωνίες	0,27	0,27	0,27	0,24	0,24	0,14	0,17	0,18	0,18
Αναψυχή, εκπαίδευση και πολιτισμός	0,10	0,09	0,08	0,07	0,06	0,08	0,09	0,08	0,08
Κατασκευαστικός τομέας*	0,09	0,10	0,13	0,09	0,09	0,07	0,07	0,08	0,08
Κτίρια προοριζόμενα για κατοικία*	0,13	0,11	0,11	0,10	0,14	0,10	0,11	0,11	0,11
Κτίρια μη προοριζόμενα για κατοικία*	0,12	0,12	0,10	0,09	0,09	0,07	0,10	0,11	0,11
Έργα πολιτικού μηχανικού*	0,06	0,16	0,14	0,08	0,07	0,05	0,06	0,06	0,06
Μηχανήματα και εξοπλισμός	0,06	0,06	0,09	0,05	0,08	0,08	0,07	0,06	0,06
Μέσα μεταφοράς	0,11	0,19	0,20	0,10	0,12	0,08	0,14	0,06	0,07
Μη ηλεκτρικά μηχανήματα	0,08	0,06	0,07	0,05	0,09	0,09	0,07	0,07	0,08
Ηλεκτρικά μηχανήματα	0,08	0,04	0,08	0,06	0,06	0,05	0,08	0,07	0,07

Πηγή: 1990-1997 Eurostat· 1998 εκτιμήσεις ΓΔ Εσωτερική

* Εξαιρουμένης της Γαλλίας, λόγω ασυνέχειας της χρονολογικής σειράς των δεδομένων

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Πίνακας 16 - Συνοπτικοί δείκτες του ΟΟΣΑ για το βαθμό ρύθμισης της οικονομίας, 1998

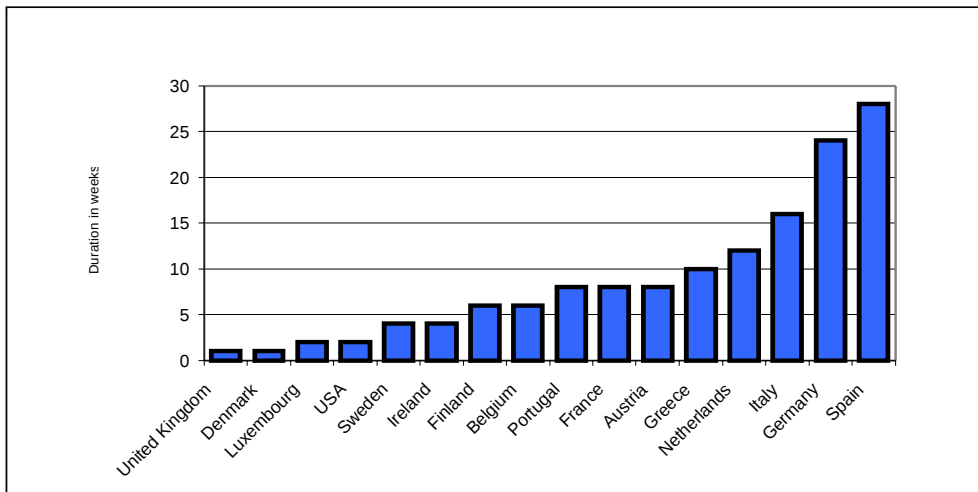
	Κρατικός έλεγχος	Φραγμοί στην επιχειρηματική δραστηριότητα	Φραγμοί στο εμπόριο και στις επενδύσεις	Συνοπτικός δείκτης της ρύθμισης της αγοράς προϊόντων
ΧΩΡΕΣ ΕΕ	2,92	1,83	1,36	1,98
A	2,6	1,8	1,2	1,8
B	3,4	2,6	1,4	2,4
D	1,7	2,3	1,2	1,7
DK	3,1	1,4	1,3	1,9
E	3,4	1,5	1,3	2
EL	4	1,6	1,7	2,4
F	3,6	2,7	1,2	2,4
FIN	3,3	2,2	1,3	2,2
I	4,4	2,3	1,2	2,5
IRL	1,3	1,4-2,0	1,1	1,3-1,4
NL	3,2	1,6	1,2	2
P	3,5	1,0-1,6	2,3-2,5	2,3-2,9
S	2,8	2,1	1,5	2,1
UK	0,7	0,6	1,1	0,8
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΟΟΣΑ	2,90	1,81	2,33	2,38
Αυστραλία	2,3	1,6	1,7	1,9
Καναδάς	1,5	1,0-1,6	2,7	1,8-2,0
Δημοκρατία της Τσεχίας	4,7	0,7-2,9	2,5-4,7	2,6-4,2
Ουγγαρία	3,7	0,4-2,6	0-2,2	1,2-2,8
Ισλανδία	1,5-5,0	1,4-4,1	1,9	1,6-3,5
Ιαπωνία	2,6	2,2	3	2,6
Κορέα	2,9	1,3-3,5	1,9-4,1	2,0-3,6
Μεξικό	1,4	0,9-3,1	3,6	2,1-2,8
Νέα Ζηλανδία	2,2	1,3	1	1,5
Νορβηγία	4,4	1,0-1,6	2,1-3,4	2,5-3,2
Πολωνία	4,0-5,7	0,3-3,1	1,8-4,0	2,0-4,3
Ελβετία	3	2,4	1,8	2,4
Τουρκία	2,3-3,6	1,5-3,6	2,4	2,1-3,1
Ηνωμένες Πολιτείες	0,9	1,6	1,2	1,2

Πηγή: ΟΟΣΑ - "Cross-Country Regulation Patterns and their Implications for Sectoral Performance: A Progress Report" - ECO/CPE/WP1(99)16) - 1η Οκτωβρίου 1999.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Επιχειρηματικό πνεύμα και κανονιστική απλούστευση

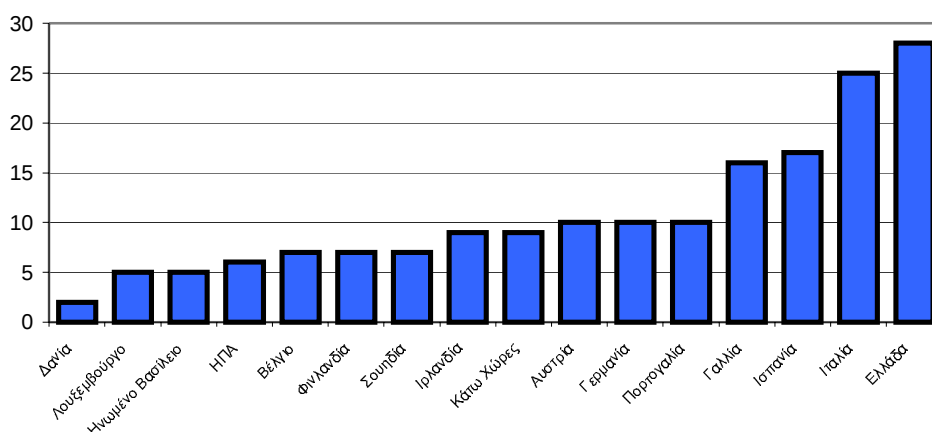
Γραφική παράσταση 4 – Απαιτούμενος χρόνος για την εγγραφή εταιρείας σε μητρώο

Πηγή: Μελέτη Logotech (“International comparison of the formal requirements and administrative procedures required for the formation of SMEs – 1997) και Επιτροπή

Duration in weeks : Διάρκεια σε εβδομάδες - United Kingdom : Ηνωμένο Βασίλειο – Denmark : Δανία – Luxembourg : Λουξεμβούργο – USA : ΗΠΑ – Sweden : Σουηδία – Ireland : Ιρλανδία – Finland : Φινλανδία – Belgium : Βέλγιο – Portugal : Πορτογαλία – France : Γαλλία – Austria : Αυστρία – Greece : Ελλάδα – Netherlands : Κάτω Χώρες – Italy : Ιταλία – Germany : Γερμανία – Spain : Ισπανία -

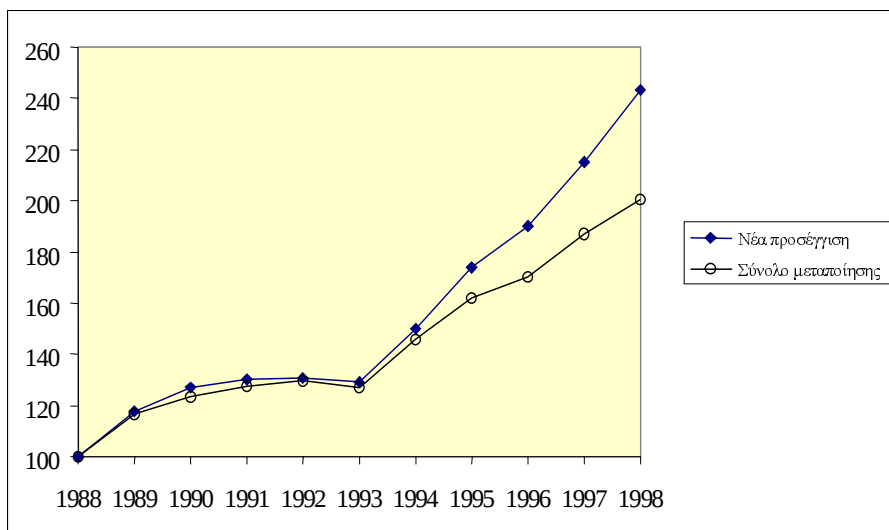
Γραφική παράσταση 5 - Συνολικός αριθμός των απαιτούμενων διαδικασιών για την εγγραφή εταιρείας σε μητρώο

Πηγή: Μελέτη Logotech (“International comparison of the formal requirements and administrative procedures required for the formation of SMEs – 1997) και Επιτροπή

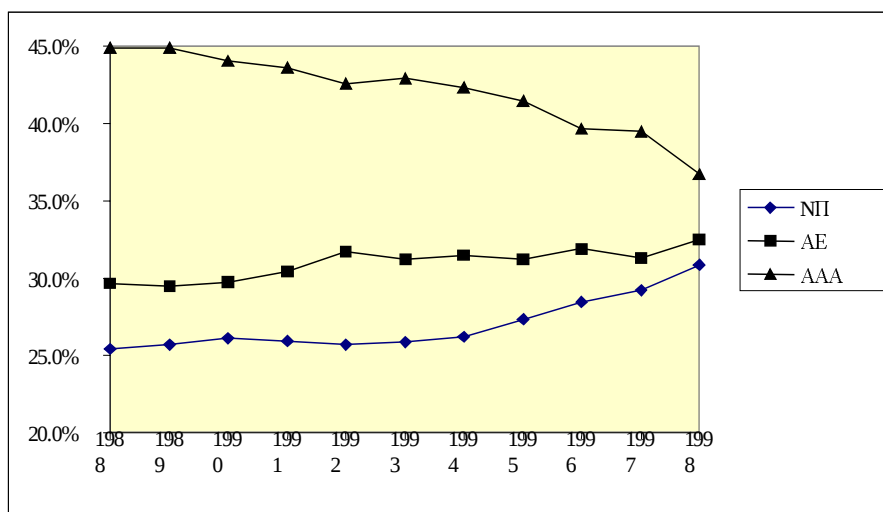
Εναπομείναντες τεχνικοί φραγμοί στις εμπορικές συναλλαγές

Γραφική παράσταση 6 - Εξέλιξη του ενδο-EU12 εμπορίου μεταποιητικών προϊόντων και του εμπορίου που καλύπτεται από τη νέα προσέγγιση

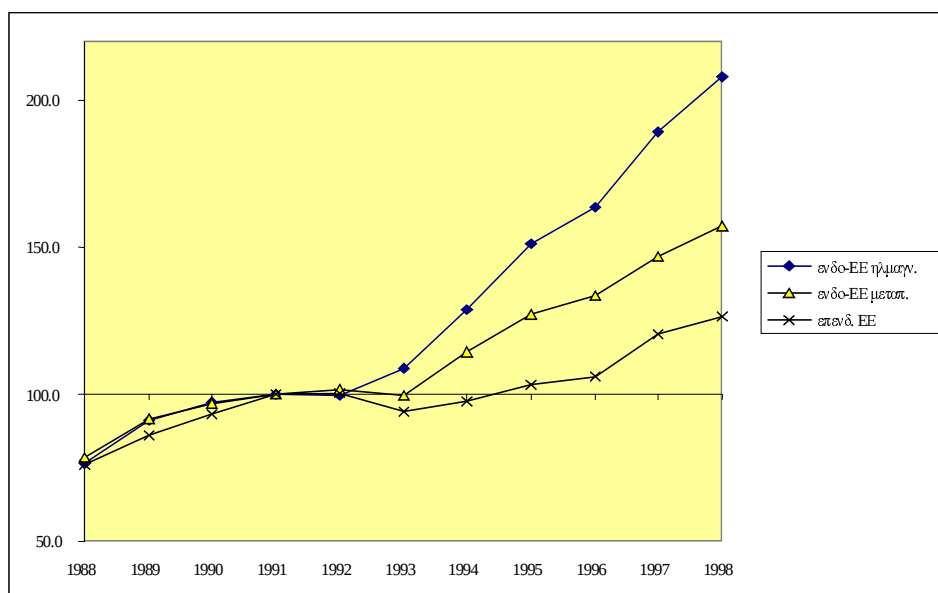
Πηγή: COMEXT

Γραφική παράσταση 7 - Μερίδιο του ενδο-EU12 εμπορίου μεταποιητικών προϊόντων που καλύπτεται από τη νέα προσέγγιση (ΝΠ), την αναλυτική εναρμόνιση (ΑΕ) και την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης (ΑΑΑ)

Πηγή: COMEXT

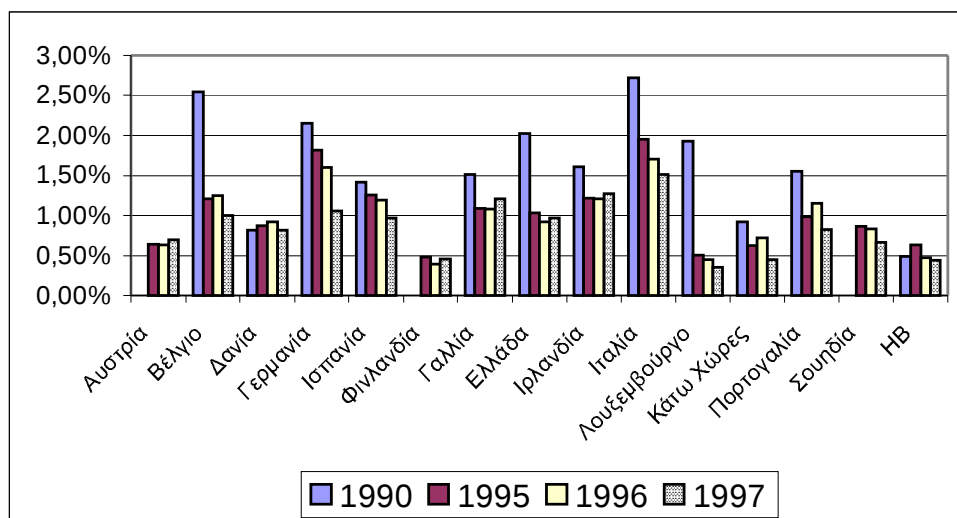
Γραφική παράσταση 8 - Προϊόντα που επηρεάζονται από την οδηγία για την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, εξέλιξη του εμπορίου (1991=100)

Πηγή: COMEXT

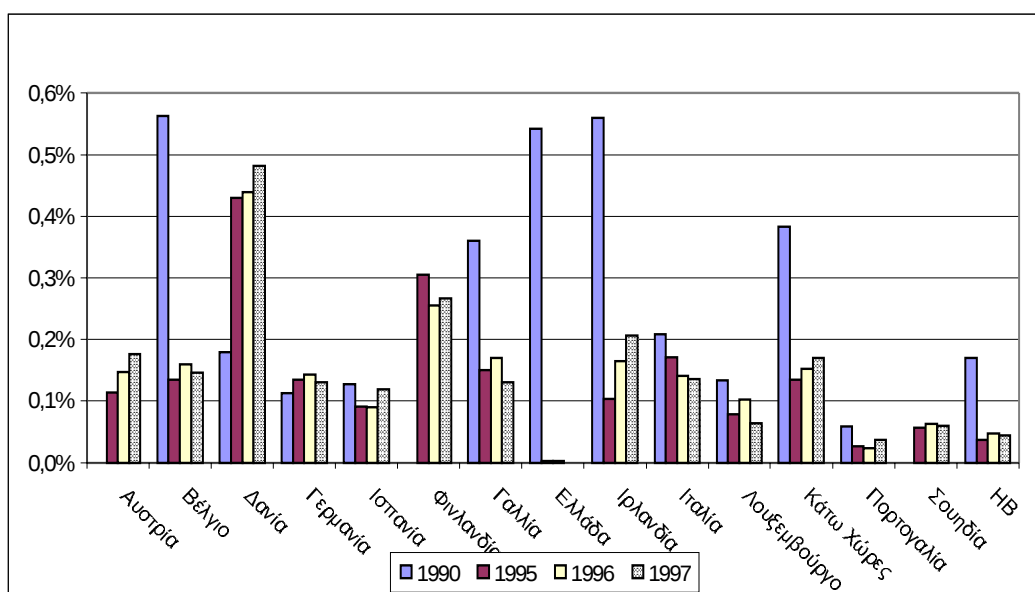
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ Κρατικές ενισχύσεις

Γραφική παράσταση 9 - Συνολικές κρατικές ενισχύσεις ως ποσοστό του ΑΕγχΠ

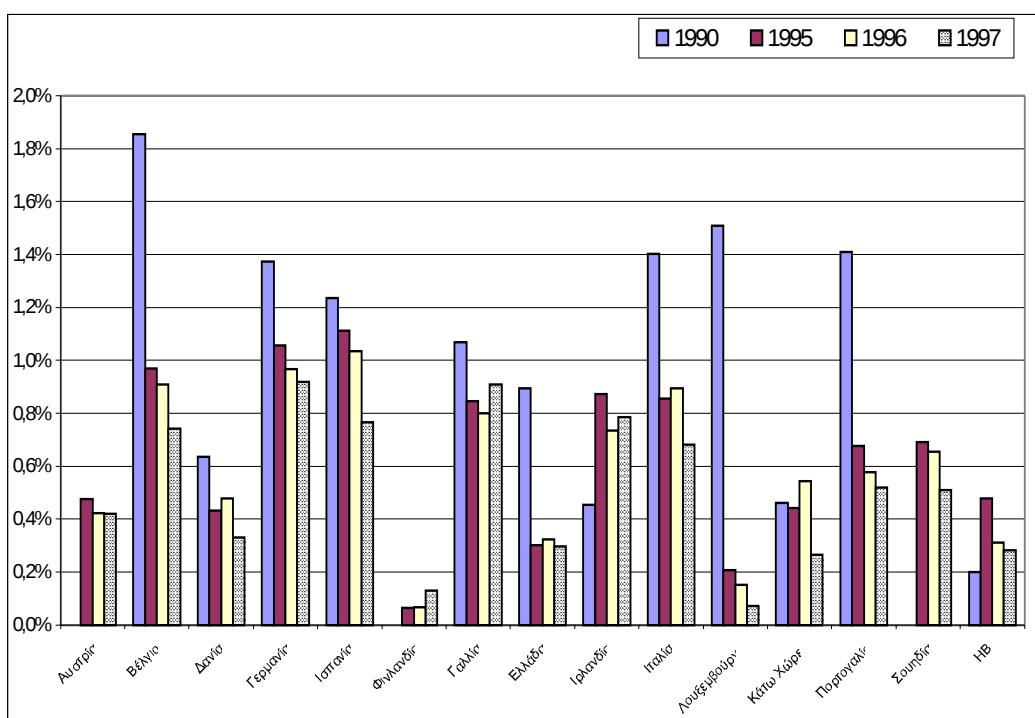
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Γραφική παράσταση 10 - Οριζόντιες κρατικές ενισχύσεις ως ποσοστό του ΑΕγχΠ

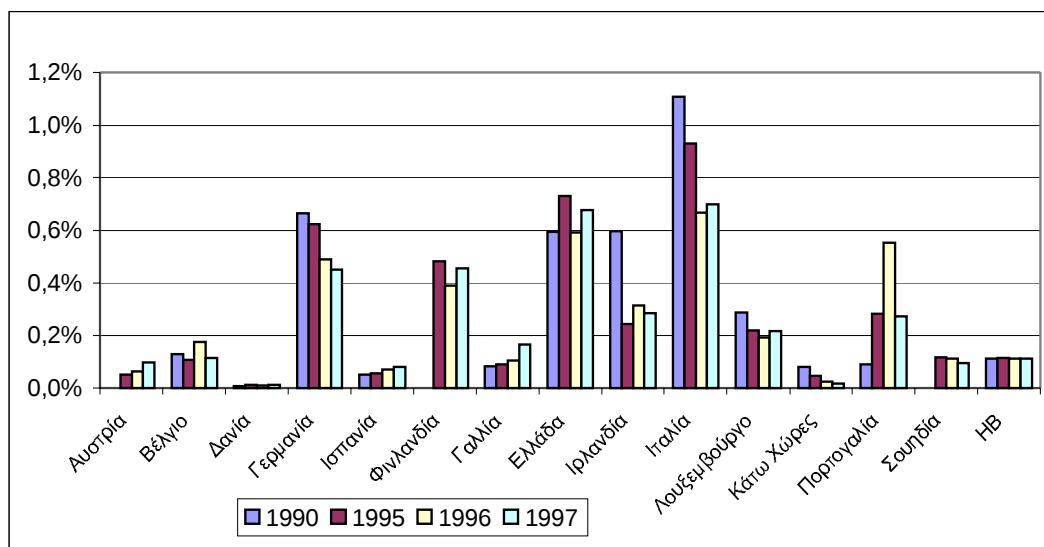
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Γραφική παράσταση 11 - Τομεακές κρατικές ενισχύσεις ως ποσοστό του ΑΕγχΠ

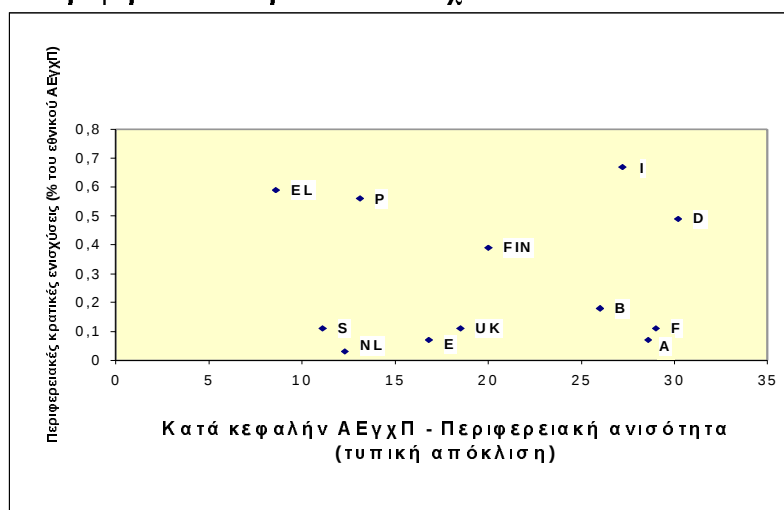
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Γραφική παράσταση 12 - Κρατικές ενισχύσεις χορηγούμενες για περιφερειακούς σκοπούς

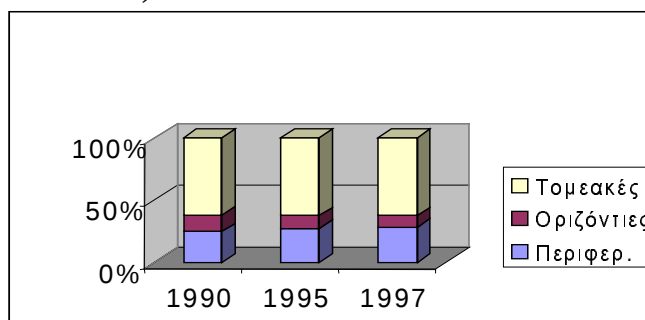
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Γραφική παράσταση 13 - Περιφερειακές εισοδηματικές ανισότητες στα κράτη μέλη και χρήση των περιφερειακών κρατικών ενισχύσεων - 1996

Πηγή: Eurostat και Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Γραφική παράσταση 14 - Συνολικές κρατικές ενισχύσεις ΕΕ κατανεμημένες ανά στόχο (ποσοστό του συνόλου)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Πίνακας 17 – Κρατικές ενισχύσεις ad-hoc στους τομείς της μεταποίησης, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των αερομεταφορών

	1992		1993		1994		1995		1996		1997	
	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης	Εκατ. ευρώ	% της συνολικής ενίσχυσης
Μεταποίηση	2422	6	5236	12	4353	11	3352	8	3663	10	3522	10
Ενίσχυση Treuhand*	5161	13	8774	20	10918	26	6623	16	4796	13	3602	10
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες			795		480		2069		2776		3082	
Αερομεταφορές			97		1920		1924		974		805	
Σύνολο	7583		14902		17671		13968		11909		11011	

* ενίσχυση στη Γερμανία, η οποία χορηγείται μέσω του Treuhandanstalt (THA) ή του Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

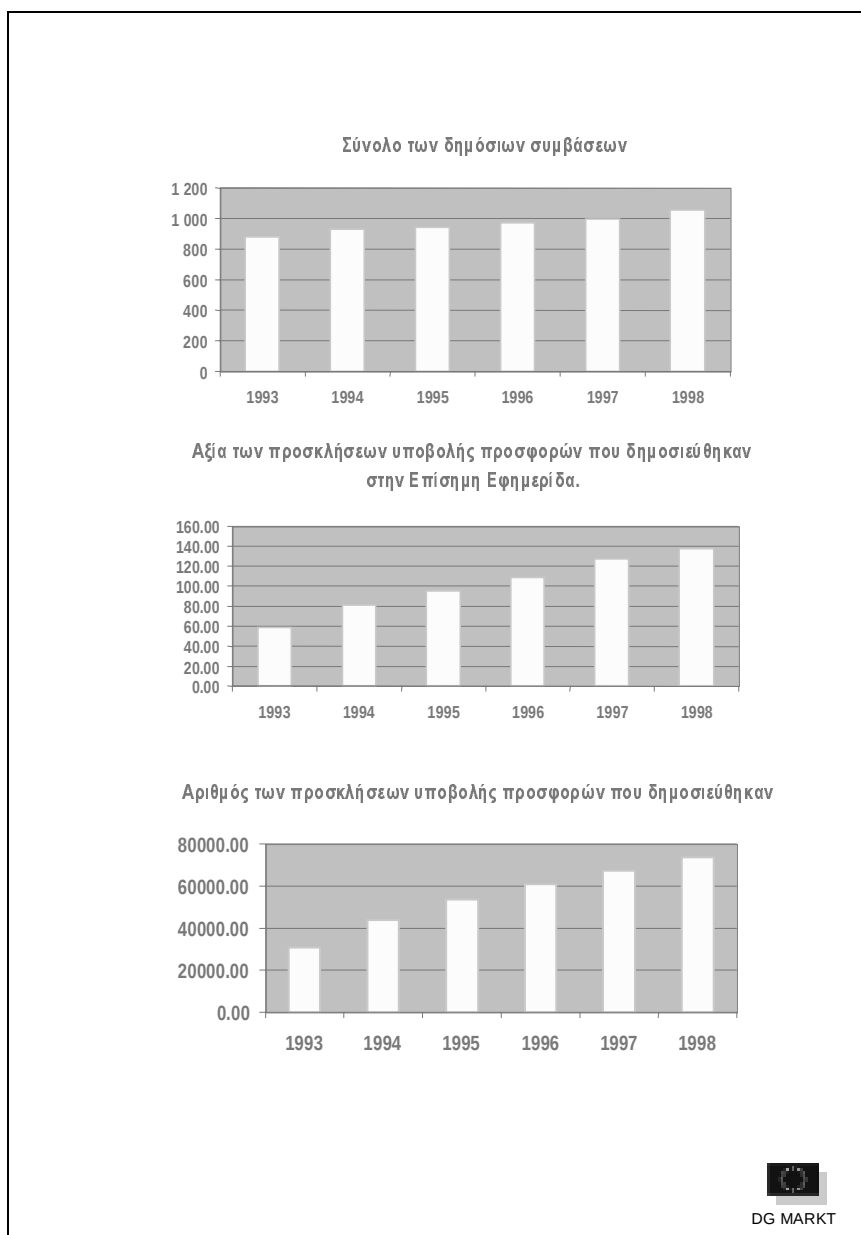
Πίνακας 17α - Κρατικές ενισχύσεις σε βάση ad hoc και ενισχύσεις Treuhand που χορηγήθηκαν στους τομείς της μεταποίησης, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των αερομεταφορών στα κράτη μέλη - ετήσιοι μέσοι όροι 1993-1995 και 1995-1997

	1993 – 1995		1995 - 1997	
	σε εκατ. ευρώ	τοις εκατό	σε εκατ. ευρώ	τοις εκατό
A	-	-	48	0
B	30		3	0
D	9865	64	5632	45
DK	0	0	0	0
E	726	5	1391	11
EL	100	1	0	0
F	2538	16	3372	27
FIN	-	-	-	-
I	1813	12	1614	13
IRL	75	0	37	0
L	-	-	-	-
NL	40	-	37	-
P	299	2	261	2
S	-	-	-	-
UK	-	-	-	-
EUR 12/15	15487	100	12396	100

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού

Βελτίωση της λειτουργίας των αγορών Δημόσιες συμβάσεις

Γραφική παράσταση 15 - Τάσεις στην ΕΕ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ΓΔ Εσωτερική αγορά

Πίνακας 18 - Σύνολο των δημόσιων συμβάσεων (σε δισεκατ. €)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
A	26,33	28,26	28,70	29,33	30,30	33,06
B	15,55	16,49	16,41	15,84	17,29	17,82
D	269,81	280,67	293,81	294,06	281,53	282,53
DK	16,86	18,02	19,65	21,31	22,18	23,31
E	55,42	53,55	53,74	52,78	53,29	56,39
EL	9,95	9,98	11,87	12,60	13,47	14,31
F	124,40	124,34	125,10	124,03	123,17	125,41
FIN	9,91	11,32	12,79	13,33	14,66	14,93
I	103,51	99,73	92,55	103,71	107,51	114,12
IRL	4,80	5,38	5,71	6,02	7,01	7,95
L	1,71	1,67	1,80	1,87	1,84	1,94
NL	31,37	32,38	33,87	34,47	34,76	36,94
P	9,22	9,35	10,14	11,53	13,45	13,91
S	25,19	30,46	30,81	35,95	36,60	34,47
UK	178,19	203,62	205,71	214,35	241,08	276,55
Σύνολο	882,00	925,00	943,00	971,00	998,00	1054,00

Πίνακας 19 - Αξία των προσκλήσεων υποβολής προσφορών που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα (σε δισεκατ. €)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
A	0,05	0,58	1,49	2,50	2,40	2,77
B	1,50	1,71	2,10	2,37	3,38	4,43
D	9,29	13,76	17,10	19,08	20,38	21,54
DK	2,28	3,14	3,67	3,13	3,29	3,52
E	4,37	4,38	5,27	6,79	7,25	7,85
EL	2,74	4,45	4,18	4,78	5,83	6,39
F	8,30	8,96	11,18	14,50	18,00	23,54
FIN	0,02	0,78	1,29	1,55	1,47	1,69
I	7,43	9,26	10,31	11,66	13,95	13,92
IRL	0,68	0,64	0,78	1,21	1,65	1,50
L	0,12	0,09	0,11	0,16	0,21	0,35
NL	2,27	2,87	3,15	3,40	3,74	3,69
P	1,25	1,14	1,81	2,27	2,06	2,16
S	0,21	3,38	4,42	4,76	5,02	5,26
UK	18,43	25,94	28,23	30,03	38,28	38,27
Σύνολο	59,00	81,00	95,00	108,00	127,00	137,00

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς

Πίνακας 20 - Αριθμός των προσκλήσεων υποβολής προσφορών που δημοσιεύθηκαν

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
A	60	590	1 378	2 231	2 187	2 488
B	553	711	856	1 109	1 594	2 187
D	7 360	10 554	12 543	14 038	15 190	15 939
DK	859	1 180	1 566	1 298	1 294	1 334
E	1 538	1 863	3 093	4 134	3 980	4 156
EL	922	1 128	1 225	1 352	1 534	1 680
F	5 773	7 106	9 329	12 008	14 985	19 691
FIN	16	468	751	851	822	894
I	4 855	6 647	7 533	7 933	8 445	8 068
IRL	278	379	505	652	750	792
L	86	72	86	107	141	199
NL	627	986	1 115	1 281	1 406	1 379
P	474	667	926	1 138	1 167	1 291
S	122	1 664	2 273	2 327	2 372	2 529
UK	7 340	9 692	10 622	10 568	11 377	11 061
Σύνολο	30 863	43 707	53 801	61 027	67 244	73 688

Πίνακας 21 - Αριθμός των φορέων που δημοσίευσαν προσκλήσεις

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
A	45	196	215	236	404	419
B	117	429	623	551	470	527
D	310	2 423	2 727	2 972	2 995	3 114
DK	49	214	338	338	381	396
E	35	264	393	487	547	715
EL	239	1 537	1 988	2 657	3 017	3 186
F	32	114	109	113	123	130
FIN	183	937	1 177	1 229	1 193	1 276
I	13	25	32	34	38	40
IRL	77	331	465	478	509	573
L	64	166	286	373	314	413
NL	148	171	170	203	223	236
P	μ.δ.	129	254	236	274	270
S	μ.δ.	612	665	596	542	606
UK	802	1 640	1 607	1 702	1 720	1 694
Σύνολο	2 115	9 189	11 049	12 203	12 750	13 595

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς

**ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – Άνοιγμα και ολοκλήρωση των αγορών υπηρεσιών -
Υπηρεσίες δημόσιας ωφέλειας**

Πίνακας 22.α - Μεταφορά σε εθνικό δίκαιο των οδηγιών εναρμόνισης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και υποχρέωση καθολικής υπηρεσίας

Χώρα	Πλαίσιο ONP (παροχής ανοικτού δικτύου)		Μισθωμένες γραμμές		Νέα φωνητική τηλεφωνία	Χορήγηση αδειών	Διασύνδεση	Αριθμοδότηση	Προστασία των δεδομένων	Υποχρέωση καθολικής υπηρεσίας (ΥΚΥ)
	90/387/ΕΟΚ	Τροποποιημένη από 97/51/ΕΚ	92/44/ΕΟΚ	Τροποποιημένη από 97/51/ΕΚ	98/10/ΕΚ	97/13/ΕΚ	97/33/ΕΚ	98/61/ΕΚ που τροποποιεί 97/33/ΕΚ	97/66/ΕΚ	
A	OM	MM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	Έλλειψη μηχανισμού χρηματοδότησης
B	OM	OM	MM	MM	MM	MM	1	OM	MM	Αναμονή έκδοσης βασιλικού διατάγματος στα τέλη 1999
D	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	Έλλειψη μηχανισμού χρηματοδότησης. Σημειώθηκε υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των καταναλωτών
DK	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	MM	Έλλειψη κοινού μηχανισμού χρηματοδότησης
E	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	Δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης το 1998
EL	OM	1	OM	1	1	1	1	1	Δεν μεταφέρθηκε	Έλλειψη μηχανισμού χρηματοδότησης
F	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	MM	MM	Οι νεοεισερχόμενοι πρέπει να συμβάλουν στη χρηματοδότηση της ΥΚΥ
FIN	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	MM	OM	Έλλειψη κοινού μηχανισμού χρηματοδότησης
I	OM	OM	OM	Δεν μεταφέρθηκε	Δεν μεταφέρθηκε ³	MM	OM	MM	OM	Ετήσια εκτίμηση της ανάγκης για επιμερισμό του κόστους
IRL	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	Δεν μεταφέρθηκε	Δεν υπάρχει ακόμη μηχανισμός χρηματοδότησης
L	OM	MM	MM	OM	MM	OM	MM	OM	Δεν μεταφέρθηκε	Έλλειψη μηχανισμού συγχρηματοδότησης
NL	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	MM	Έλλειψη μηχανισμού συγχρηματοδότησης
P	OM	1	1	1	MM	OM	OM	OM	OM	Δυνατότητα επιμερισμού του κόστους ΥΚΥ
S	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	Έλλειψη σχεδίων κοινού μηχανισμού χρηματοδότησης
UK	OM	OM	OM	OM	OM	OM	OM	2	MM	2 πάροχοι ΥΚΥ. Δεν υπάρχει ανάγκη επιμερισμού του κόστους. Υπηρεσία υψηλής ποιότητας

Πηγή: Πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες.

MM: Μερική μεταφορά· OM: Ουσιαστική μεταφορά -

¹ Πρόσφατη νομοθεσία υπό εξέταση· ² Ζητήθηκε αναστολή εκτέλεσης· ³ Η παλαιά φωνητική τηλεφωνία 95/62/ΕΚ έχει ουσιαστικά μεταφερθεί

Πίνακας 22.β – Τηλεπικοινωνίες: Δομή και επιδόσεις της αγοράς

	Τοπικές κλήσεις		Υπεραστικές κλήσεις		Διεθνείς κλήσεις		Ψηφιακή κινητή τηλεφωνία	
	Εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς των πυριδοσυστικών φορέων Πρώτο ήμισυ του 1999	Αριθμός φορέων (1) 1999	Εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς των πυριδοσυστικών φορέων Πρώτο ήμισυ του 1999	Αριθμός φορέων (1) 1999	Εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς των πυριδοσυστικών φορέων Πρώτο ήμισυ του 1999	Αριθμός φορέων (1) 1999	Μερίδιο αγοράς των κυρίαρχων φορέων (εκτίμηση) 1998	Αριθμός φορέων 1999
A	90-95 ⁽⁷⁾	20	90-95	20	90-95	20	69	4
B	95-100 ⁽²⁾⁽³⁾	7	95-100 ⁽⁴⁾⁽²⁾	10	90-95 ⁽¹¹⁾⁽²⁾	9	72	3
D	95-100 ⁽⁵⁾	22	60-65	47	60-65	47	46	4
DK	90-95 ⁽³⁾⁽⁴⁾	11	90-95 ⁽⁴⁾	11	60-65 ⁽¹¹⁾	11	53	4
E	95-100 ⁽³⁾	26	95-100 ⁽⁴⁾	10	90-95 ⁽¹¹⁾	10	65	3
EL	100 ⁽⁷⁾	1 ⁽¹⁰⁾	100	1 ⁽¹⁰⁾	100	1 ⁽¹⁰⁾	57	3
F	95-100 ⁽²⁾⁽⁶⁾	8	95-100 ⁽⁴⁾⁽²⁾	31	95-100 ⁽¹¹⁾⁽²⁾	31	51	3
FIN	65-70 ⁽³⁾⁽⁹⁾	61	65-70 ⁽⁴⁾⁽⁹⁾	19	85-90 ⁽¹¹⁾⁽⁹⁾	14	μ.δ.	4
I	100 ⁽⁷⁾	1	90-95	12	95-99	12	66	4
IRL	100 ⁽⁵⁾	5	95-100	6	95-100	8	60	2
L	100 ⁽⁷⁾	2	100	6	95-100	7	100	2
NL	95-100 ⁽⁴⁾⁽⁷⁾	2	85-90	24	70-75	24	64	5
P	100 ⁽⁷⁾	1 ⁽¹⁰⁾	100	1 ⁽¹⁰⁾	100	1 ⁽¹⁰⁾	50	3
S	95-100 ⁽³⁾	22 ⁽⁸⁾	95-100 ⁽⁴⁾	22 ⁽⁸⁾	60-65 ⁽¹¹⁾	22	49	4
UK	80-85 ⁽³⁾	36	80-85 ⁽⁴⁾	26	50-55 ⁽¹¹⁾	66	34	4

(1) Πραγματική προσφορά

(2) Αυτό το αριθμητικό στοιχείο υπολογίστηκε συνδυάζοντας την αγορά τοπικών κλήσεων με την αγορά υπεραστικών κλήσεων. Η αγορά τοπικών κλήσεων από μόνη της ανδέχεται να έχει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς.

(3) Διανικά εισοδήματα στις 31 Δεκεμβρίου 1998.

(4) Εκτίμηση

(5) Λεπτά κίνησης στις 30 Ιουνίου 1999

(11) Αριθμητικό στοιχείο για το 1998

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τέταρτη και πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες

(6) Κατάσταση στις 31 Δεκεμβρίου 1998

(7) Διανικά εισοδήματα στις 30 Ιουνίου 1999

(8) Στη Σουηδία, τα αριθμητικά στοιχεία για τους φορείς που πρόκειται να παρέχουν φωνητική τηλεφωνία εκτιμάται ότι χρησιμοποιούν το συνολικό αριθμό των συμφωνιών διασύνδεσης (υφιστάμενων και υπό διαπραγμάτευση)

(9) Για τη Φινλανδία, το αριθμητικό στοιχείο αναφέρεται στο συνδυασμένο μερίδιο αγοράς του Sonera και του ομίλου Finnet

(10) Έχει παραχωρηθεί πρέσβυση στην Πορτογαλία και στην Ελλάδα για την εισαγωγή του ανταγωνισμού από τον Ιανουάριο του 2000.

Πίνακας 22.β – Τηλεπικοινωνίες: Δομή και επιδόσεις της αγοράς (Συνέχεια)

	Μέσες ετήσιες δαπάνες ανά είδος χρήστη (EU15=100)				Τιμές το 1999 και μεταβολές από το 1997 ⁽²⁾						Παράδοσιακές μισθωμένες γραμμές διασύνδεσης (50 Km) - Δείκτης (EU15=100)		Ποιότητα ⁽⁴⁾	
	Οικιακή ομάδα		Επιχειρηματική ομάδα		Τοπικές κλήσεις (3km)		Εγχώριες κλήσεις (200 km)		Διεθνείς κλήσεις στις ΗΠΑ (10')		Εγχώριες 64 Kb/s.	Εγχώριες 2 Mb/s.	Αριθ. αναφερθέντων βλαβών ανά γραμμή πρόσβασης ⁽¹⁾	Ακρίβεια της τιμολόγησης ⁽⁹⁾
	1999	%99/98	1999	%99/98	10 min	%99/97	10 min	%99/97	10 min	%99/97	1999	1999		
A	120	14%	138	17%	205	66%	155	-40%	148	-34%	122	99	0.062 (3)	0.6 (5)(3)
B	112	9%	111	12%	126	11%	117	-22%	145	-20%	120	125	0.0469 (3)	0.074 (3)
D	85	-8%	96	-8%	110	1%	125	-35%	60	-67%	108	104	μ.δ.	μ.δ.
DK	76	10%	57	11%	104	-9%	43	-35%	115	-29%	54	64	μ.δ.	μ.δ.
E	136	-9%	153	-11%	80	59%	178	-18%	110	-27%	121	165	0.0132 ⁽⁷⁾	1.3 (7)
EL	115	-10%	116	-10%	56	24%	197	-28%	148	-20%	137	137	0.279 (3)	0.074 (3)
F	88	-10%	90	-18%	108	-6%	103	-28%	74	-55%	107	88	0.064 (3)	9.2 (3)
FIN	85	6%	70	6%	53	-1%	58	2%	138	-33%	μ.δ.	31	0.084 (3)	3.9 (3)
I	102	7%	115	3%	60	0%	114	-28%	88	-50%	120	154	0.156 / 0.168 ⁽¹⁰⁾	0.053 / 0.04 (10)(5)
IRL	117	8%	106	-3%	124	-21%	85	-57%	71	-40%	85	107	0.12 ⁽⁸⁾	5 (8)
L	68	16%	52	19%	95	0%	25	0%	67	-63%	45	80	μ.δ.	0.5 ⁽⁶⁾
NL	86	1%	73	5%	81	-6%	43	-33%	22	-89%	127	124	0.027 (3)	μ.δ.
P	153	-7%	163	-6%	68	-1%	145	-34%	103	-49%	79	87	0.052 ⁽⁶⁾	0.4 ⁽⁶⁾
S	69	11%	60	19%	78	13%	32	-40%	125	-2%	61	54	μ.δ.	μ.δ.
UK	88	6%	100	10%	151	4%	80	-6%	86	4%	114	82	0.0385 ⁽¹⁰⁾	μ.δ.
EU	100	1%	100	0%	100	7%	100	-31%	100	0	100	100		

(1) Αριθμός των βάσιμων αναφερθέντων βλαβών

(2) Πηγή: Μελέτη Eurodata για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα τιμολόγια για τις ΗΠΑ αναφέρονται μόνο στη Ninex-Bell Atlantic· τα τιμολόγια δεν λαμβάνουν υπόψη τα ειδικά προγράμματα συνολικών εκπτώσεων. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτά τα αριθμητικά στοιχεία βλ. Πέμπτη έκθεση, σ. 195 και επ.

(3) 1998

(4) Τα αριθμητικά στοιχεία δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ των χωρών.

(5) Αριθ. τιμολογίων που τροποποιήθηκαν ανά 1.000 τιμολόγια.

(6) Ιαν.-Ιούν. 1999

(7) Ιούνιος 1999

(8) Ιαν.-Νοέμ. 1998

(9) Αριθ. καταγγελιών ανά 1.000 τιμολόγια.

(10) Ιαν.-Ιούν. 98/Ιούλ.-Δεκ. 98

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τέταρτη και Πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες.

Πίνακας 23.α- Οδηγία 96/92/ΕΚ: Περίληψη της κανονιστικής στάσης των κρατών μελών και μελλοντική δομή της αγοράς

	Κατάσταση της μεταφοράς της οδηγίας	Σύστημα που υιοθετήθηκε για την είσοδο στην παραγωγή	Χρονοδιάγραμμα για το άνοιγμα στον ανταγωνισμό Ελάχιστος όγκος κατανάλωσης ή διανομής – Μερίδιο αγοράς				Πρόσβαση στο δίκτυο	Διαχωρισμός	Υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	Λανθάνον κόστος ή μεταβατικά καθεστώτα
			1999	2000	2002	Αργότερα				
A	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	40 GWh-26,7%	20 GWh-31%	Όλοι οι διανομ.	9GWh-50%: 2003	Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ ²³	Ναι	Ναι
B	Μεταφέρθηκε	Άδεια/υπ. προσφ.	-	100 GWh-33%		Όλη κατά το 2010	Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
DK	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	100 GWh-90%	1 GWh ²⁰	9 Gwh-40%	Όλη κατά το 2003	Ρυθμ. ΠΤΜ ²²	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ ¹	Ναι	Ναι
FIN	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	100%				Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Όχι
F	Δεν μεταφέρθηκε	Άδεια/υπ. προσφ.	100 GWh-22%	20 GWh – 31%			Ρυθμ. ΠΤΜ	Ανεξάρτ. διαχείρ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
D	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	100%				Διαπ. ΠΤΜ	Ανεξάρτ. διαχείρ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
EL	2 έτη παρέκκλιση	Χορήγ. άδειας	-	100 GWh-23% ²¹			Διαπ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Πιθανώς	Ναι
IRL	1 έτος παρέκκλιση	Χορήγ. άδειας	-	4 Gwh-28%		32% κατά το 2003	Ρυθμ. ΠΤΜ		Προς καθορισμό	Ναι
I	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	30 GWh-30%	20 GWh-35%			Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
L	Δεν μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	45%				Ρυθμ. ΠΤΜ	Δεν υπάρχει ΔΔΜ ²⁴	Ναι	Ναι
NL	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	20 GWh-33%			Όλη κατά το 2003	Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
P	Μεταφέρθηκε	Άδεια/υπ. προσφ.	9 GWh ¹⁹ -27%				Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
E	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	1 Gwh-46%		66%	Όλη κατά το 2007	Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Ναι
S	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	100%				Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ	Ναι	Όχι
UK	Μεταφέρθηκε	Χορήγ. άδειας	100%				Ρυθμ. ΠΤΜ	Νομικά ανεξάρτ. ΔΔΜ ¹	Ναι	Ναι

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ΓΔ Ενέργεια και μεταφορές

ΠΤΜ: Πρόσβαση τρίτου μέρους· ΔΔΜ: Διαχειριστής του δικτύου μεταφοράς

¹⁹ + 8% της διανομής προκειμένου να επιτευχθεί άνοιγμα της αγοράς κατά 27%.

²⁰ Πριν από το τέλος του 2000.

²¹ 19.2.2001.

²² Από την 1.1.2000 και μετά.

²³ Σε μέρη της χώρας μόνο, ενώ σε άλλα μέρη της χώρας οι ΔΔΜ δεν συνιστούν ξεχωριστές οντότητες αλλά υφίστανται ανεξάρτητη διαχείριση.

²⁴ Το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας του Λουξεμβούργου θεωρείται ως σύστημα διανομής.

Πίνακας 23.β - Αγορές ηλεκτρικής ενέργειας: τιμές ανά είδος καταναλωτή 1996-1999

	ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ							
	Ετήσια κατανάλωση < 1200 kWh.				Ετήσια κατανάλωση < 7500 kWh.			
	Τιμή 1999 (με τους φόρους) EU=100	Τιμή 1999 (εκτός φόρων) EU=100	Φορολογική συνιστώσα 1999 ως % της τιμής εκτός φόρων	Διαφ. % 99/96 (εκτός φόρων)	Τιμή 1999 (με τους φόρους) EU=100	Τιμή 1999 (εκτός φόρων) EU=100	Φορολογική συνιστώσα 1999 ως % της τιμής εκτός φόρων	Διαφ. % 99/96 (εκτός φόρων)
A	102	101	27	-4	108	111	29	-5
B	136	139	22	-6	113	121	23	-3
D	130	138	17	-5	120	134	17	-3
DK	155	86	124	9	148	66	196	3
E	99	102	22	-15	89	96	22	-15
EL	54	63	8	2	65	79	8	-10
F	101	98	29	-5	100	103	28	-7
FIN	78	73	32	-14	65	62	38	-17
I	48	45	31	-5	166	160	36	4
IRL	88	97	12	10	73	71	35	-9
L	117	138	6	-1	95	118	6	-1
NL	93	92	26	-6	104	93	47	-15
P	101	119	5	-5	96	120	5	-5
S	100	90	39	μ.δ.	79	71	48	μ.δ.
UK	98	118	4	11	79	96	7	7
EU	100	100	25	-4	100	100	31	-7

Πηγή: Eurostat

Πίνακας 23.β: Αγορές ηλεκτρικής ενέργειας: τιμές ανά είδος καταναλωτή 1996-1999 (Συνέχεια)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ												
	Ετήσια κατανάλωση < 50000 kWh.				Ετήσια κατανάλωση < 2 εκατ. kWh.				Ετήσια κατανάλωση < 50 εκατ. kWh.			
	Τιμή 1999 (με τους φόρους) EU=100	Τιμή 1999 (εκτός φόρων) EU=100	Φορολογική συνιστώσα 1999 ως % της τιμής εκτός φόρων	Μεταβ. % 99/96 (εκτός φόρων)	Τιμή 1999 (με τους φόρους) EU=100	Τιμή 1999 (εκτός φόρων) EU=100	Φορολογ. συνιστώσα 1999 ως % της τιμής εκτός φόρων	Μεταβ. % 99/96 (εκτός φόρων)	Τιμή 1999 (με τους φόρους) EU=100	Τιμή 1999 (εκτός φόρων) EU=100	Φορολογ. συνιστώσα 1999 ως % της τιμής εκτός φόρων	Μεταβ. % 99/96 (εκτός φόρων)
A	158	154	26	-7	133	125	31	-6	129	118	36	-18
B	140	141	21	0	118	121	21	-5	99	102	21	-8
D	146	140	28	-17	121	130	16	-13	132	142	16	-11
DK	73	50	79	2	118	79	84	3	139	90	91	1
E	92	93	22	-20	101	102	22	-18	109	111	22	-18
EL	72	82	8	2	83	96	8	2	84	97	8	2
F	84	85	21	-13	90	95	16	-11	92	98	17	-10
FIN	57	53	31	-16	70	64	36	-19	67	59	41	-37
I	119	107	36	3	133	106	55	1	117	104	40	0
IRL	110	120	13	3	98	108	12	8	102	112	13	8
L	114	132	6	-1	103	120	6	-1	88	103	6	-3
NL	99	88	38	-3	91	94	20	-6	101	107	18	-2
P	85	100	5	-14	90	106	5	-15	84	99	5	-18
S	61	60	25	-10	58	57	25	-16	58	58	25	-14
UK	90	94	18	1	93	98	18	10	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.
EU	100	100	23	-6	100	100	24	-6	100	100	24	-10

Πηγή: Eurostat

Πίνακας 24.α – Αερομεταφορά επιβατών: Δομή της αγοράς

	Μερίδια αγοράς								Εισερχόμενοι στην αγορά και εξερχόμενοι					
	Πρώτος μεταφορέας σε % της αγοράς				Δεύτερος μεταφορέας σε % της αγοράς				Νέοι εισερχόμενοι			Κλείσιμο		
	Συχνότητα		ΠΘΧ		Συχνότητα		ΠΘΧ							
	1992	1997	1992	1997	1992	1997	1992	1997	1993	1996	Σύνολο	1993	1996	Σύνολο
A	43.3	64.9	46.0	48.0	0.0	8.7	0.0	48.0	0	2	2	0	1	1
B	48.0	52.9	43.0	53.0	0.0	2.6	0.0	4.0	4	3	7	2	0	2
D	49.1	43.9	55.0	31.0	6.3	9.6	0.0	4.0	8	11	19	4	9	13
DK	44.6	37.6	55.0	49.0	24.0	24.3	8.0	13.0	1	3	4	1	4	5
E	79.9	49.6	65.9	42.3	0.0	11.4	0.0	8.0	4	8	12	1	4	5
EL	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1	5	6	1	2	3
F	44.5	33.5	67.5	48.5	4.7	5.9	1.0	4.0	7	7	14	11	14	25
FIN	71.0	76.2	79.0	71.0	0.0	9.3	0.0	1.0	1	0	1	1	2	3
I	61.0	48.7	65.2	50.0	10.9	10.3	10.0	10.0	4	12	16	2	4	6
IRL	67.3	39.1	62.0	42.0	15.2	21.7	13.0	25.0	2	2	4	0	1	1
L	0.0	0.0	62.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0	0	0	0	0
NL	55.0	42.0	56.0	49.0	2.1	4.5	0.3	0.5	2	4	6	2	3	5
P	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	0	1	1	1	0	1
S	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9	5	14	8	3	11
UK	23.5	40.4	38.0	44.0	8.9	9.1	9.0	9.0	21	12	33	10	11	21
ΕΕ									64	75	139	44	58	102

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ΓΔ Μεταφορές και Ενέργεια

ΠΘΧ = Προσφερόμενες θέσεις / χιλιόμετρο

Πίνακας 24.β - Επιδόσεις της αγοράς - Μέσος ναύλος από τους κύριους αερολιμένες πρωτευουσών (€ ανά km) - Ιούλιος 1997

	Διακεκριμένη θέση				Οικονομική θέση				Προσφορές			
	Δρομολόγια με 1 μεταφορέα	Δρομολόγια με 2 μεταφορείς	Δρομολόγια με 3 μεταφορείς	Δρομολόγια με 4 μεταφορείς	Δρομολόγια με 1 μεταφορέα	Δρομολόγια με 2 μεταφορείς	Δρομολόγια με 3 μεταφορείς	Δρομολόγια με 4 μεταφορείς	Δρομολόγια με 1 μεταφορέα	Δρομολόγια με 2 μεταφορείς	Δρομολόγια με 3 μεταφορείς	Δρομολόγια με 4 μεταφορείς
A	0,51	0,53	0,51	0,61	0,55	0,50	0,52	0,68	0,21	0,21	0,22	0,32
B	0,51	0,58	0,52	μ.δ.	0,51	0,52	0,39	μ.δ.	0,22	0,21	0,12	μ.δ.
D	0,57	0,47	0,34	0,28	0,57	0,46	0,34	0,29	0,27	0,20	0,15	0,11
DK	0,75	0,43	0,44	0,42	0,67	0,43	0,39	0,37	0,24	0,16	0,18	0,17
E	0,32	0,33	0,27	0,21	0,30	0,31	0,25	0,19	0,16	0,14	0,14	0,10
EL	0,21	0,25	0,25	0,23	0,21	0,21	0,19	0,20	0,15	0,11	0,11	0,10
F	0,51	0,54	0,53	μ.δ.	0,47	0,50	0,46	μ.δ.	0,20	0,21	0,18	μ.δ.
FIN	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.
I	0,33	0,34	0,41	μ.δ.	0,32	0,32	0,33	μ.δ.	0,15	0,14	0,14	μ.δ.
IRL	0,48	0,49	0,52	μ.δ.	0,38	0,41	0,43	μ.δ.	0,21	0,19	0,20	μ.δ.
L	0,57	0,34	μ.δ.	μ.δ.	0,51	0,29	μ.δ.	μ.δ.	0,24	0,13	μ.δ.	μ.δ.
NL	0,51	0,48	0,49	0,49	0,49	0,46	0,43	0,47	0,28	0,21	0,20	0,26
P	0,25	0,28	0,29	0,28	0,21	0,25	0,27	0,28	0,11	0,11	0,16	0,15
S	0,43	0,41	0,48	0,43	0,42	0,42	0,43	0,37	0,12	0,15	0,17	0,16
UK	0,44	0,42	0,46	0,80	0,41	0,38	0,40	0,62	0,23	0,18	0,17	0,21

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - ΓΔ Μεταφορές και Ενέργεια

Πίνακας 25 - Ταχυδρομικές υπηρεσίες

Κράτος μέλος	Μεταφορά σε εθνικό δίκαιο της οδηγίας 97/67/ΕΚ	Πάροχος καθολικής υπηρεσίας	Κύκλος εργασιών 1998	Απασχόληση 1998*	Ποιότητα της υπηρεσίας	Τιμή επιστολής 20g ***	Ταχυδρομικά γραφεία & καταστήματα	Αριθμός αποστολών επιστολικού ταχυδρομείου υπηρεσία εσωτερικού
			ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	Αριθμός υπαλλήλων**	Ε+1 ΣΕ %	ΕΥΡΩ	Αριθμός	(εκατομμύρια)
A	Μερική	PTA	1438	38271	μ.δ.	0,51	2436	2868
B	Πλήρης	LA POSTE	1723	41637	84,2	0,42	1400	3319
D	Μερική	DEUTSCHE POST	14668	253000	94,4	0,56	14500	20000
DK	Πλήρης	POST DANEMARK	1358	25485	94,5	0,54	1169	1685
E	Μερική	CORREOS Y TELEGRAFOS	1135	64896	60,9	0,21	4093	4227
EL	Πλήρης	ELTA	254	11135	μ.δ.	0,30	1225	μ.δ.
F	Πλήρης	LA POSTE	14239	287348	76,4	0,46	17038	25127
FIN	Πλήρης	POST FINLAND	1002	26448	94,0	0,59	1601	1541
I	Πλήρης	POSTE ITALIANE	6014	181262	μ.δ.	0,62	13967	5527
IRL	Δεν μεταφέρθηκε	AN POST	494	8647	84,5	0,38	1912	556
L	Δεν μεταφέρθηκε	PTT LUXEMBOURG	396	1696	μ.δ.	0,40	106	106
NL	Μερική	TNT-POST GROUP	7409	58209	94,0	0,36	2387	6710
P	Μερική	CORREIOS	519	16348	96,6	0,40	3712	1100
S	Πλήρης	SWEDEN POST	2709	51793	97,3	0,58	1800	μ.δ.
UK	Πλήρης	THE POST OFFICE	10902	212500	91,1	0,40	18760	18090

* ΙΤΑΛΙΑ 1997

** ΔΑΝΙΑ (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)

*** ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΠΡΩΤΗΣ ΚΛΑΣΗΣ

Πηγή: Επιτροπή - ΓΔ Εσωτερική αγορά

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Πίνακας 26 - Δείκτης συγκέντρωσης «five-firm» σε μεγάλες χώρες (1998)

Γερμανία	39,10
Ισπανία	58,32
Γαλλία	47,63
Ιταλία	58,17
ΗΒ	54,67
ΕΕ	13,05
Ιαπωνία	36,37
ΗΠΑ	30,83

Πηγή: Μελέτη του City University και του London Economics με στοιχεία από τη βάση δεδομένων IBCA.

Πίνακας 27 - Αποδοτικότητα των τραπεζών της ΕΕ (% του συνολικού ενεργητικού) 1991-1998

	Γερμανία		Ισπανία		Γαλλία		Ιταλία		ΗΒ		Λοιπές χώρες ΕΕ	
	1991-94	1995-98	1991-94	1995-98	1991-94	1995-98	1991-94	1995-98	1991-94	1995-98	1991-94	1995-98
Κέρδη προ φόρων	0,6	0,5	0,9	1,0	0,3	0,4	0,6	0,6	0,8	1,2	0,4	0,7
Καθαρά έσοδα από τόκους	2,0	1,6	3,1	2,7	2,0	1,5	2,7	2,6	2,3	2,2	1,8	1,6
Μη προερχόμενα από τόκους έσοδα	0,6	0,6	1,0	1,1	0,8	1,0	1,1	1,3	1,3	1,1	0,7	0,9
Λειτουργικές δαπάνες	-1,7	-1,4	-2,7	-2,5	-2,1	-1,8	-2,7	-2,7	-2,4	-2,1	-1,6	-1,6
Πρόβλεψη για απώλειες από δάνεια και άλλα	-0,3	-0,3	-0,5	-0,3	-0,5	-0,2	-0,5	-0,6	-0,3	0,0	-0,5	-0,2

Πηγή: Μελέτη του City University και του London Economics με στοιχεία από τη βάση δεδομένων IBCA

Πίνακας 28 – Κατανομή ανά τύπο τραπεζικής συγχώνευσης σε ολόκληρη την ΕΕ

Χώρα	Ημεδαπής-Ημεδαπής	Αλλοδαπής-Ημεδαπής	Ημεδαπής-Αλλοδαπής	Αριθμός
A	100	0	0	2
B	67	33	0	3
D	82	11	7	28
DK	0	67	33	3
E	81	0	19	16
EL	100	0	0	2
F	88	0	13	8
FIN	100	0	0	1
I	90	10	0	10
IRL	100	0	0	1
L	0	0	100	3
NL	50	25	25	4
P	33	67	0	3
S	50	25	25	4
UK	86	14	0	7

Πηγή: Μελέτη του City University και του London Economics με στοιχεία Thompson Securities Data.

Βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου για τις δραστηριότητες υπηρεσιών Διανομή

Πίνακας 29 – Περιορισμοί στις ώρες λειτουργίας

	Δευτ.-Παρασκ.	Σάββατο	Κυριακή	Σχόλια
A	6.00-19.30	6.00-17.00	Κλειστά (εκτός από τις οικογενειακές επιχειρήσεις)	66 ώρες την εβδομάδα κατά μέγιστο όριο
B	5.00-20.00· 5.00-21.00 (Παρασκ.)	5.00-20.00	24 ώρες αργίας την εβδομάδα	
D	6.00-20.00	6.00-16.00	Κλειστά	
DK	Ελεύθερες ώρες λειτουργίας από τις 6.00 πμ τη Δευτέρα έως τις 5.00 μμ το Σάββατο		Κλειστά	
E	0.00-24.00	0.00-24.00	8 ώρες κατά μέγιστο όριο	72 ώρες την εβδομάδα κατά μέγιστο όριο
EL	6.00-20.00 (χειμώνα) 6.00-21.00 (καλοκαίρι)	6.00-18.00	Κλειστά	
F			Κλειστά	24 ώρες αργίας την εβδομάδα
FIN	7.00-21.00	7.00-18.00	12.00-21.00	
I	7.00-22.00 (κλείσιμο στις 13.00 μία φορά την εβδομάδα)		Κλειστά (εκτός από το Δεκέμβριο και 8 Κυριακές το χρόνο)	
IRL	Δεν υπάρχουν περιορισμοί εκτός από την ώρα κλεισίματος στις 13.00 μία φορά την εβδομάδα		Κλειστά	
L	6.00-20.00	6.00-16.00	6.00-13.00	13 ώρες την ημέρα κατά μέγιστο όριο
NL	6.00-22.00	6.00-22.00	Ανοικτά 12 Κυριακές το χρόνο	
P	6.00-24.00	6.00-24.00	8.00-13.00	
S	0.00-24.00	0.00-24.00	0.00-24.00	
UK	0.00-24.00	0.00-24.00	10.00-18.00	

Πηγή: Instituto de Empresa - "Los Horarios comerciales en la Union Europea" - 1999

Πίνακας 30 - Κατασκευή υπεραγορών και υπερκαταστημάτων

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
D	459	139	119	50	15	59	94	34
F	8	46	48	53	39	37	21	19
I	19	20	31	23	18	16	21	21
UK	89	65	64	74	45	44	37	21

Πηγή: Pellegrini - "Regulation and the Retail Trade" – Mimeo

Πίνακας 31 - Δομή και παραγωγικότητα της λιανικής διανομής στο εσωτερικό της ΕΕ

	Συγκέντρωση (Μερίδιο αγοράς πέντε ισχυρών ομίλων στο λιανικό εμπόριο τροφίμων)	Αριθμός επιχειρήσεων (χιλιάδες)		Μέσο μέγεθος (αριθμός απασχολούμενων ατόμων ανά μονάδα)		Παραγωγικότητα (κύκλος εργασιών ανά απασχολούμενο άτομο) (χιλιάδες €)	
		1991	1996	1991	1996	1991	1996
Αυστρία	68		38,9	:	6,6	:	128,4
Βέλγιο	66	123	:	1,5		218	158
Δανία	76	30,1	31,7	6,6	6,1	117	126
Γερμανία	61	422	294 ⁽¹⁾	5,2	9,2	118	118
Ισπανία	50	454	:	2,2		76	:
Φινλανδία	89		23,6				184,5
Γαλλία	61	399	392	4,7	3,7	141	174
Ελλάδα	38	185	:	1,6		:	:
Ιρλανδία	54	20,9	20,7	5,2	6,4	98	101
Ιταλία	25	536	708	3,5	2,1	124	108
Λουξεμβούργο	93	3,5	3,2	5,2	5,5	193	149
Κάτω Χώρες	68	98,1	86	6,7	6,5	99	93
Πορτογαλία	52	132	118	1,1	3,1	:	74
Σουηδία	95		55	:	:	:	
ΗΒ	57	265	207	8,8	:	115	

(1): Εκτός από την επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης

Πηγή: Eurostat